

**Stichting Pensioenfonds
Citigroup Nederland**

Jaarverslag 2023

Ondernemingspensioenfonds
Opgericht 1 juni 1966

INHOUDSOPGAVE

1. KERNCIJFERS	3
2. BESTUURSVERSLAG	4
Inleiding	4
Karakteristieken van het pensioenfonds	5
Verslag over het boekjaar	14
Ondertekening Bestuursverslag 2023.....	50
3. VERSLAG VERANTWOORDINGSORGAAN	51
4. VERSLAG INTERN TOEZICHT	54
5. JAARREKENING 2023	56
Balans	57
Staat van baten en lasten over het boekjaar.....	58
Kasstroomoverzicht	59
Algemene toelichting	60
Grondslagen voor waardering van activa en passiva	60
Toelichting op de balans	69
Risicobeheer en derivaten	75
Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen	80
Toelichting staat van baten en lasten.....	82
Gebeurtenissen na balansdatum	86
Ondertekening jaarrekening 2023.....	87
6. OVERIGE GEGEVENS	88
Vaststelling	88
Statutaire regeling omtrent de bestemming van saldo van baten en lasten.....	88
Actuariële verklaring	89
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	91

1. KERNCIJFERS

<i>De bedragen zijn in € 1.000</i>	2023	2022	2021	2020	2019
Aantal verzekerden					
Actieve deelnemers	0	4	6	6	7
Gewezen deelnemers	165	164	169	178	183
Pensioengerechtigden	165	165	159	152	150
Totaal	330	333	334	336	340
Reglement variabelen					
Toeslag deelnemers 1991 groep *	9,59%	5,71%	0,98%	2,72%	1,98%***
Toeslag overige deelnemers	5,08%	5,14%	0,49%	1,36%	0,99%***
Pensioenuitvoering					
Feitelijke premie	2.502	1.453	2.001	3.643	2.103
Kostendekkende premie	2.502	1.453	2.001	3.643	2.103
Pensioenuitvoeringskosten	896	991	829	886	985
Uitkeringen	3.895	3.308	3.026	2.780	2.745
Vermogenssituatie en solvabiliteit					
Pensioenvermogen	117.077	107.791	149.356	149.990	129.306
Pensioenverplichtingen	96.567	87.941	116.923	129.149	118.011
Aanwezige dekkingsgraad	121,2%	122,6%	127,7%	116,1%	109,6%
Beleidsdekkingsgraad**	122,2%	124,0%	122,8%	107,1%	109,2%
Vereiste dekkingsgraad strategisch	114,4%	114,6%	116,0%	115,7%	115,9%
Reële dekkingsgraad	89,3%	93,6%	89,0%	87,4%	87,6%
Beleggingsportefeuille					
Aandelen	34.060	33.973	52.506	51.119	42.323
Vastrentende waarden	82.859	73.558	96.961	98.147	86.848
Liquide middelen	353	402	215	-	-
Beleggingsperformance					
Beleggingsrendement	10,94%	-26,05%	0,86%	16,16%	15,64%

* Deelnemers die tussen 1 januari 1991 en 1 januari 2001 gewezen of pensioengerechtigde deelnemer zijn geworden

** De beleidsdekkingsgraad wordt bepaald door een gemiddelde te nemen van de laatste 12 aan DNB gerapporteerde maanddekkingsgraden.

*** De toeslagvertening bestaat uit een gedeelte gefinancierd door het pensioenfonds en een gedeelte gefinancierd door de werkgever. In het jaarverslag van 2019 jaar is hier voor de 1991 groep slechts het gedeelte dat is gefinancierd door de werkgever opgenomen (1,39%) en voor de overige deelnemers slechts het gedeelte dat is gefinancierd door het pensioenfonds (0,59%).

2. BESTUURSVERSLAG

Inleiding

Met dit verslag legt het bestuur van Stichting Pensioenfonds Citigroup Nederland (hierna: SPCN of het pensioenfonds) verantwoording af over het gevoerde beleid en de financiële ontwikkeling van SPCN.

Het boekjaar 2023 heeft grotendeels in het teken gestaan van de toekomst van SPCN. Dit werd mede ingegeven door de Wet toekomst pensioenen (Wtp) en de gevolgen daarvan voor het pensioenfonds. De laatste actieve deelnemers van het pensioenfonds zijn gedurende 2023 gestopt met de opbouw van pensioen; zij zijn gewezen deelnemers geworden. Daarmee is SPCN per 1 januari 2024 een (volledig) gesloten fonds. Daaropvolgend heeft de werkgever te kennen gegeven het bestuur niet te vragen om de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel te gaan maken.

Daarnaast is de herziening van het IT-beleid afgerond en zijn de overeenkomsten met de belangrijkste uitbestedingspartijen geëvalueerd; deze zijn eind 2023 en gedurende het eerste half jaar van 2024 opnieuw opgesteld.

De belangrijkste gebeurtenissen in 2023 voor het pensioenfonds zijn verderop in dit jaarverslag in het 'Verslag over het boekjaar' beschreven.

Karakteristieken van het pensioenfonds

Profiel

SPCN is een ondernemingspensioenfonds, opgericht op 1 juni 1966 en statutair gevestigd te Amsterdam. De laatste statutenwijziging was op 5 juli 2022. De stichting is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 41200895. SPCN is aangesloten bij de Pensioenfederatie.

Statutaire doelstelling

SPCN heeft ten doel het verrichten van activiteiten in verband met pensioen ten behoeve van de deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden en werkzaamheden die daarmee verband houden.

Missie

De doelstelling van SPCN is het verstrekken van nominale pensioenaanspraken en pensioenrechten, alsmede het streven naar het waardevast houden van de premievrije pensioenaanspraken en ingegane pensioenrechten van gewezen deelnemers respectievelijk pensioengerechtigden.

Tegen deze achtergrond wil SPCN een zo goed mogelijke invulling geven aan de uitvoering van de pensioenovereenkomst die Citibank Europe Plc, Netherlands Branch (hierna: de werkgever/Citibank) heeft gesloten met haar (gewezen) werknemers en de gerechtvaardigde verwachtingen van (gewezen) werknemers uit die overeenkomst. Kwaliteitsgericht, transparant, risicobewust en (kosten)efficiënt handelen zijn hierbij leidend. De ambitie is een duurzaam en betrouwbaar pensioenfonds te zijn dat zijn financiële verplichtingen naar zijn deelnemers waar kan maken, nu en in de nabije toekomst.

Visie

In de visie van SPCN staan alle belanghebbenden centraal, waarbij SPCN:

- een solide en duurzaam beheer van het aan haar toevertrouwde pensioenvermogen realiseert als basis voor een kwalitatieve, betrouwbare en slagvaardige dienstverlening;
- tijdig, juist en efficiënt blijft leveren wat SPCN als uitvoerder van de pensioenovereenkomst en zoals vastgelegd in de uitvoeringsovereenkomst en het pensioenreglement is overeengekomen;
- de communicatie zodanig vormgeeft met het uitgangspunt dat pensioen een arbeidsvoorwaarde is die voorziet in een inkomensvoorziening voor later of voor nabestaanden. Voor alle groepen belanghebbenden is het van belang dat ze beschikken over relevante informatie op het moment dat dit van belang is. SPCN zet pensioencommunicatie, in overeenstemming met de daarvoor opgestelde wettelijke kaders, hiervoor in. Aanvullende "maatwerk" pensioencommunicatie vergt extra middelen en wordt daarom met terughoudendheid ingezet. Zo kan SPCN tegen proportionele kosten een waardevolle invulling van pensioen bieden en er voor haar belanghebbenden zijn als het ertoe doet.

SPCN is ervan overtuigd dat de omvang van het deelnemersbestand in combinatie met de ontwikkelingen op het gebied van wet- en regelgeving en de ontwikkelingen bij de werkgever/de sponsor vooralsnog voldoende grond bieden om voor middellange termijn zelfstandig voort te bestaan.

Strategie

Om de missie, visie en doelstelling van SPCN zoveel mogelijk te kunnen realiseren streeft het bestuur van SPCN een solide en professioneel beleid na dat in overeenstemming is met de vigerende wet- en regelgeving en niet in strijd is met het waarden- en normenkader van Citigroup Inc. op het gebied van Maatschappelijk Verantwoord Beleggen. Het bestuur vermijdt daarbij risico's die de stabiliteit en soliditeit van SPCN bedreigen en/of de vertrouwensrelatie met de belanghebbenden kunnen schaden. Belangrijke elementen daarbij zijn:

- het beleggingsbeleid;
- de financiering door de werkgever/sponsor;
- de evenwichtige afweging van de belangen van alle belanghebbenden;
- de beheersing van de uitvoerings- en vermogensbeheerkosten;
- het toeslagbeleid;
- de beginselen van goed pensioenfondsbestuur (waaronder een deskundige, competente en integere besturing van SPCN en een adequate inrichting van de medezeggenschap van alle belanghebbenden en van het intern toezicht); en
- een gedegen risicomanagement-, communicatie- en uitbestedingsbeleid.

Gegeven de omvang van SPCN kijkt het bestuur actief naar de ontwikkelingen in de markt. Als de omstandigheden zodanig veranderen dat de ambitie van het bestuur niet meer kan worden waargemaakt (bijvoorbeeld op het moment dat de omvang of uitvoeringskosten van SPCN niet meer in een gezonde verhouding staan tot deze ambitie) dan zal het bestuur van SPCN zich tijdig beraden over alternatieven voor de toekomst. Als de dekkinggraad van SPCN in de toekomst een zodanig niveau bereikt dat er alternatieven voorhanden zijn naast ongewijzigd voortbestaan met een zeer laag risicoprofiel dan zal het bestuur deze alternatieven serieus overwegen.

Het bestuur realiseert zich dat mede door de omvang zij voor de uitvoering van het beleid inzake Maatschappelijk Verantwoord Beleggen aangewezen is op de vormgeving en de uitvoering van de door haar aangestelde vermogensbeheerders.

Het bestuur toetst periodiek of (de uitkomsten van) zijn handelen in overeenstemming is met de missie en visie van SPCN en legt hierover verantwoording af. Bovendien toetst het bestuur periodiek de effectiviteit van zijn beleid en stuurt dit zo nodig bij. Externe dienstverlenende partijen worden zorgvuldig uitgekozen en regelmatig geëvalueerd.

Beleid en verantwoording

Basis voor de pensioenregeling vormen de eindloon pensioentoezeggingen die de werkgever sinds 1966 heeft gedaan. Die toezeggingen zijn op basis van aparte overeenkomsten ondergebracht bij SPCN, laatstelijk vastgelegd in de uitvoeringsovereenkomst 2018. De daaruit voortvloeiende rechten en plichten zijn vastgelegd in een pensioenreglement dat regelmatig wordt geactualiseerd. Op 1 januari 2024 is SPCN een volledig gesloten pensioenfonds en blijft het pensioenfonds in de toekomst het (laatst vastgestelde) pensioenreglement uitvoeren. De uitvoeringsovereenkomst en het pensioenreglement zijn op de website van SPCN beschikbaar (www.pensioenfondscitigroup.nl).

In de Actuariële en Bedrijfstechnische Nota (Abtn) zijn de opzet en wijze van uitvoering gedocumenteerd. Onderdeel van het beleid is een noodprocedure waarin is beschreven hoe besluitvorming plaatsvindt in spoedeisende situaties. Deze noodprocedure is onderdeel van het financieel crisisplan dat als bijlage bij de Abtn is opgenomen.

Het bestuur van SPCN heeft de uitvoering van de dagelijkse werkzaamheden uitbesteed aan verschillende organisaties. Dit betreft vermogensbeheer, pensioenadministratie, financiële administratie en bestuursondersteuning. Het bestuur blijft verantwoordelijk voor de juiste uitvoering van de uitbestede taken.

Kenmerken pensioenregeling

SPCN voert de pensioenregeling uit op basis van de eindloon pensioenovereenkomst die Citibank tot 2006 aan haar werknemers aanbood. Sinds 2006 is deze pensioenregeling gesloten en biedt de werkgever aan nieuwe werknemers een beschikbare premiereregeling aan die niet door SPCN wordt uitgevoerd. Voor de deelnemers die vóór 2006 aan de eindloonregeling deelnamen, is de deelname aan de regeling gecontinueerd. In de loop van 2023 is de laatste actieve deelnemer gestopt met pensioenopbouw, waarmee SPCN een volledig gesloten fonds is (zonder pensioenopbouw). SPCN heeft sinds 1 januari 2019 één actief pensioenreglement. De pensioenaanspraken en -rechten uit alle oude pensioenreglementen zijn per die datum overgedragen naar het bestaande Pensioenreglement 2018. Dit pensioenreglement is op de website gepubliceerd. In dit verslag zijn de essentiële onderdelen opgenomen van het reglement zoals dat op 31 december 2023 van kracht was.

	Pensioenregeling in 2023
Karakter pensioenregeling	Uitkeringsovereenkomst
Pensioensysteem	Eindloon
Laatste wijziging	1 januari 2023
Pensioenleeftijd	68 jaar
Toeslagverlening	Voorwaardelijk o.b.v. prijsindex
Maximum pensioengevend salaris *	€ 128.810 (2023)
Franchise *	€ 18.470 (2023)
Opbouwpercentage vast salaris	1,657%
Partnerpensioen	70%

* Het maximum pensioengevend salaris en de franchise worden jaarlijks aangepast in lijn met fiscale regels.

Overzicht deelnemers

Het aantal deelnemers ultimo 2023 bedraagt 330. Het hiernavolgende overzicht geeft inzicht in het verloop van het aantal deelnemers in 2023.

Per einde van 2023 waren er geen actieve deelnemers meer werkzaam bij Citibank.

Mutaties in aantallen					
	Niet pensioentrekkenden		Pensioentrekkenden		
	Deelnemers	Gewezen deelnemers	Ouderdoms-pensioen	Nabestaanden-pensioen	Wezen-pensioen
Stand per 31-12-2022	4	164	129	34	2
Vertrek met premievrije aanspraken	-4	4	0	0	0
Waardeoverdracht	0	0	0	0	0
Ingang pensioen	0	-4	4	0	0
Overlijden	0	-2	-4	3	0
Expiratie	0	1	-1	0	0
Afgekochte pensioenen	0	0	0	0	0
Overig	0	2	-2	0	0
Totaal mutaties	0	1	-3	3	0
Stand per 31-12-2023	0	165	126	37	2

Niet opgeëiste pensioenen

Eind 2023 was van vier (2022: 4) deelnemers met een ingegaan pensioen geen adres bekend. Zij hebben zich ook niet gemeld om hun pensioen te laten ingaan. Het pensioen zal toegekend worden op het moment dat de adresgegevens bekend zijn en er contact met de deelnemer is. De verplichtingen uit het verleden aan deze deelnemers zijn als kortlopende schuld op de balans opgenomen. De toekomstige uitkeringen vormen nog onderdeel van de technische voorzieningen.

Het bestuur besteedt periodiek aandacht aan het achterhalen van ontbrekende adresgegevens van pensioengerechtigde en gewezen deelnemers.

Organisatie

Bestuur

SPCN hanteert het omgekeerd gemengd bestuursmodel (OGM). SPCN heeft twee uitvoerende bestuurders en vier niet-uitvoerende bestuurders, waaronder de onafhankelijk voorzitter. Het gehele bestuur is verantwoordelijk voor het beleid. Daarbinnen voeren de uitvoerende bestuurders het beleid uit en houden de niet-uitvoerende bestuurders toezicht op de uitvoering. Het bestuur streeft naar efficiency van de functionaliteiten van het OGM en naar een efficiënte vergaderstructuur.

De samenstelling en functieverdeling van het bestuur is op 31 december 2023 als volgt:

Functie	Naam (geboortejaar)	Aftredend
Onafhankelijk voorzitter	Mevr. J. van de Ree (1978)	31-12-2025
Uitvoerend bestuurder	Mevr. H.G.I.M. Peters (1959)	30-06-2025
Uitvoerend bestuurder	Mevr. L.L. Gastelaars (1979)	31-12-2023
Niet-uitvoerend bestuurder (pensioengerechtigden)	Dhr. D.H. Vos (1956)	30-06-2025
Niet-uitvoerend bestuurder (actieven en gewezenen)	Dhr. B.A Heenk (1960)	31-03-2025
Niet-uitvoerend bestuurder (werkgever)	Dhr. E.J. Deetman (1975)	31-12-2025

In 2023 heeft het bestuur tien keer vergaderd, waarvan twee keer met het verantwoordingsorgaan. De uitvoerend bestuurders hebben naast de algemene bestuursvergaderingen en de reguliere periodieke overleggen in 2023 tevens zes keer als uitvoerend bestuurders vergaderd.

Het bestuur voldoet inzake evenwichtigheid in geslacht aan de normering van norm 33 Code Pensioenfondsen. Eind 2023 maakten drie vrouwen deel uit van het bestuur.

Ten aanzien van evenwichtigheid in leeftijd uit Norm 33 zijn er eind 2023 geen bestuurders jonger dan 40 jaar; drie bestuurders zijn tussen de 40 en 50 jaar en drie bestuurders zijn tussen de 60 en 70 jaar. Op de eerste benoemingsdatum, 6 maart 2018, waren mevrouw J. van de Ree en mevrouw L.L. Gastelaars jonger dan 40 jaar.

Er wordt niet aan norm 34 van de Code Pensioenfondsen voldaan (*“De zittingsduur van een lid van het bestuur is maximaal vier jaar. Een bestuurslid kan maximaal twee keer worden herbenoemd”*).

Door de beperkte omvang van SPCN is het moeilijk om aan de zittingsduureis en de diversiteitseisen van de Code Pensioenfondsen te voldoen zonder ook voor de niet-uitvoerend bestuurders (de voorzitter uitgezonderd) mensen van buiten het deelnemersbestand van SPCN aan te stellen. Het bestuur vindt het belangrijker dat de niet-uitvoerende bestuurders (de voorzitter uitgezonderd) een historische band hebben met het pensioenfonds dan dat er wordt voldaan aan deze norm van de Code Pensioenfondsen.

Uitgangspunt hierbij is de bestuurlijke cyclus die vier stappen kent.

1. Beleidsvoorbereiding door de uitvoerend bestuurders.
2. Beleidsbeslissingen door het voltallige bestuur.
3. Opvolging en uitvoering van beleid door de uitvoerend bestuurders.
4. Actualisatie van het beleid door de uitvoerende bestuurders. Indien blijkt dat uit de actualisatie een beleidswijziging dient te volgen, is dit altijd een beleidsbeslissing en daarmee het domein van het voltallige bestuur.

Hierdoor komt de uitvoering meer te liggen waar deze conform het OGM behoort, namelijk bij de uitvoerend bestuurders, hetgeen de efficiëntie bevordert. Het is daarbij wel van belang dat de uitvoerend bestuurders de beschikking hebben over een budget zonder voorafgaand overleg met het voltallige bestuur. Door het bestuur is een budget afgegeven. De uitvoerend bestuurders leggen verantwoording af over de besteding van dit budget.

Verantwoordingsorgaan

Het verantwoordingsorgaan (VO) is ingesteld conform de bepalingen van de Pensioenwet.

Het VO geeft een oordeel over het handelen van het bestuur door middel van een verslag als onderdeel van dit verslag van het bestuur. Het VO kan gevraagd en ongevraagd adviezen geven en heeft een wettelijk adviesrecht over onderwerpen, die genoemd zijn in de Pensioenwet artikel 115a. Het verslag van het VO is terug te vinden in hoofdstuk 3 van dit verslag.

In 2023 zijn de leden van het VO drie keer bijeengekomen en heeft het VO twee keer vergaderd met het bestuur. De voorzitter van het bestuur onderhoudt de contacten met het VO.

De leden van het VO per 31 december 2023 waren:

Naam (geboortejaar)	Namens	Aftredend
Dhr. H. van Gorkum (1955)	Actieve en gewezen deelnemers	30-6-2027
Dhr. M. Reijnoudt (1973)	Werkgever	30-6-2025
Dhr. J. Bredewold (1934)	Pensioengerechtigden	30-6-2024

De samenstelling van het VO voldoet niet aan de diversiteitsnormen (norm 33) uit de Code Pensioenfonds. Het VO bestaat volledig uit mannen en kent geen lid jonger dan 40 jaar.

Door de beperkte omvang van SPCN is het moeilijk om aan de diversiteitseisen van de Code Pensioenfonds te voldoen zonder mensen van buiten het deelnemersbestand van SPCN aan te stellen. Het bestuur vindt het belangrijker dat leden van het VO een historische band hebben met het pensioenfonds dan dat er wordt voldaan aan deze norm van de Code Pensioenfonds.

Intern Toezicht

In het omgekeerd gemengd model wordt het intern toezicht uitgevoerd door de niet-uitvoerende bestuurders. Zij worden hierbij ondersteund door de auditcommissie. De auditcommissie bestaat thans uit één lid.

In hoofdstuk 4 van dit verslag is het verslag van het intern toezicht weergegeven.

De samenstelling van de auditcommissie is per 31 december 2023 als volgt:

Naam	Functie	Aftredend
Dhr. M.J. van Empel	Voorzitter	31-03-2025

Klachtencommissie

SPCN heeft in 2023 de regeling voor klachten aangescherpt. Klachten kunnen worden ingediend bij de klachtenbehandelaar. Wanneer een belanghebbende zich niet met de inhoud van de beslissing op de klacht kan verenigen, kan een belanghebbende de klacht in tweede instantie als geëscaleerde klacht laten behandelen. Door het bestuur wordt dan een klachtencommissie ingesteld bestaande uit één uitvoerend bestuurder, één niet uitvoerend bestuurder en één persoon met een juridische achtergrond. Een klacht mag niet worden behandeld door degene op wie de klacht persoonlijk betrekking heeft.

Aangesloten werkgever

Citibank Europe Plc, Netherlands Branch.

Compliance officer

De rol van compliance officer wordt vervuld door een onafhankelijk persoon die extern is aangetrokken. De heer W. Bouwman is eind 2017 voor deze rol geselecteerd. Zijn overeenkomst loopt tot 31 december 2025.

Voor de compliance officer is een functieprofiel opgesteld. De belangrijkste verantwoordelijkheden zijn:

- Het opstellen en bijwerken van de lijst van verbonden personen. Deze personen zijn betrokken bij de besluitvorming over de administratie van de beleggingen maar zijn niet betrokken bij de aankopen en verkopen van fondsinvesteringen.
- Het jaarlijks laten bevestigen van de verklaring naleving gedragscode van SPCN en het afhandelen van eventuele meldingen over conflicten.
- Het rapporteren over gemelde incidenten, belangenverstrengelingen en misstanden.
- Het inventariseren en beoordelen van relevante nevenfuncties van bestuurders ter voorkoming van belangenverstrengeling.

Conform de jaarlijkse cyclus heeft de compliance officer over elk kwartaal verslag uitgebracht aan het bestuur. In het verslag over het vierde kwartaal van 2023 is tevens de jaarrapportage 2023 opgenomen.

Functionaris gegevensbescherming

De rol van functionaris gegevensbescherming wordt vervuld door een onafhankelijke persoon die extern is aangetrokken. De heer J. Schilt is in januari 2019 door het bestuur voor onbepaalde tijd benoemd.

Met de functionaris gegevensbescherming is een contract overeengekomen waarin zijn werkzaamheden zijn vastgelegd. Op hoofdlijnen zijn de werkzaamheden als volgt:

- SPCN informeren en adviseren over verplichtingen uit hoofde van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG);
- toezien op de naleving van de AVG;

- zorgdragen voor bewustwording met betrekking tot vereisten aan verwerking van persoonsgegevens;
- het bijhouden van het register datalekken en melden van datalekken bij de Autoriteit Persoonsgegevens.

In 2021 is een backup functionaris gegevensbescherming voor SPCN aangesteld. De back up functie wordt ingeschakeld bij korte afwezigheid van de primaire functionaris gegevensbescherming en in overige gevallen waarin dit noodzakelijk is.

De functionaris gegevensbescherming rapporteert op jaarbasis over zijn uitgevoerde werkzaamheden en relevante ontwikkelingen op het gebied van gegevensbescherming. In 2023 heeft de functionaris gegevensbescherming geen klachten ontvangen. Er is geen datalek aan hem gemeld.

Uitvoeringsorganisatie

Belangrijke onderdelen van de uitvoering zijn uitbesteed:

- De pensioen-, financiële en uitkeringsadministratie zijn uitbesteed aan Dion Pensioen Services B.V. (DPS).
DPS rapporteert per kwartaal over de uitvoering van de Service Level Agreement (SLA). Daarnaast wordt elk kwartaal over de niet-financiële risico's gerapporteerd door middel van een NFR-rapportage. Deze rapportages worden door de bestuursondersteuning en uitvoerende bestuurders beoordeeld.
Vanuit DPS is in 2024 een ISAE 3402-II rapport over 2023 ontvangen. Deze rapportage is door de bestuursondersteuning onder verantwoordelijkheid van de uitvoerende bestuurders beoordeeld. Er waren geen bevindingen die nadere aandacht vereisen.
De actuariële verslaglegging is door DPS uitbesteed aan Milliman, waarbij DPS de eindverantwoordelijkheid houdt voor het actuariële verslag. De overeenkomst met DPS loopt tot en met 31 december 2024, en wordt jaarlijks met een jaar verlengd.
- De bestuursondersteuning is uitbesteed aan Montae & Partners B.V. (M&P).
Elk kwartaal stuurt M&P een SLA-rapportage. De uitvoerend bestuurders beoordelen deze rapportages.
M&P ondersteunt het bestuur onder andere met het organiseren van vergaderingen, coördinatie en communicatie tussen verschillende bij SPCN betrokken partijen en beleidsvoorbereiding. Vanuit M&P wordt eveneens ondersteuning geboden met betrekking tot de uitvoering en monitoring van het beleggingsbeleid, het opstellen van de risicorapportage, en de uitvoering en monitoring van het IT-beleid.
De overeenkomst met M&P is voor onbepaalde tijd en kent een wederzijdse opzegtermijn.
- Vermogensbeheer is uitbesteed aan Aegon Investment Management B.V. (AIM).
Elk kwartaal rapporteert AIM over de uitvoering door middel van een SLA-rapportage. Daarnaast stuurt AIM maandelijks en op kwartaalbasis een overzicht met de ontwikkelingen van de beleggingsportefeuille en geeft op verzoek toelichting op de cijfers en het gevoerde vermogensbeheer. AIM voert een 'balanced mandaat' uit en is verantwoordelijk voor het gevoerde beheer van het gehele vermogen. Elk kwartaal rapporteert AIM eveneens over de niet-financiële risico's door middel van een NFR-rapportage.

In 2024 is het ISAE 3402-II rapport van AIM over 2023 ontvangen. Dit rapport is door de uitvoerend bestuurders beoordeeld. Er waren geen bevindingen die nadere aandacht vereisten. Wel is er nadere informatie gevraagd over bepaalde policies. Deze verstrekt AIM niet, maar AIM licht deze wel toe in een gesprek.

De overeenkomst met AIM is voor onbepaalde tijd en kent een wederzijdse opzegtermijn.

Adviserend Actuaris

Actuariële ondersteuning permanent: Aon Nederland C.V. (Aon). Overeenkomst tot en met 31 december 2026.

Waarmerkend Actuaris

Triple A - Risk Finance Certification B.V. Overeenkomst tot en met boekjaar 2025.

Accountant

BDO Audit & Assurance B.V. Overeenkomst tot en met boekjaar 2025.

Inrichting van de sleutelfuncties (IORP II)

Een belangrijk onderdeel van de Pensioenwet betreft de inrichting van de sleutelfuncties. Dit betreft de risicobeheerfunctie, de actuariële functie en de interne auditfunctie. Bij de inrichting van de sleutelfuncties is rekening gehouden met de omvang, aard en complexiteit van de werkzaamheden van SPCN.

De sleutelfuncties zijn per 31 december 2023 als volgt ingericht:

Sleutelfunctie	Naam	Aftredend
Risicobeheer sleutelfunctie	Dhr. R. Sijsenaar (externe onafhankelijke deskundige)	31-3-2026
Actuariële sleutelfunctie	Dhr. J. Tol (waarmerkend actuaris)	31-12-2026
Interne audit sleutelfunctie	Mevr. M.A. van Maarseveen (externe onafhankelijke deskundige)	31-3-2024

Verslag over het boekjaar

Algemeen 2023

In 2023 speelden de volgende gebeurtenissen binnen SPCN.

Financiële positie

De financiële positie van het pensioenfonds wordt uitgedrukt in de dekkingsgraad, een graadmeter voor de financiële gezondheid van een pensioenfonds. De dekkingsgraad geeft aan of een pensioenfonds voldoende geld in kas heeft om aan zijn verplichtingen te voldoen, met andere woorden: of het pensioenfonds in staat is de pensioenen uit te keren zowel aan huidige als aan toekomstige pensioengerechtigden. De (nominale) dekkingsgraad van het pensioenfonds wordt berekend door op balansdatum het balanstotaal minus de kortlopende schulden te delen door de technische voorzieningen pensioenverplichtingen zoals opgenomen in de balans. De dekkingsgraad wordt uitgedrukt in een percentage.

De ontwikkeling van de financiële positie was in 2023 redelijk. De rente bleef in de eerste helft van 2023 vrijwel constant om daarna fors te stijgen. Gedurende de laatste twee maanden van het jaar werd weer een daling ingezet, hetgeen uiteindelijk in totaal leidde tot een stijging van de verplichtingen voor SPCN, wat een negatief effect had op de dekkingsgraad.

De indexatie per 1 april 2023 is grotendeels uit eigen middelen van het pensioenfonds gefinancierd vanwege de hoge dekkingsgraad van het pensioenfonds. Dit heeft een negatief effect gehad op de dekkingsgraad.

Voor de beleggingen was 2023 een redelijk goed jaar. Na een sterke daling op de aandelenbeurzen aan het begin van de oorlog tussen Rusland en Oekraïne volgde begin 2023 herstel van de aandelenbeurzen. Een zware recessie bleef uit en daarmee verdween de onzekerheid en volatiliteit op de aandelenbeurzen. De oorlog bleef in 2023 een grote impact hebben op de wereldwijde energie-, brandstof- en voedselprijzen. De inflatie was een thema en werd nauwlettend door het bestuur gevolgd. De inflatie nam gedurende 2023 enigszins af waarbij een aanpassing van de berekeningsmethodiek (met gewijzigde methodiek voor energieprijzen) van de inflatiecijfers niet onvermeld mag blijven.

De licht dalende rente en de positieve aandelenkoersen, in combinatie met de toegekende toeslagverlening vanuit de middelen van het pensioenfonds, leidden tot een relatief stabiele ontwikkeling van de beleidsdekkingsgraad in 2023. De actuele dekkingsgraad daalde uiteindelijk met 1,4% punt naar 121,2%. De beleidsdekkingsgraad daalde met 1,8% punt naar 122,2%.

Wet toekomst pensioenen en de toekomst van SPCN

Per 1 juli 2023 is de Wet toekomst pensioenen (Wtp) in werking getreden. In deze wet is het nieuwe Nederlandse pensioenstelsel uitgewerkt. Pensioenfondsen hebben tot uiterlijk 1 januari 2028 om aan de Wtp te voldoen.

Gedurende 2023 heeft er overleg plaatsgevonden met de werkgever. Door de werkgever moesten belangrijke keuzes worden gemaakt met betrekking tot de toekomstige opbouw van pensioenrechten van de laatste actieve deelnemers en over hoe om te gaan met de opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten uit het verleden. Dit heeft ertoe geleid dat in de loop van 2023 de pensioenopbouw van de laatste actieve deelnemers bij het pensioenfonds is beëindigd en SPCN op 1 januari 2024 officieel een gesloten pensioenfonds is. Daaropvolgend heeft de werkgever te kennen gegeven het bestuur niet te vragen om de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel te gaan maken. Omdat de transitie naar het nieuwe stelsel niet wordt gemaakt, hoeft de pensioenregeling niet te worden gewijzigd en verandert er niets voor de gewezen deelnemers en pensioengerechtigden.

De keus van de werkgever om voor SPCN de transitie naar het nieuwe stelsel niet te gaan maken, moet nog worden bevestigd door de werkgever in een Transitieplan vóór 1 januari 2025.

Het bestuur heeft in dit proces eveneens een eigen verantwoordelijkheid. Door middel van een kwalitatieve beoordeling en maatmensberekeningen blijkt dat het niet in het belang is van de meeste deelnemers van SPCN om over te gaan naar een pensioenregeling onder de Wtp in vergelijking met de huidige pensioenregeling (onder het Financieel Toetsingskader) waarbij afspraken zijn gemaakt met de werkgever over bijstorting en toeslagverlening; deze afspraken zouden komen te vervallen bij een (nieuwe) pensioenregeling onder de Wtp.

Pensioenfonds is een gesloten fonds

SPCN is op 1 januari 2024 officieel een gesloten fonds, SPCN was al langer een 'halfgesloten' pensioenfonds omdat er geen nieuwe toetredingen meer mogelijk waren. Eind 2023 is ook voor de laatste actieve deelnemers uit het pensioenfonds de toekomstige pensioenopbouw gestopt. Dit betekent dat binnen SPCN op 1 januari 2024 geen actieve of premievrije opbouw meer plaats vindt. Daarmee is het pensioenfonds nu volledig gesloten. Nieuwe pensioenopbouw is volledig bij een andere pensioenuitvoerder ondergebracht. SPCN blijft in de toekomst het (laatst vastgestelde) pensioenreglement uitvoeren. Het toekennen en uitkeren van toeslagen aan deelnemers blijven conform het pensioenreglement van SPCN plaatsvinden.

Het bestuur zet zich ook in de toekomst onverminderd in voor het beheer en het waardevast houden van pensioenaanspraken en pensioenuitkeringen. De betrokkenheid van de werkgever bij de uitvoering door SPCN blijft ook onveranderd.

Beheersing informatiebeveiliging

In 2022 heeft SPCN een brief van DNB ontvangen naar aanleiding van de sectorbrede uitvraag informatiebeveiliging (SBA-IB). Uit de self-assesment die SPCN voor deze uitvraag heeft uitgevoerd, bleek dat niet alle beheersmaatregelen voldeden aan het volwassenheidsniveau zoals opgenomen in de Good Practice Informatiebeveiliging van DNB. Op basis hiervan concludeerde DNB dat SPCN een verhoogd risico liep op het gebied van informatiebeveiliging.

DNB heeft SPCN in haar brief verzocht om alle beheersmaatregelen op niveau te brengen en een nieuw assessment uit te voeren op de controls. SPCN moest hierover vóór 31 juli 2023 aan DNB rapporteren, vergezeld van een onafhankelijke bevestiging dat de onderbouwing van het niveau van de beheersmaatregelen voldoende is. Het self-assesment op de controls is in 2023 afgerond en door de sleutelfunctiehouder interne audit beoordeeld. In juli 2023 heeft SPCN formeel aan DNB gerapporteerd. DNB heeft in augustus 2023 bevestigd dat de beheersmaatregelen voldoende op niveau zijn gebracht.

DORA

Digitalisering en digitale innovatie leiden tot meer cyberrisico's, ook in de financiële sector. Omdat financiële markten in groeiende mate afhankelijk zijn van ICT is er in de sector behoefte aan wet- en regelgeving die de consument beschermt en financiële stabiliteit biedt. De Europese Commissie heeft daarom een verordening ingesteld die de digitale weerbaarheid van de (financiële) sector moet vergroten. Deze verordening is de Digital Operational Resilience Act (DORA).

Op 16 januari 2023 is DORA van kracht geworden. Er geldt een implementatieperiode van twee jaar. Uiterlijk 17 januari 2025 moet SPCN compliant zijn met DORA.

In 2023 heeft SPCN een initiële toetsing gedaan van de impact van DORA op het pensioenfonds. Een eerste conclusie is dat DORA veel overlap kent met de geldende principes ten aanzien van IT- en informatiebeveiliging alsook de richtlijnen vanuit DNB. In 2024 zal SPCN eerst een impact assessment uitvoeren om te toetsen in hoeverre het pensioenfonds binnen de scope van DORA valt, welke gevolgen DORA heeft voor het huidige ICT-risk framework en wat de nieuwe vereisten verder voor SPCN betekenen. Daarna zullen vervolgacties worden gedefinieerd voor de implementatie van de voor SPCN relevante vereisten die DORA stelt. SPCN laat zich in dit traject bijstaan door een specialist op dit gebied.

Verlengen en herzien overeenkomsten uitbestedingspartijen

In het laatste kwartaal van 2023 zijn de overeenkomsten met de belangrijkste uitbestedingspartijen onderworpen aan een grondige evaluatie. Dit heeft ertoe geleid dat de huidige overeenkomsten zijn heroverwogen en daar waar van toepassing zijn herzien, verlengd of opnieuw opgesteld. Het betreft de volgende uitbestedingspartijen:

- Dion Pensioen Services (pensioenuitvoerder): De overeenkomst (5 jaar) met DPS liep eind 2023 af, met stilzwijgende verlenging voor telkens een jaar. Een gegronde reden om de overeenkomst en bijbehorende afspraken (SLA) een keer goed tegen het licht te houden. In 2024 zal de overeenkomst worden verlengd. De verwachting is dat dit wederom voor een periode van 5 jaar tot en met 31 december 2028 zal zijn.
- BDO (accountant): De huidige overeenkomst voor boekjaren 2020 tot en met 2022 was verlopen. Na evaluatie van BDO is door het bestuur besloten de een nieuwe overeenkomst aan te gaan voor weer 3 boekjaren, 2023 tot en met 2025.
- Triple A (waarmerkend actuaris/sleutelfunctiehouder actuariel): De huidige overeenkomst voor boekjaren 2020 tot en met 2022 was verlopen. Na evaluatie van Triple A is door het bestuur besloten een nieuwe overeenkomst aan te gaan voor weer 3 boekjaren, 2023 tot en met 2025. Hieraan gekoppeld zijn de werkzaamheden voor de sleutelfunctiehouder actuariel; ook deze zijn, na evaluatie, mede verlengd in deze overeenkomst.
- Aon (adviserend actuaris): De huidige overeenkomst (3 jaar) met Aon liep eind 2023 af. Na evaluatie van Aon is door het bestuur besloten een nieuwe dienstverleningsovereenkomst aan te gaan met hernieuwde afspraken voor weer 3 jaar tot en met 31 december 2026.

Keuzebegeleiding

De Wtp introduceert een nieuwe norm die pensioenuitvoerders verplicht om deelnemers op een adequate wijze te begeleiden bij het maken van (voorlopige) keuzes binnen de pensioenregeling. De nieuwe wettelijke regeling heeft als doel dat de keuzes die deelnemers moeten maken zo goed mogelijk aansluiten bij hun behoeftes of doelen. Keuzebegeleiding werd direct bij de invoering van de Wtp op 1 juli 2023 verplicht. Dit betekende dat pensioenuitvoerders met ingang van 1 juli 2023 voor de deelnemers een keuzeomgeving moesten hebben ingericht. Het bestuur heeft zich in 2023 in samenspraak met de pensioenuitvoerder DPS gebogen over de verdere invulling van die keuzebegeleiding en de communicatiemiddelen die daarbij worden ingezet. De keuzebegeleiding is ingericht voor pensioenkeuzes binnen het huidige wettelijke kader (zoals de keuze voor de pensioendatum, vervroegen of uitstellen en hoog/laag pensioen).

Onderzoek datakwaliteit

Medio 2022 is SPCN gestart met een onderzoek naar datakwaliteit in de pensioenadministratie. Op basis van constateringen in het verleden en in verband met de oriëntatie op de toekomst van het pensioenfonds achtte het bestuur het wenselijk om onderzoek te doen naar de kwaliteit van de pensioenadministratie. Daarbij werd specifiek aandacht besteed aan de juistheid van de pensioenaanspraken- en rechten. Dit traject is gedurende 2023 voortgezet en wordt in 2024 afgerond.

Oorlog Rusland – Oekraïne

Sinds februari 2022 is sprake van een oorlogssituatie tussen Rusland en Oekraïne. In vergelijking met een jaar eerder had deze oorlogssituatie in 2023 een beperktere impact op de economische ontwikkelingen. Welke economische impact de oorlog op de langere termijn heeft, is ook na twee jaar conflict moeilijk in te schatten. SPCN monitort nauwkeurig de eventuele impact van de oorlog op de financiële positie van het pensioenfonds.

Toeslagverlening per 1 april 2023

De financiële positie van SPCN per 31 december 2022 liet toe dat vanuit de fondsmiddelen aan alle deelnemers een toeslag kon worden verleend van 53% van de stijging van de Consumentenprijsindex (CPI). Dit kwam neer op een toeslag van 5,08% (CPI-ontwikkeling: 9,59%) uit de fondsmiddelen. Omdat niet 100% van de CPI-ontwikkeling uit fondsmiddelen kon worden toegekend, hebben de deelnemers die tussen 1 januari 1991 en 1 januari 2001 geweest of pensioengerechtigde deelnemer zijn geworden (hierna: 1991 groep), conform pensioenreglement een aanvullende toeslag ontvangen van 4,51%, waardoor hun toeslag gelijk is aan 100% van de CPI-ontwikkeling. De overige gewezen en pensioengerechtigde deelnemers (hierna: niet-1991 groep) is conform pensioenreglement geen aanvullende toeslagverlening toegekend, omdat meer dan 50% van de CPI-ontwikkeling is toegekend uit de fondsmiddelen. Hun toeslag komt derhalve uit op 53% van de CPI-ontwikkeling. Voor de aanvullende toeslag is conform afspraak door de werkgever betaald. Alle toeslagen zijn toegekend per 1 april 2023.

Vermeldingen ingevolge artikel 96 Pensioenwet

In 2023 zijn door de toezichhouders geen boetes of dwangsommen aan SPCN opgelegd, noch zijn aanwijzingen gegeven of is een bewindvoerder aangesteld. SPCN verkeert niet in een situatie van reservetekort, waarmee een herstelplan niet van toepassing is.

Continuïteit

De jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

Onder het Financieel Toetsingskader (FTK) is de beleidsdekkingsgraad leidend voor alle beleidsmaatregelen. De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de dekkingsgraad van de afgelopen 12 maanden.

Eind 2023 bedraagt de beleidsdekkingsgraad 122,2% (2022: 124,0%).

De vereiste dekkingsgraad bedraagt eind 2023 114,4% (2022: 114,6%).

Wanneer de beleidsdekkingsgraad van het fonds lager is dan de vereiste dekkingsgraad is sprake van een reservetekort en dient het fonds een herstelplan op te stellen en te actualiseren. Het fonds heeft eind 2023 geen reservetekort.

Benoemingen en wijzigingen bestuur, verantwoordingsorgaan en overige gremia

Bestuur

Per 31 december 2023 verliep de (eerste) bestuurstermijn van mevrouw H.G.I.M. Peters, uitvoerend bestuurder beleggingen. Het bestuur heeft besloten mevrouw Peters te herbenoemen per 1 januari 2024. Op verzoek van mevrouw Peters heeft dit plaatsgevonden voor een periode van anderhalf jaar tot en met 30 juni 2025.

De uitvoerend bestuurder actuarieel, mevrouw L.L. Gastelaars, heeft medio 2023 aangegeven haar functie bij SPCN neer te leggen per 31 december 2023 door, conform statuten, te bedanken voor haar bestuurslidmaatschap. In 2023 is een procedure opgestart om in haar opvolging te voorzien.

Verantwoordingsorgaan

Op 30 juni 2023 liep de zittingstermijn van de heer H. van Gorkum, VO-lid namens de (gewezen) deelnemers, af. Tot 15 januari 2023 konden de (gewezen) deelnemers van SPCN zich kandidaat stellen voor de nieuwe zittingsperiode als lid van het VO namens de (gewezen) deelnemers. De heer H. van Gorkum had zich herkiesbaar gesteld.

Naast zijn kandidaatstelling ontving SPCN geen nieuwe kandidaatstellingen. Vervolgens is de heer H. van Gorkum, na goedkeuring van de niet-uitvoerend bestuurders, door de uitvoerend bestuurders herbenoemd als VO-lid namens de (gewezen) deelnemers per 1 juli 2023.

Overige gremia

Eind 2023 liep de overeenkomst met de sleutelfunctiehouder actuarieel af. Het bestuur is met ingang van 1 januari 2024 een nieuwe overeenkomst aangegaan, waarbij de heer J. Tol voor de duur van drie jaar weer de rol van sleutelfunctiehouder actuarieel zal vervullen.

Code Pensioenfonds

SPCN hanteert bij de uitvoering van haar beleid de Code Pensioenfonds van de Pensioenfederatie. Die code geldt voor alle Nederlandse pensioenfonds.

De code is gespecificeerd in 65 normen rondom de volgende thema's:

1. Vertrouwen waarmaken
2. Verantwoordelijkheid nemen
3. Integer handelen
4. Kwaliteit nastreven
5. Zorgvuldig benoemen
6. Gepast belonen
7. Toezicht houden en inspraak waarborgen
8. Transparantie bevorderen

Jaarlijks wordt geanalyseerd of SPCN compliant is met de Code Pensioenfonds en worden non-compliant situaties voorzien van een uitleg conform de regelgeving op dit punt.

Rapportering over non-compliant normen

SPCN rapporteert in dit jaarverslag op basis van het principe 'pas toe of leg uit' over de normen waar niet of niet volledig aan wordt voldaan. Aan de normen 26, 33 en 34 uit de Code Pensioenfonds wordt niet voldaan. Hieronder is een toelichting per norm opgenomen.

Norm 26:

Het bestuur zorgt voor permanente educatie van zijn leden

Het bestuur als geheel is competent en beschikt over ruim voldoende ervaring. Alle bestuurders hebben echter een eigen verantwoordelijkheid ten aanzien van het onderhouden van hun eigen kennisniveau. Het pensioenfonds beperkt zich tot het behandelen van algemene kennisthema's tijdens vergaderingen en studiedagen. Educatie is een onderwerp dat bij de evaluatie van het bestuur en de individuele bestuurders aan de orde komt. Gedurende 2023 hebben de individuele bestuurders verschillende seminars en educatiesessies gevolgd.

Norm 33:

In zowel het bestuur als in het VO is er tenminste één vrouw en één man. Er zitten zowel mensen van boven als van onder de 40 jaar in. Het bestuur stelt een stappenplan op om diversiteit in het bestuur te bevorderen.

De omvang van SPCN maakt het moeilijk om aan deze norm te voldoen. In het bestuur hebben per 1 januari 2023 drie vrouwelijke bestuurders zitting. Sinds eind 2019 is er geen bestuurder meer die jonger is dan 40 jaar. Voor het bestuur geldt derhalve dat wel voldaan wordt aan de gestelde norm van genderdiversiteit, maar niet aan de gestelde norm van leeftijdsdiversiteit.

In het VO zitten geen vrouwelijke leden en zijn degenen die zitting hebben niet jonger dan 40 jaar. Het bestuur vindt het belangrijker dat leden van het bestuur en het VO een historische band hebben met het pensioenfonds dan te voldoen aan deze diversiteitsnorm door bestuurders en VO-leden van buitenaf aan te stellen.

Norm 34:

De zittingsduur van een lid van het bestuur en het VO is maximaal vier jaar. Een bestuurslid en een lid van het VO kunnen maximaal twee keer worden herbenoemd.

In de statuten van SPCN wordt de zittingsduur en het aantal herkiesbare termijnen beperkt.

Hiervan kan worden afgeweken. Door het beperkt aantal beschikbare bestuurs- en VO-leden vanuit de werkgever en de groep actieve en gewezen deelnemers maakt het bestuur gebruik van de mogelijkheid om bestuursleden en VO-leden vaker te herbenoemen. Het bestuur vindt het daarbij belangrijker dat leden van het bestuur en VO een historische band hebben met het pensioenfonds dan te voldoen aan de beperkte zittingsduur door bestuurders van buitenaf aan te stellen.

Rapportering over aantal standaard normen

De Pensioenfederatie adviseert om in het jaarverslag standaard over een aantal normen te rapporteren. Hierna is over deze normen per norm een toelichting opgenomen.

Norm 5:

Het bestuur legt verantwoording af over het beleid dat het voert, de gerealiseerde uitkomsten van dit beleid en de beleidskeuzes die het eventueel voor de toekomst maakt. Het bestuur weegt daarbij de verschillende belangen af van de groepen die bij het pensioenfonds betrokken zijn. Ook geeft het bestuur inzicht in de risico's van de belanghebbenden op korte en lange termijn, gerelateerd aan het overeengekomen ambitieniveau.

In het jaarverslag wordt verantwoording afgelegd over het gevoerde beleid. Daarnaast vindt regelmatig overleg plaats met het VO en de werkgever. Tijdens zo'n overleg worden het gevoerde beleid, beleidskeuzes en onderbouwing besproken. Het bestuur hanteert een vast stramien voor de besluitvorming, waarin uitdrukkelijk aandacht is voor de evenwichtige belangenafweging. De evenwichtige belangenafweging is eveneens onderwerp van het overleg met het VO en de werkgever.

Gezien het geringe aantal actieve deelnemers is het contact doorgaans individueel georganiseerd (mondeling en schriftelijk). In de praktijk zijn vrijwel alle actieve deelnemers op een of andere wijze betrokken bij SPCN. De gewezen deelnemers en pensioengerechtigden worden schriftelijk geïnformeerd door middel van brieven en communicatie via de website.

Norm 31 en 33:

De samenstelling van fondsorganen is wat betreft geschiktheid, complementariteit, diversiteit, afspiegeling van belanghebbenden en continuïteit, vastgelegd in beleid. Zowel bij de aanvang van een termijn, als ook tussentijds bij de zelfevaluatie vindt een check plaats.

In zowel het bestuur als in het VO is er tenminste één vrouw en één man. Er zitten zowel mensen van boven als van onder de 40 jaar in. Het bestuur stelt een stappenplan op om diversiteit in het bestuur te bevorderen.

In de statuten, het bestuursreglement, reglement VO, het Geschikheidsplan en de functieprofielen is beleid vastgelegd met betrekking tot de samenstelling van de fondsorganen. De in de norm genoemde elementen worden bij het vervullen van functies (bij aanstelling van een nieuwe bestuurder of bij verlenging van een termijn) getoetst. Daarnaast wordt bij de jaarlijkse evaluatie een check uitgevoerd.

Alle bestuurders hebben de vereiste instemming van de toezichthouder (DNB) voor de benoeming ontvangen. De niet-uitvoerende bestuurders, afgezien van de onafhankelijk voorzitter, zijn allen werkzaam of werkzaam geweest bij Citibank en vertegenwoordigen de werknemers, gewezen deelnemers, pensioengerechtigden en de werkgever.

Ook de leden van het VO zijn werkzaam of werkzaam geweest bij Citibank. Deze leden vertegenwoordigen net als de genoemde niet-uitvoerende bestuurders de werknemers, gewezen deelnemers, pensioengerechtigden en de werkgever.

Aangezien er geen vrouwen en personen jonger dan 40 jaar lid zijn van het VO voldoet, zoals hiervoor aangegeven, SPCN qua samenstelling van het VO niet aan norm 33. Met betrekking tot de samenstelling van het bestuur zijn er sinds eind 2019 ook geen bestuurders jonger dan 40 jaar aanwezig.

Norm 47:

Het intern toezicht betreft deze Code bij de uitoefening van zijn taak.

SPCN kent een omgekeerd gemengd bestuursmodel waarin de niet-uitvoerende bestuurders het intern toezicht uitoefenen, daarbij ondersteund door de auditcommissie. Zowel de Code Pensioenfonds als de VITP-Toezichtcode zijn bij het toezicht uitgangspunt.

Norm 58:

Het bestuur geeft publiekelijk inzicht in missie, visie en strategie.

SPCN heeft de missie, visie en strategie geformuleerd en heeft deze op de website van SPCN publiekelijk beschikbaar gesteld voor alle belanghebbenden en overige geïnteresseerden. Ook is de tekst hiervan in dit jaarverslag opgenomen.

Norm 62:

Het bestuur legt zijn overwegingen omtrent verantwoord beleggen vast en zorgt ervoor dat deze beschikbaar zijn voor belanghebbenden.

In de uitvoering van het beleggingsbeleid houdt SPCN rekening met verantwoord beleggen. Het bestuur van SPCN is van mening dat Maatschappelijk Verantwoord Beleggen (MVB) niet ten koste mag gaan van het rendement en dat het praktisch uitvoerbaar moet blijven voor SPCN. SPCN heeft vanwege de beperkte omvang en de inrichting van het vermogensbeheer door het beleggen in beleggingsfondsen geen eigen eisen met betrekking tot MVB geformuleerd. Er wordt gemonitord dat het gevoerde MVB-beleid in de beleggingsfondsen niet in strijd is met de normen en waarden die de werkgever hanteert omtrent MVB. Het beleid ten aanzien van verantwoord beleggen is onderdeel van de investment beliefs. Deze zijn beschikbaar op de website van het pensioenfonds.

Norm 64:

Het bestuur rapporteert in het jaarverslag over de naleving van de interne gedragscode en de Code Pensioenfonds, net als over de evaluatie van het functioneren van het bestuur.

Bestuurders en verbonden personen tekenen jaarlijks de interne gedragscode. SPCN heeft een compliance officer, die toeziet op een integere bedrijfsvoering. In het jaarverslag rapporteert SPCN over de naleving van de interne gedragscode en de Code Pensioenfonds. In 2023 heeft een zelfevaluatie van het bestuur plaatsgevonden door middel van individuele gesprekken tussen de voorzitter en de bestuurders.

Norm 65:

Het bestuur zorgt voor een adequate klachten- en geschillenprocedure die voor belanghebbenden eenvoudig toegankelijk is.

SPCN heeft een regeling voor klachten en geschillen. De klachtenregeling is voor belanghebbenden op de website van SPCN beschikbaar. In het jaarverslag rapporteert het bestuur over de afhandeling van klachten en de veranderingen in regelingen of processen die daaruit voortvloeien. Er zijn in 2023 geen klachten bij het bestuur ingebracht.

Beloningsbeleid

Het beloningsbeleid is in overeenstemming met de werkzaamheden, het risicoprofiel, de doelstellingen, het langetermijnbelang, de financiële stabiliteit en de prestaties van SPCN als geheel. Het beleid draagt bij aan een deugdelijk, prudent en doeltreffend bestuur van SPCN. SPCN voert een beheerst en duurzaam beloningsbeleid, waarbij SPCN rekening houdt met het beloningsbeleid van de werkgever en de regels over beheerst beloningsbeleid zoals door DNB en AFM gecommuniceerd.

Voor de bestuurders, leden van het VO en leden van commissies is een onkostenvergoeding op basis van de Verordening vergoedingen van de SER als vacatievergoeding van toepassing (vanaf 1 januari 2023 wordt deze jaarlijks geïndexeerd conform de afgesproken collectieve loonsverhogingen in de CAO-banken in het voorgaande jaar).

Wanneer deze personen in dienst zijn bij de werkgever stelt de werkgever de benodigde tijd beschikbaar; voor vergaderingen onder werktijd is geen vacatievergoeding van toepassing. Er wordt echter ook verwacht dat een deel van de tijdsbesteding in eigen tijd plaatsvindt.

De professionele bestuurders ontvangen een marktconform tarief. Dit geldt eveneens voor externe leden van commissies, sleutelfunctiehouders, leveranciers en adviseurs van SPCN.

De vermogensbeheeractiviteiten worden vergoed op basis van beheervergoedingen die marktconform zijn. Het beloningsbeleid van Nederlandse vermogensbeheerders of dienstverleners rond het vermogensbeheer dient aan de normen te voldoen die daarvoor gelden (beloning financiële instellingen). Het beloningsbeleid van buitenlandse vermogensbeheerders dient compliant te zijn met de regels die in het land van vestiging gelden.

Het beloningsbeleid bevat geen prikkels die het nemen van extra (duurzaamheids)risico's belonen.

Dataprivacy (AVG)

Het bestuur is zich ervan bewust dat de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) veel aandacht verdient en vergt, nu en in de toekomst.

Het bestuur van het fonds is verantwoordelijk voor de gehele keten van verwerkingen die in haar opdracht worden uitgevoerd. Dat wil zeggen dat de verwerkers en de eventueel daardoor ingehuurde sub-verwerkers ook onder die verantwoordelijkheid vallen.

Evenals in voorgaande jaren heeft de functionaris gegevensbescherming in 2023 een aantal controlevragen bij DPS en Aon neergelegd. Hiermee wordt beoogd partijen alert te houden op de AVG en zicht te houden op naleving van de wetgeving.

In het kader van de AVG zijn met de compliance officer afspraken gemaakt ten aanzien van bewaartermijnen, beveiliging en de opslag en beheer van privacygevoelige stukken en gegevens. Op deze manier wordt door het bestuur geborgd dat zo goed mogelijk aan de privacywetgeving wordt voldaan.

SPCN heeft in 2023 geen datalekken gerapporteerd.

Gedragslijn Verwerking Persoonsgegevens

Op 1 juli 2019 is door de Pensioenfederatie de “Gedragslijn Verwerking Persoonsgegevens Pensioenfondsen” (Gedragslijn) uitgebracht. De functionaris gegevensbescherming monitort de naleving van deze Gedragslijn en daarmee de naleving van de AVG. SPCN heeft met de aanstelling van de functionaris gegevensbescherming voldoende zekerheid met betrekking tot het compliant zijn aan deze Gedragslijn en naleving van de AVG. Per 1 januari 2023 geldt een geactualiseerde versie van de Gedragslijn. SPCN conformeert zich hieraan.

Compliance – incidenten

In 2023 zijn bij de compliance officer acht meldingen gedaan van incidenten:

- Er heeft een persoonsverwisseling plaatsgevonden waarbij een persoon zonder recht op pensioen bij SPCN een aantal jaren een UPO heeft ontvangen, die bestemd was voor een andere persoon die wel recht had op pensioen bij SPCN.
- In het tweede kwartaal van 2023 was de opgave van de kasstromen voor de berekening en uitvoering van de renteafdekking onjuist omdat de toeslagen voor 2023 niet waren meegenomen. Daardoor is de renteafdekking niet juist geweest.
- Regelmatig krijgt AIM opdracht om onttrekkingen te doen, zodat SPCN pensioenen kan uitkeren aan deelnemers. Bij de onttrekking van een niet door AIM gemanaged fonds was het standaardproces niet up-to-date. Hierdoor werd de onttrekking te laat overgeboekt naar de rekening van SPCN. Door een mitigerende maatregel heeft SPCN de pensioenen wel tijdig kunnen uitkeren.
- In 2023 is geconstateerd dat in 2022 ten onrechte een salarisverhoging gedurende het jaar niet was verwerkt. Dit is in 2023 hersteld.
- De pensioenuitvoerder heeft de betaling van een factuur aan een dienstverlener van SPCN naar een verkeerd bankrekeningnummer overgemaakt.
- Eind november 2023 is er een onjuiste koers vastgesteld voor een van de beleggingsfondsen, die is verwerkt in diverse rapportages (o.a. naar DNB). Dit heeft geleid tot een herrapportage bij DNB voor de actuele en beleidsdekkingsgraad per ultimo november 2023.
- De performance van het fonds voor eind december 2023 is foutief gerapporteerd.
- In de decemberrapportage 2023 is de correctie voor de onjuiste koers van eind november niet goed uitgevoerd. Dit had verder geen financiële gevolgen.

De incidenten zijn in 2023 (en begin van 2024) door het bestuur behandeld en afgehandeld. Daarbij zijn correcties doorgevoerd en maatregelen getroffen om herhaling te voorkomen. De incidenten waren niet van dien aard dat ze hebben geleid tot een incidentmelding aan DNB, wel tot een herrapportage van de dekkingsgraad.

Gegeven de hoeveelheid incidenten in 2023 zal het bestuur in 2024 nog alerter zijn op de uitbestedingspartijen. Specifiek met AIM zal een gesprek met de risicomanager worden gevoerd om aanvullende afspraken te maken om herhaling in de toekomst te voorkomen.

Door alle verbonden personen is verklaard dat zij de gedragscode naleven. De uitvraag naleving gedragscode is in 2023 door alle betrokkenen getekend. De wijzigingen in en continuering van nevenfuncties van de bestuurders zijn tijdig gemeld. Door bestuur en compliance officer is geoordeeld dat de nevenfuncties als zodanig geen belangenverstremgeling opleveren. Door het bestuur wordt in iedere vergadering expliciet stil gestaan bij veranderingen die integriteitsrisico's tot gevolg kunnen hebben.

Klachten en geschillen

Op 1 juli 2023 is de Wet toekomst pensioenen (Wtp) in werking getreden, Onder de Wtp gelden nieuwe wettelijke bepalingen ten aanzien van klachten en geschillen. Deze wettelijke bepalingen zijn uitgewerkt en aangevuld in de Gedragslijn Goed omgaan met klachten (de Gedragslijn) van de Pensioenfederatie. De klachtenregeling van SPCN is in 2023 aangepast aan de nieuwe wetgeving en de Gedragslijn en in werking getreden per 1 januari 2024. De klachtenregeling van SPCN is te vinden op de website van het pensioenfonds. SPCN rapporteert over deze klachten in het jaarverslag overeenkomstig met de vereisten uit de Gedragslijn.

Daarnaast is SPCN sinds 1 januari 2024 aangesloten bij de Geschillen Instantie Pensioenfonds (GIP). Deze onafhankelijke externe geschillenbehandelaar behandelt een klacht waar een belanghebbende en SPCN samen niet uitkomen (daarmee is de klacht een geschil). Daarnaast is ook nog behandeling via de Ombudsman pensioenen mogelijk.

De procedure voor het indienen van een klacht bij de GIP ligt vast in de klachtenregeling van SPCN.

In de volgende tabel zijn de aantallen (afgehandelde) klachten, geëscaleerde klachten en (geëscaleerde) klachten die tot een geschil hebben geleid opgenomen, onderverdeeld in rubrieken:

Onderwerp	Afgehandeld	Geëscaleerd	Geschil
Service en klantgerichtheid	0	0	0
Behandelingsduur	1	0	0
Informatieverstrekking	0	0	0
Deelnemersportaal	0	0	0
Keuzebegeleiding	0	0	0
Pensioenberekening en - betaling	0	0	0
Registratie werknemersgegevens/datakwaliteit	1	0	0
Toepassing wet- en regelgeving: algemeen	0	0	0
Toepassing wet- en regelgeving: invaren, transitie	0	0	0
Financiële situatie	0	0	0
Duurzaamheid	0	0	0
Overig	0	0	0
Totaal	2	0	0

In 2023 heeft het fonds twee klachten (uitingen van ongenoegen) ontvangen. Eén klacht is door het bestuur afgehandeld en één klacht is direct door de administrateur afgehandeld.

SPCN heeft geen expliciet onderzoek gedaan naar de klanttevredenheid over de afhandeling van de klachten. Er zijn echter geen negatieve berichten ontvangen na afhandeling van een klacht. Dat is voor het pensioenfonds een teken, dat de klachtenafhandeling naar afdoende tevredenheid heeft plaatsgevonden.

De klachten die bij SPCN zijn gemeld, hebben geen aanleiding gegeven om verbeteringen door te voeren in de uitvoering en/of de klachtenafhandeling.

Communicatie

De communicatie van SPCN vindt schriftelijk plaats en via berichten op de website. De verantwoording over het gevoerde beleid en de financiële uitkomsten vindt plaats door vermelding in het bestuursverslag en de jaarrekening. In 2023 is het communicatiebeleid opnieuw vastgesteld voor 2023 tot en met 2025. In 2023 is het communicatieplan 2023 - 2024 opgesteld. Het communicatieplan is gebaseerd op het communicatiebeleid.

In het nieuw vastgestelde communicatiebeleid en communicatieplan is de component keuzebegeleiding opgenomen. SPCN heeft beleid opgesteld voor de keuzebegeleiding die zij aanbiedt. De feitelijke uitvoering van de keuzebegeleiding vindt plaats bij DPS.

De persoonlijke pensioeninformatie van de belanghebbenden van SPCN is beschikbaar via het UPO en het Pensioenregister (www.mijnpensioenoverzicht.nl). In 2023 hebben alle groepen deelnemers het UPO ontvangen.

Financiële paragraaf 2023

Ontwikkeling financiële positie SPCN

Gedurende 2023 heeft de dekkingsgraad een relatief stabiel verloop gehad. Uiteindelijk daalde de actuele dekkingsgraad over het gehele jaar met 1,4%-punt naar 121,2%. De beleidsdekkingsgraad daalde over het gehele jaar met 1,8% punt naar 122,2%.

Overzicht dekkingsgraad		
Datum	Actuele Dekkingsgraad	Beleidsdekkingsgraad
31-dec-15	106,6%	111,5%
31-dec-16	106,8%	102,8%
31-dec-17	114,1%	111,2%
31-dec-18	110,3%	113,5%
31-dec-19	109,6%	109,2%
31-dec-20	116,1%	107,1%
31-dec-21	127,7%	122,8%
31-dec-22	122,6%	124,0%
31-jan-23	123,2%	123,9%
28-feb-23	124,8%	123,9%
31-mrt-23	123,8%	123,5%
30-apr-23	119,1%	123,2%
31-mei-23	119,1%	122,8%
30-jun-23	120,6%	122,8%
31-jul-23	122,9%	122,9%
31-aug-23	122,0%	122,6%
30-sep-23	123,8%	122,7%
31-okt-23	122,2%	122,5%
30-nov-23	122,8%	122,2%
31-dec-23	121,2%	122,2%

Minimaal vereist eigen vermogen en vereist eigen vermogen

Per 31 december 2023 bedraagt het minimaal vereist eigen vermogen van SPCN 4,0% van de voorziening pensioenverplichtingen. Het vereist eigen vermogen per 31 december 2023 bedraagt 14,4%.

De beleidsdekkingsgraad ultimo 2023 is 122,2%. De beleidsdekkingsgraad is hoger dan de vereiste dekkingsgraad van 114,4%. Er is dus geen reservetekort.

Haalbaarheidstoets

SPCN laat elk jaar een haalbaarheidstoets uitvoeren. De haalbaarheidstoets geeft inzicht in de samenhang tussen de financiële opzet, het verwachte pensioenresultaat en de risico's die daarbij worden genomen. Het bestuur krijgt hiermee inzicht in hoeverre de pensioentoezeggingen op basis van het huidige beleid waargemaakt kunnen worden. In de toets wordt rekening gehouden met een groot aantal scenario's. De verwachting is dat met het huidige beleid op korte termijn de pensioenen zodanig verhoogd kunnen worden dat de stijging van de kosten van levensonderhoud (prijsstijging) wordt bijgehouden. Door met name de lagere startdekkingsgraad begin 2023 en andere economische sets die zijn voorgeschreven zijn de uitkomsten iets minder goed dan in 2022. Bij 'slecht weer' scenario's laten de berekeningen zien dat op langere termijn verhogingen van de pensioenen als compensatie voor de prijsstijgingen waarschijnlijk niet mogelijk zijn. De haalbaarheidstoets wordt, conform de geldende richtlijnen, uitgevoerd voor een periode van 60 jaar met de aannames voor scenario's die zijn aangeleverd door DNB. In 2023 waren de belangrijkste uitkomsten van de haalbaarheidstoets:

- Verwacht pensioenresultaat: 96,2% (gestelde norm is minimaal 90%)
- Maximale afwijking verwacht pensioenresultaat in slecht weer scenario: 12,55% afwijking (gestelde norm is maximaal 16,6%)

Aangezien met het beleid van SPCN de normen worden gehaald, is er geen aanleiding om beleid aan te passen of om in overleg te treden met de sociale partners.

Uitvoeringskosten

Pensioenuitvoering kosten pensioenbeheer <i>x Euro 1.000</i>	2023	2022	2021	2020	2019
Bestuur en bestuursondersteuning	434	417	418	459	541
Kosten sleutelfunctiehouders	41	33	42	50	6
Administratiekosten	185	209	187	176	185
Adviseurskosten adviserend actuaaris	73	203	71	77	98
Adviseurskosten overig	52	40	26	28	50
Certificeringskosten actuaaris	21	17	16	16	15
Accountantskosten	50	37	35	46	53
Contributies en bijdragen	21	16	16	16	16
Vacatiegelden	18	19	18	18	21
Overige kosten	0	0	0	0	0
Totaal	895	991	829	886	985
Kosten per deelnemer (actief + gepensioneerd)	5,4	5,9	5,0*	5,6	6,3

* In het jaarverslag van 2021 is hier een incorrecte berekening gemaakt (5,6); dit is gecorrigeerd.

De werkgever betaalt de uitvoeringskosten, waardoor de variatie in uitvoeringskosten geen gevolgen heeft voor de financiële positie van SPCN.

De kosten waren in 2023 lager dan in 2022, maar hoger dan de jaren daarvoor. In 2022 waren de kosten hoger door advisering in het kader van het uitgevoerde risicopreferentieonderzoek, grondslagenonderzoek en toekomst van het pensioenfonds (naar aanleiding van de Wtp). Dit laatste liep in 2023 nog door.

Voor 2024 verwachten wij dat de uitvoeringskosten licht stijgen ten opzichte van 2023. Dit is onder andere het gevolg van de verhoging van tarieven van uitbestedingspartijen in verband met de inflatie en het uitvoeren van een onderzoek tot herziening van het vermogensbeheer.

Binnen de pensioensector wordt veel waarde gehecht aan transparantie en onderlinge vergelijkbaarheid van het kostenniveau van de verschillende pensioenfonds. Vanwege het lage aantal actieve en gepensioneerde deelnemers bij SPCN zijn de kosten per deelnemer zoals hiervoor vermeld hoog ten opzichte van andere pensioenfonds (bron: DNB-statistieken over jaargegevens individuele pensioenfonds). SPCN heeft de afspraak met de werkgever dat deze kosten volledig door de werkgever worden betaald. Kosten hebben derhalve geen invloed op de financiële positie van SPCN en dus evenmin op de pensioenen van de deelnemers van SPCN.

Daarnaast is in de uitvoeringsovereenkomst met de werkgever overeengekomen dat het fonds, indien de dekkingsgraad te laag is om de volledige toeslag te verlenen, een beroep kan doen op de werkgever. Dit is geen recht, maar tot nu toe heeft de werkgever verzoeken daartoe gehonoreerd. Er is geen reden om aan te nemen dat dit in de nabije toekomst anders zal zijn. Hiermee is SPCN een van de pensioenfonds in Nederland die de afgelopen jaren de koopkracht jaarlijks grotendeels of geheel door middel van toeslagen op peil heeft kunnen houden.

Dit is voor het bestuur echter geen vrijbrief om niet op het kostenniveau te sturen. Met het huidige kostenniveau voldoet SPCN aan alle (wettelijke) verplichtingen die aan een pensioenfonds worden gesteld. Het bestuur is van oordeel dat, gegeven de doelstelling, missie, visie en strategie van SPCN, het kostenniveau van SPCN zich op een acceptabel niveau bevindt en toetst dit jaarlijks bij het opstellen van het budget. Dit oordeel is met de werkgever besproken en de werkgever kan zich hierin vinden.

De kosten van de tijdsbesteding van de bestuurders en leden van het VO, die in dienst zijn van Citibank worden door de werkgever niet in rekening gebracht bij SPCN. Met uitzondering van de professionele bestuurders, die een marktconforme vergoeding ontvangen, ontvangen de bestuurders en leden van het VO een vergoeding per vergadering die is afgeleid van de SER-normen voor vacatiegelden en berekend worden voor zover er sprake is van vergaderingen buiten werktijd, indien het werknemers van Citibank betreft.

Uitvoeringskosten vermogensbeheer

Ook voor de uitvoeringskosten vermogensbeheer geldt dat er binnen de sector veel belang wordt gehecht aan transparantie. Deze kosten worden namelijk verrekend met de rendementen van de beleggingen, terwijl het rendement dat behaald wordt door een pensioenfonds van groot belang is voor een koopkrachtbestendig pensioen. Voor de vergelijkbaarheid binnen de sector staan de uitvoeringskosten vermogensbeheer in het verslag nader gespecificeerd.

Kosten vermogensbeheer							
(€ x 1.000)							
Kostensoort	Aandelen	Vastrentend	Overige beleggingen	Overlay beleggingen	Totaal € 2023	% kosten vs gemiddeld vermogen	Totaal € 2022
Beheer	97	64	2	54	217	0,20%	228
Performance	0	0	0	0	0	0,00%	0
Aan- en verkoopkosten	4	3	0	2	9	0,01%	56
Subtotaal	101	67	2	56	226	0,21%	284
Overige	0	0	0	0	0	0,00%	0
Subtotaal	101	67	2	56	226	0,21%	284
Overige kosten / niet toe te rekenen / korting beheervergoeding					-26		-29
Totaal					200		255
Gemiddeld belegd vermogen					109.802		123.399
Kosten in % van gemiddeld belegd vermogen					0,18%		0,21%

Bron: Aegon FTK jaarrapportage

Transactiekosten

De transactiekosten worden in het onderstaande overzicht weergegeven. De negatieve kosten voor aandelen is het gevolg van de methodiek die AIM hanteert. Deze methodiek die bekend staat als "the last Mid Slippage methode" gaat uit van het verschil tussen de prijs waarop gehandeld wordt en de laatste mid-quote before execution time. Bij deze methode is het mogelijk dat negatieve transactiekosten worden gerapporteerd.

Transactiekosten	Aandelen	Vastrentend	Overige beleggingen	Overlay beleggingen	Totaal € 2023	Totaal € 2022
€ x 1.000						
Transactiekosten	-3	65	3	-2	63	33
Totaal	-3	65	3	-2	63	33
Gemiddeld belegd vermogen					109.802	123.399
Transactiekosten in % van gemiddeld belegd vermogen					0,06%	0,03%

Bron: Aegon FTK jaarrapportage

Recapitulatie kosten vermogensbeheer

Recapitulatie kosten vermogensbeheer € x 1.000	2023	2022	2021	2020
Totaal kosten vermogensbeheer (excl. transactiekosten)	200	255	287	409
Totale kosten vermogensbeheer (incl. transactiekosten)	263	288	300	465
Gemiddeld belegd vermogen	109.802	123.399	147.369	136.915
<i>Beleggingskosten (excl. transactiekosten) in procenten van het gemiddeld belegd vermogen</i>	<i>0,18%</i>	<i>0,21%</i>	<i>0,19%</i>	<i>0,30%</i>
<i>Beleggingskosten (incl. transactiekosten) in procenten van het gemiddeld belegd vermogen</i>	<i>0,24%</i>	<i>0,23%</i>	<i>0,20%</i>	<i>0,34%</i>

Er zijn geen prestatiegerelateerde vergoedingen met AIM en BlackRock afgesproken. SPCN belegt daarnaast op dit moment alleen nog in passieve beleggingsfondsen. Het bestuur monitort of de kosten marktconform zijn.

Om overbodige transactiekosten te beperken heeft SPCN een herbalanceringsbeleid waarbij het aantal transacties beperkt wordt, terwijl daarnaast wel scherp gemonitord wordt of de portefeuille in lijn is met de strategische portefeuille. Het in 2022 doorvoeren van het nieuwe strategische beleggingsbeleid heeft eind februari 2022 éénmaal tot een herbalancering geleid. Daarnaast vinden periodiek onttrekkingen ten behoeve van liquiditeitenbeheer en portefeuille-onderhoud plaats.

Het oordeel van het bestuur is dat de procentuele beleggingskosten ten opzichte van het gemiddeld belegd vermogen in lijn zijn met de omvang van de portefeuille, de wijze van inrichting van het vermogensbeheer en het behaalde rendement.

Beleggingsparagraaf 2023

Ontwikkelingen in 2023

Economische groei

De wereldeconomie bleek in 2023 sterker dan verwacht. Er was sprake van een groei van 3% (reëel, IMF). Voor ontwikkelde landen kwam deze groei uit op 1,5%, opkomende markten maakten een groei door van 4%.

Inflatie

Eind 2022 bereikte de inflatie in de EU een piek van 11%, met een net iets lagere inflatie in het eurogebied. Deze hoge inflatie zwakte gedurende 2023 geleidelijk af. De Europese Centrale Bank heeft haar beleidsrente in rap tempo verhoogd naar 4%. In de Verenigde Staten werd de rente ondertussen verhoogd naar 5,5%. Deze renteverhogingen hadden als doel de inflatie terug te brengen. Dit doel werd in 2023 grotendeels bereikt. De markten keken eind Q3 en Q4 2023 alvast vooruit en verwachtten renteverlagingen. Opmerkelijk genoeg hebben de rentestijgingen in de westerse wereld een zeer beperkte negatieve invloed gehad op de economische groei of werkgelegenheid. De arbeidsmarkten bleven sterk presteren, waarbij de werkloosheidsgraad in de EU in december op zijn historisch laagste punt van 6,1% bleef.

Financiële markten

Wereldwijd was de bankensector in 2023 het zorgenkindje. Dit was naast geopolitieke onrust ook te wijten aan het falen van Amerikaanse banken en het verlies van vertrouwen in Credit Suisse. Door de spanning in de sector was er sprake van dalingen in aandelenkoersen van banken in het eurogebied en in risicovolle bankobligatiemarkten. De impact van het debacle Credit Suisse werd snel beteugeld doordat de Zwitserse bank UBS de overname van Credit Suisse snel kon bewerkstelligen..

De aandelenmarkten hadden een goed 2023. De S&P 500-index van Amerika steeg met 25% in 2023, en bereikte daarmee een recordhoogte. Europese markten boekten ook solide winsten. De Duitse DAX steeg met 20%, ondanks een matig jaar voor de grootste economie van Europa, en de Italiaanse FTSE MIB steeg met bijna 30%. Opvallend waren de mega-cap techaandelen die goed waren voor ongeveer 65% van de totale koersstijging van de markt. De stijging was gebaseerd op de belofte over de toekomstige mogelijkheden van Artificial Intelligence (AI). Later in het jaar kalfden de enorme koerswinsten mede door de relatief hoge rentes enigszins af. Er resteerden echter nog steeds hoge koersstijgingen. Ook de aandelenmarkten in Azië-Pacific deden het goed door speculaties over renteverlagingen in 2024. Een voorbeeld is de stijging van 20% voor de belangrijkste indices van India, een land met een enorm groeipotentieel. Aandelenmarkten in andere emerging markets bleven achter met een stijging van 10%. China kampt met een afnemende groei. Tevens discussiëren beleggers over de vraag of het nog verantwoord is om in China te beleggen. Naast de vergrijzing en de effecten op de economie speelt hier ook het geopolitieke risico van een inval in Taiwan een rol.

Tot en met het derde kwartaal leken obligatiemarkten minder te gaan presteren in 2023. De hausse in het vierde kwartaal, met verwachtingen van spoedige rentedalingen, zorgde ook hier voor positieve rendementen. Bijzonder was de toenemende convexiteit binnen de lange rentecurve. Deze markt is verstoord door de Nederlandse pensioenfondsen. Bij de pensioenfondsen die willen overgaan naar het Wtp is er de wens om de dekkingsgraad ongevoelig te maken voor renteschommelingen. Dit kan worden opgelost door de verplichtingen met lange looptijden te matchen met derivaten met eenzelfde looptijd. Deze extra vraag gecombineerd met weinig aanbod heeft de prijzen doen stijgen en de rente dalen. Het gevolg was dat de rentecurve een vreemd verloop kreeg.

Waarde van de euro

De euro bleef over het algemeen stabiel, met een lichte appreciatie tegenover de Amerikaanse dollar, wat de aangepaste marktverwachtingen rond het monetaire beleid in zowel de VS als het eurogebied weerspiegelt. Ook ten opzichte van de Chinese renminbi, de Japanse yen, en de Turkse lira won de euro aan waarde. Echter, vergeleken met het Britse pond, de Zwitserse frank en valuta's van andere EU-lidstaten zoals de Zweedse kroon en de Poolse zloty, deprecieerde de euro.

Onderwerpen in de bestuursvergaderingen

Met betrekking tot vermogensbeheer zijn in de bestuursvergaderingen de volgende onderwerpen behandeld:

- Monitoring en terugkoppeling van de eventuele gevolgen voor SPCN van de fusie tussen Aegon Nederland en a.s.r.
- Vaststellen van het beleggingsplan 2023
- Vaststellen van het beleggingsplan 2024.
- Meningsvorming en goedkeuring ten aanzien van een benchmark wijziging van het MM Credit naar de Climate Transition Index
- Monitoring van de performance
- Evaluatie van de inrichting en de invulling van het vermogensbeheer
- Het integraal risicomanagement in relatie tot vermogensbeheer
- Discussie en herbevestiging van de SFDR keuze

Strategische beleggingsmix 2023

In Q4 2021 en Q1 2022 heeft het bestuur een ALM studie laten uitvoeren. Naar aanleiding van deze studie is in februari 2022 de strategische portefeuille aangepast. Gedurende 2023 is deze portefeuille ongewijzigd.

Gedurende 2023 heeft de discussie rondom de toekomst van SPCN ook een belangrijke rol gespeeld bij onderwerpen op het gebied van vermogensbeheer. De redenering was dat afhankelijk van de toekomstrichting er alleen onderhoud aan de portefeuille zou plaatsvinden maar geen grootse verschuivingen. Dit betekent niet dat vermogensbeheer geen bestuurlijke aandacht kreeg.

Zo werd SPCN in het voorjaar geconfronteerd met een mededeling van de vermogensbeheerder dat deze voornemens was om de benchmark voor het MM creditfonds aan te passen aan een benchmark met meer ESG componenten (ESG = Environmental, Social, Governance). Het bestuur heeft de tijd genomen om op de studiedag zich te laten voorlichten over de karakteristieken van deze nieuwe benchmark en de mogelijke impact op de portefeuille. Hierna heeft het bestuur ingestemd met de overgang van de oude brede benchmark naar de Climate Transition Benchmark.

Mede door de inverse yieldcurve in het lange eind van de rentecurve, is de vormgeving van de renteafdekking in 2023 onderwerp van discussie geweest.

Nadat aan het einde van 2023 bekend werd gemaakt dat SPCN door zal gaan als een gesloten fonds en er vanuit de werkgever geen verzoek zal worden gedaan om over te gaan naar een pensioenregeling onder de Wtp, is besloten om in 2024 de gehele opzet van het vermogensbeheer onder de loep te nemen. In dit traject zal ook nadrukkelijk aandacht aan ESG worden gegeven.

In de onderstaande tabel wordt de invulling van de portefeuille weergegeven inclusief de bandbreedte waarbinnen de verschillende assets zich kunnen bewegen.

Strategische beleggingsmix SPCN 2022 - 2024					
Categorie	Minimum %	Strategisch %	Maximum %	Beleggingsfonds	Benchmark
Aandelen	24,0	28,5	33,0	AEAM World Equity Index Fund (EUR)	MSCI All Country World Net Index (GBP, JPY, USD Hedged) (Customized)
Staatsobligaties + Strategic Liability Matching	35,0	40,0	45,0	AEAM Core Eurozone Government Bond Index Fund + AEAM Strategic Liability Matching Fund	Merrill Lynch Core Eurozone Government Bond Index (Customized)
Bedrijfsobligaties	21,5	25,0	28,5	TKPI MM Credit Index Fund	ICE BofAML Euro Corporate Index
Emerging Market Debt	4,4	6,5	8,6	iShares Emerging Markets Government Bond Index Fund (IE)	JP Morgan Emerging Markets Bond Index Global Diversified (hedged)
Liquiditeiten	0,0	0,0	5,0		1-maands EURIBOR

De renteafdekking van 75% wordt vormgegeven door bovengenoemd staatsobligatiefonds, aangevuld met het AeAM Strategic Liability Matching Fund (SLM). Voor de renteafdekking geldt een bandbreedte van 72,5%-77,5%. De afdekking is gebaseerd op marktwaarde.

Beleggingsportefeuille ultimo 2023

De feitelijke beleggingsportefeuille was per 31 december 2023 als volgt samengesteld:

Samenstelling beleggingsportefeuille				
Categorie	Eind 2023 Belegd vermogen (x 1.000 €)	Eind 2022 Belegd vermogen (x 1.000 €)	2023 Actueel (%)	2023 Norm (%)
Vastrentende waarden				
Europees Staatsobligatiefonds	36.137	30.636		
Emerging Market Debt	7.667	7.416		
Strategic Liability Matching Fund	10.383	9.393		
Credits	28.672	26.113		
Totaal vastrentende waarden	82.859	73.558	70,65%	71,5%
Aandelen - Wereldwijd	34.060	33.973	29,04%	28,50%
Liquiditeiten en vorderingen	359	402	0,31%	0,0%
Totaal portefeuille	117.278	107.933	100,00	100,00

Performance 2023 na kosten

Bij de performance speelt de kostencomponent altijd een rol. De benchmark is de performance zonder kosten terwijl het beheer van een beleggingsfonds altijd kosten met zich meebrengt. Daarnaast wordt ook regelmatig geld onttrokken aan de portefeuille om de pensioenen uit te kunnen betalen; ook dit leidt tot geringe afwijkingen van de benchmark.

De performance van de portefeuille na kosten is goed geweest. Hierbij rapporteren wij de prestatie ten opzichte van de benchmark in de volgende tabel. Zonder rekening te houden met het SLM fonds waar geen benchmark wordt gehanteerd, heeft de portefeuille een rendement behaald van 11,57% versus een benchmark van 11,62%. Deze voldoet aan de standaarden die wij wensen te hanteren voor afwijkingen bij passief beheerde fondsen.

Performance vs Benchmark (na kosten)			
Categorie	Performance	Benchmark	Benchmark
Aandelen wereldwijd	20,48%	19,30%	MSCI All Country World Net Index (GBP, JPY, USD Hedged) (Customized)
Staatsobligaties	5,49%	5,67%	Merrill Lynch Core Eurozone Government Bond Index (Customized)
Bedrijfsobligaties	8,18%	8,46%	ICE BofAML Euro Corporate Index
Emerging Market Debt	8,44%	8,43%	JP Morgan Emerging Markets Bond Index Global Diversified (hedged)
Strategic Liability Matching	5,12%		
Totale performance (na kosten)	10,94%		

Aandelen

Het aandelenfonds heeft ten opzichte van de benchmark waartegen zij moet beleggen een goede performance laten zien. Het beleggingsfonds heeft enige aandacht voor ESG, en ook meer aandacht dan de benchmark. In 2023 was het aandelenfonds door een klein beetje actief management op het gebied van ESG daardoor in staat om een hogere performance te behalen dan de benchmark.

Staatsobligaties

Voor de staatsobligaties is de performance iets lager geweest dan de benchmark. Dit is het gevolg van een iets andere looptijdenstructuur.

Bedrijfsobligaties

Bedrijfsobligaties lieten ook een geringe underperformance zien. Hier heeft ook de overgang naar de Climate Transition Benchmark een rol gespeeld.

Emerging Market Debt

Gedurende 2023 speelde geopolitieke onzekerheid weer een grote rol. Het feit dat er door China uitingen worden gedaan die gezien kunnen worden als een rechtstreekse bedreiging aan Taiwan zorgen voor onrust op deze markt. Vanuit de performance is EMD goed gevolgd. Deze zorgelijke ontwikkelingen hebben zich vertaald in een hogere opbrengst zoals die ook vanuit een risicopremie verwacht mag worden. EMD presteerde met 8,44% een overrendement van 2,73% hetgeen niet extreem hoog is maar redelijk mag worden genoemd.

Renteafdekking

Om de rente in voldoende mate te kunnen afdekken, maakt SPCN naast obligaties gebruik van het Strategic Liability Matching Fund. In dit fonds worden met behulp van derivaten de zeer langlopende verplichtingen afgedekt. Gedurende 2023 werd de markt verrast door vreemde bewegingen in de rentecurve op 50 jaar en langer. Een veel gehoorde verklaring is dat Nederlandse pensioenfondsvoorsorteren op het moment van overgang naar het nieuwe pensioenstelsel onder de Wtp.

Evaluatie van de inrichting en de invulling van het vermogensbeheer.

Zoals ieder jaar heeft ook in 2023 een volledige evaluatie van de inrichting en van de invulling van het vermogensbeheer plaatsgevonden. Hieruit kwamen geen aandachtspunten naar voren.

Integrale risicomanagement-rapportage

Op kwartaalbasis maken de beleggingen onderdeel uit van de Integrale risicomanagement-rapportage. In deze rapportage wordt ook gerapporteerd over risico's in de beleggingsportefeuille. Het betreft hier de financiële en niet-financiële risico's. Deze rapportage is in 2023 met het voltallig bestuur besproken en dit heeft niet geleid tot acties om deze risico's extra te mitigeren.

Pensioenparagraaf 2023

Toeslagbeleid

Het toeslagbeleid van SPCN is voorwaardelijk. Er wordt voor toeslagen geen premie geheven en er zijn geen bestemmingsreserves gevormd. Het jaarlijks toekennen van een toeslag is daarmee niet zeker en is afhankelijk van de resultaten van SPCN en de financiële positie.

SPCN heeft als uitgangspunt dat het de toeslagen uit eigen middelen wil financieren op basis van de bepalingen van toekomstbestendig indexeren, zoals dat in de Pensioenwet is bepaald. Voor het geval die middelen ontoereikend zijn, is er met de werkgever een afspraak gemaakt over aanvullende financiering van toeslagen (vastgelegd in de uitvoeringsovereenkomst). Die afspraak komt erop neer, dat voor alle premievrije aanspraken en rechten van de actieve, gewezen en pensioengerechtigde deelnemers het bestuur een aanvullende voorwaardelijke toeslag kan toekennen onder de voorwaarde dat de werkgever akkoord gaat met de betaling van deze aanvullende toeslag.

De financiële positie van SPCN was eind 2022 voldoende om uit de eigen middelen een (gedeeltelijke) toeslag op basis van toekomstbestendig indexeren toe te kennen. Aan alle deelnemers kon een toeslag worden toegekend van 53% van de stijging van de Consumentenprijsindex (CPI). Dit kwam neer op een toeslag van 5,08% (CPI-ontwikkeling: 9,59%) uit de fondsmiddelen. De deelnemers die tussen 1 januari 1991 en 1 januari 2001 gewezen of pensioengerechtigde deelnemer zijn geworden (hierna: 1991 groep), hebben een aanvullende toeslag van 4,51% ontvangen, waardoor hun toeslag gelijk is aan 100% van de CPI-ontwikkeling. De overige gewezen en pensioengerechtigde deelnemers (hierna: niet-1991 groep) is geen aanvullende toeslagverlening toegekend omdat meer dan 50% van het CPI is toegekend uit de fondsmiddelen. De aanvullende toeslag kon alleen gegeven worden omdat de werkgever daar in 2023 expliciet toestemming voor heeft gegeven en de verplichting tot het voldoen van de koopsom voor deze aanvullende toeslag op zich heeft genomen. Het bestuur heeft met alle gewezen deelnemers en pensioengerechtigden over de toeslagen per 1 april 2023 gecommuniceerd.

Op grond van de huidige dekkingsgraad bestaat de mogelijkheid dat SPCN in de komende jaren uit eigen middelen de pensioenen zal kunnen verhogen om de stijging van het prijspeil geheel of gedeeltelijk te compenseren, maar daarnaast ook (deels) een beroep zal moeten doen op de afspraak met de werkgever.

Beleid inzake inhaaltoeslagen

SPCN heeft beleid omtrent inhaaltoeslagen. Bij een beleidsdekkingsgraad boven de grens van toekomstbestendig indexeren kan, met inachtneming van de daarvoor geldende regelgeving, een deel van het eigen vermogen gebruikt worden om de ontstane toeslagachterstand te compenseren. Jaarlijks wordt eerst door het bestuur besloten of toeslag kan worden toegekend en vervolgens of het verlenen van inhaaltoeslag mogelijk is. Momenteel (per 31 december 2023) kent het pensioenfonds voor de niet-1991 groep een toeslagenachterstand van maximaal 11,13% (samengesteld).

Risicoparagraaf 2023

Inleiding

Het bestuur houdt expliciet rekening met risico's en risicobeheersing bij het bepalen van het beleid en het nemen van besluiten.

Het integraal risicomanagementproces is het iteratieve proces van:

- het opstellen van de risicostrategie en hieraan gekoppeld de risicohouding en de risicobereidheid;
- het identificeren van risico's;
- het opstellen en implementeren van het beleid voor risicobeheersing en de uitvoering;
- monitoring en terugkoppeling over risico's en beheersmaatregelen.

Continu wordt door SPCN uitvoering gegeven aan dit proces. Hierbij worden de volgende stappen doorlopen:

- evaluatie (en afhankelijk van de uitkomsten, herijking) van de strategische doelstellingen van SPCN, de risicohouding, de risicoacceptatie en de governance structuur m.b.t. het integrale risicomanagement;
- een risicoanalyse met als doel het identificeren en beoordelen van netto risico's en het prioriteren van de risico's die het komende jaar worden opgepakt – dit kan een algehele risicoanalyse zijn dan wel een thema- of afzonderlijke risicogerichte analyse;
- het toetsen van de beheersmaatregelen op effectiviteit en daarmee het mitigerende effect van een geïdentificeerd risico;
- (op kwartaalbasis) monitoring en evaluatie aan de hand van een integrale risicomanagement rapportage;
- het monitoren van de risico's door de sleutelfunctiehouders actuariael, risicobeheer en interne audit. De monitoring wordt vastgelegd in periodieke rapportages die worden besproken met het bestuur.

De resultaten van de gevolgde stappen en de rapportages van de sleutelfunctiehouders worden geagendeerd voor de bestuursvergadering, zodat het bestuur deze kan toetsen. In aanvulling hierop worden beleidsvoorstellen aan het bestuur standaard voorzien van een risicoparagraaf, zodat duidelijk is welk effect de gevraagde besluitvorming op de risico's heeft.

De geïdentificeerde risico's zijn opgenomen in een risicoregister, waarin beschrijvingen van de risico's, sub-risico's en scenario's zijn weergegeven. Daarnaast zijn in het risicoregister de inschattingen van de bruto en netto risico's opgenomen met daarbij een overzicht van de beheersmaatregelen. Per risico is aangegeven in hoeverre de risico's binnen de risicobereidheid van SPCN vallen.

Het bestuur heeft in de vergadering van 13 januari 2022 een Eigenrisicobeoordeling (ERB) vastgesteld. Naar aanleiding van een review van DNB van circa veertig ERB's van verschillende pensioenfonds heeft DNB in 2023 een sectorbrief uitgevaardigd met daarin haar bevindingen en aanbevelingen voor verbetering van toekomstige ERB's. De sleutelfunctiehouder risicobeheer heeft in 2023 aan de hand van deze sectorbrief de ERB van SPCN beoordeeld. Hieruit zijn enkele aandachtspunten en acties naar voren gekomen. SPCN neemt deze punten mee in de komende ERB.

De informatievoorziening binnen SPCN is afgestemd op de geïdentificeerde risico's. De frequentie van de informatie is afgestemd op de behoeften en kent een maand-, kwartaal- of jaarcyclus. De inhoud van de informatie is zodanig, dat het bestuur tijdig signaleert wanneer afwijkingen ontstaan tussen de realisatie en de gestelde normen, zodat actie ondernomen kan worden indien gewenst dan wel noodzakelijk.

De strategische doelstelling op lange termijn is primair het kunnen garanderen van de pensioenuitbetaling en secundair het toekennen van toeslagverlening. Hiervoor zijn de belangrijkste generieke risico's:

- Rendementsrisico: beleggings-, rente- en inflatierisico
- Langleven risico
- Sponsorrisico

Het rendementsrisico houdt in, dat de beleggingen (beleggingsrisico) onvoldoende renderen om zowel de discontering van de verplichtingen (renterisico) als de toeslagverlening (inflatierisico) te compenseren.

De mutatie van de rentetermijnstructuur (renterisico) is voor rekening en risico van SPCN en kan de beleggingsresultaten (deels) tenietdoen.

Het inflatierisico is door de voorwaardelijkheid van de toeslagverlening een risico dat uiteindelijk voor rekening van de deelnemers en pensioengerechtigden is, doordat hierdoor mogelijk geen of slechts een gedeeltelijke toeslag kan worden toegekend, waardoor niet voor de inflatie wordt gecompenseerd. SPCN heeft geen beleid dat gericht is op het afdekken van het inflatierisico, zodat dit risico moet worden beperkt uit overrendement.

Het langlevens risico houdt in, dat de berekening van de verwachte uitkeringsperiode niet langer aansluit bij de meest recente levensverwachtingen.

Het sponsorrisico houdt in, dat de werkgever de uitvoeringsovereenkomst opzegt en in het geval van onvoldoende financiële middelen van SPCN de toezegging over bijstorting niet zal nakomen. Het kan ook zo zijn dat de werkgever afwijzend reageert op een verzoek van SPCN om gelden ter beschikking te stellen ten behoeve van de aanvullende toeslagen wanneer het pensioenfonds zelfstandig niet genoeg middelen heeft om de volledige toeslagambitie na te komen. Dit is in de langjarige historie van SPCN echter nog nooit voorgekomen en wordt ook voor de toekomst als een uiterst laag risico beschouwd. Daarnaast is de uitvoeringsovereenkomst voor onbepaalde tijd overeengekomen en in principe alleen met wederzijdse instemming opzegbaar.

Rendementsrisico

In 2023 is de rente gedaald. Dit heeft geleid tot een toename van de waarde van de verplichtingen (Technische Voorzieningen). Daarnaast zijn de technische voorzieningen gestegen door de toeslagverlening. De beleggingsresultaten verbeterden ten opzichte van 2022 en hebben geleid tot een stijging van het vermogen. De verplichtingen inclusief de toegekende toeslagverlening stegen harder dan het vermogen. Dit leidde tot een daling van de dekkingsgraad eind 2023.

Beleggingsrisico

Eén van de voornaamste financiële risico's waarmee SPCN wordt geconfronteerd is de onvoorspelbaarheid van de uitkomsten van het gevoerde beleggingsbeleid.

	2023	2022	2021	2020	2019
Rendement	10,9%	-26,1%	0,9%	16,2%	15,6%

De beleggingsrendementen fluctueren van jaar tot jaar aanmerkelijk, ondanks de diversiteit en spreiding van de beleggingen. Over 5 jaar berekend is het meetkundig gemiddeld rendement dit jaar gestegen van +/- 0,6% (2022) naar 2,1% en daarmee nog boven het rendement van de, als risicovrij beschouwde, staatsobligaties.

Renterisico

Vanwege de onzekerheid over de renteontwikkeling heeft het bestuur voor een beleggingsfonds gekozen dat gebruik maakt van rentederivaten en dat de rentegevoeligheid aanpast. Met dit instrument wordt bereikt dat het renterisico voor circa 75% is afgedekt (beleid sinds 2019). Het rentebeleid voorziet in een afdekking van 75% met een bandbreedte van 72,5% - 77,5%.

Renteherziening/aflossingsdatum	2023	2022	2021	2020	2019
Korter dan 1 jaar	9.600	-1.961	-9.125	-30.488	-195
1-5 jaar	-3.431	2.523	9.599	16.647	-8.478
6-10 jaar	16.185	18.539	29.010	24.788	28.467
Langer dan 10 jaar	19.884	16.030	24.831	29.724	23.760
Langer dan 20 jaar	33.560	28.174	41.418	49.691	45.979
Niet rente dragend	34.926	38.402	55.082	50.449	45.754
Externe beleggingsfondsen	-	-	-	-	-
Totaal ¹	110.724	101.707	150.815	140.811	135.287

¹Bron: AIMRJ610 jaarrapportage 2023

Floating bonds worden op basis van renteherzieningsdatum verdeeld. Bond en interest rate futures worden ingedeeld op basis van de onderliggende (fixed) bonds. Voor derivaten wordt rekening gehouden met de exposure waarde.

Asset Liability Matching

SPCN heeft een uitgaande kasstroom met een gemiddelde duration van 15,4 jaar (2022: 16,4). De duration van de vastrentende waarde portefeuille (excl. derivaten) is ultimo 2023 gelijk aan 6,4 jaar (2022: 6,2). Wanneer ook rekening gehouden wordt met het Strategic Liability Matching Fund (SLM) komt de duration van de totale vastrentende beleggingsportefeuille op 14,2 jaar (2022:14,6).

Dit SLM-fonds bestaat uit renteswaps, waarbij er een ondergrens is om te zorgen, dat er voldoende onderpand is voor renteswaps en een bovengrens om te voorkomen, dat de participatie niet een te groot deel gaat uitmaken van de beleggingsportefeuille.

Hiermee is het renterisico ultimo 2023 voor circa 74% (2022: 76%) beheerst op basis van marktwaarde, hetgeen in lijn is met het rentebeleid.

Langlevenrisico, kortlevenrisico en herverzekering

Ultimo 2023 maakt SPCN gebruik van de meest recente overlevingstafel Prognosetafel AG2022 om de waarde van de verplichtingen te berekenen; deze Prognosetafel is in september 2022 gepubliceerd. Daarnaast zijn de correctiefactoren (correctie van de sterftekansen van de gehele bevolking om zo goed mogelijk aan te sluiten bij verwachte sterfte van de pensioenfondspopulatie) ultimo 2018 door SPCN aangepast in leeftijds- en geslachtsafhankelijke correctiefactoren. Deze correctiefactoren zijn op basis van het zogenaamde 'Postcodemodel' van de actuariële adviseur Aon vastgesteld. Eind 2022 zijn deze correctiefactoren ook geactualiseerd.

SPCN heeft het nabestaanden- en wezenpensioen van de actieve deelnemers op risicobasis herverzekerd bij een externe, onder toezicht van DNB staande, verzekeringsmaatschappij (elipsLife). Hier is ook het arbeidsongeschiktheidsrisico herverzekerd. Het bestuur heeft het beleid omtrent het herverzekeren van deze pensioenen en risico's in 2020 geëvalueerd en heroverwogen. Het bestuur heeft besloten de genoemde pensioenen en risico's te blijven herverzekeren. Het contract met elipsLife is vervolgens geëvalueerd, herzien en met 5 jaar verlengd.

Vanwege het wegvallen van de laatste actieve deelnemers per eind 2023 is het herverzekeringcontract bij elipsLife met ingang van 2024 beëindigd.

Sponsorrisico

De werkgever heeft sinds 1966 altijd aan de verplichtingen uit de uitvoeringsovereenkomst voldaan. De uitvoeringsovereenkomst bevat een bijstortingsverplichting.

De werkgever heeft een financiering verstrekt om aanvullende toeslagen te kunnen verlenen (zie Pensioenparagraaf). Hiermee zijn de aanvullende toeslagen aan de betreffende deelnemers gefinancierd.

Valutarisico

SPCN heeft het valutarisico op de belangrijkste vreemde valuta afgedekt, conform het beleid, daar waar dat mogelijk is en efficiënt kan worden ingericht.

Onderstaand een overzicht van de valutarisico's van de belangrijkste valuta's:

Actueel 2023	USD	GBP	JPY	Overig	Totaal
Beleggingen	29.414	944	1.887	6.010	38.255
Afdekking	28.455	1.183	1.826	-50	31.414
Niet gedekt	959	- 239	61	6.060	6.841
Totaal beleggingen					110.724
% valutarisico					6,2%

¹Bron: AIM FTK-rapportage 2023-Q4 en RJ610 jaarrapportage 2023

Per jaareinde zijn er minder USD afgedekt dan het fonds in de portefeuille heeft. Dit is het gevolg van de afdekkingsstrategie die AIM hanteert binnen het AEAM World Equity Index Fund. Deze geringe mate van onderdekking valt binnen de toegestane bandbreedte. Het valutarisico is in 2023 met 6,2% licht lager dan in 2022 (7,5%) en is passend binnen het bestaande beleid.

Marktrisico

Alle beleggingen zijn onderhevig aan marktrisico's. SPCN verwacht op langere termijn een beloning voor dat risico in de vorm van rendement boven de risicovrije rente.

Het marktrisico wordt beperkt door spreiding aan te brengen in de beleggingen: in 2023 waren de beleggingen divers (verschillende 'asset classes') en ook geografisch gespreid.

Liquiditeitsrisico

SPCN reduceert de liquiditeitsrisico's. Het liquiditeitsrisico is gering.

Momenteel zijn er geen beleggingen met een nadrukkelijk illiquide karakter. Daarnaast vindt op basis van een maandelijkse prognose liquiditeitsbeheer plaats om pensioenen uit te keren en facturen te voldoen.

Kredietrisico

Het bestuur van het fonds realiseert zich dat de beleggingen kredietrisico met zich meebrengen. Daarnaast loopt het pensioenfonds ook een kredietrisico op de uitbestedingspartijen.

Het bestuur heeft door middel van monitoring van uitbestedingspartijen en de beleggingen zicht op het kredietrisico. Voor de beheersing van het kredietrisico op de uitbestedingspartijen maakt een kredietcheck onderdeel uit van de evaluatie.

Het bestuur realiseert zich dat hier een restrisico blijft dat alleen gemonitord kan worden maar niet beïnvloed.

Niet-financiële risico's

Ultimo 2023 zijn het omgevingsrisico, het IT-risico en het juridisch risico de belangrijkste niet-financiële risico's. Zij vallen binnen de risicobereidheid van SPCN, zodat geen aanvullende beheersmaatregelen benodigd zijn. Wel zal SPCN deze risico's goed monitoren om ervoor te zorgen dat vergroting van het risico tijdig wordt gesignaleerd.

De niet-financiële risico's zijn opgenomen in het risicoregister van SPCN. Over deze niet-financiële risico's en de financiële risico's ontvangt het bestuur op kwartaalbasis een risicoreportage. Als onderdeel van de implementatie van het nieuwe IT-beleid heeft het bestuur in 2023 het risicoregister aangescherpt aan de geïdentificeerde IT-risico's.

Omgevingsrisico

Het omgevingsrisico is het risico als gevolg van buiten de instelling of groep komende veranderingen op het gebied van concurrentieverhoudingen, belanghebbenden, reputatie en ondernemingsklimaat. Om het omgevingsrisico te beheersen worden veelal de omgeving en veranderingen daarin gemonitord. De relatie met de toezichthouder en de werkgever wordt constructief ervaren. Met beiden vindt periodiek overleg plaats.

Operationeel risico

Het operationeel risico is het risico samenhangend met ondoelmatige of onvoldoende doeltreffende procesinrichting dan wel procesuitvoering. Dit risico is voornamelijk op de interne processen van SPCN gericht. Door eisen te stellen aan de geschiktheid van bestuurders en zoveel mogelijk procesmatig te werken, wordt getracht dit risico te beheersen. De operationele procedures zijn door het bestuur vastgelegd in een handboek met procesbeschrijvingen. Periodiek wordt dit handboek geëvalueerd en indien nodig worden de processen geoptimaliseerd.

Uitbestedingsrisico

Het uitbestedingsrisico is het risico dat de continuïteit, integriteit en/of kwaliteit van de bedrijfsvoering van SPCN door de aan derden uitbestede werkzaamheden in gevaar komt. Jaarlijks worden alle uitbestedingspartijen en ingehuurde adviseurs geëvalueerd. In 2023 was er geen aanleiding tot wijzigingen. Voor elke uitbestedingspartij is een uitgebreide uitbestedingsrisicoanalyse uitgevoerd. Hiervoor is veel informatie bij verschillende uitbestedingspartners opgevraagd. Het risico met betrekking tot alle uitbestedingspartners valt binnen de risicobereidheid van SPCN.

Integriteitsrisico

Het integriteitsrisico is het risico dat de integriteit van de instelling dan wel het financiële stelsel wordt beïnvloed als gevolg van niet-integere, onethische gedragingen van bestuurders en medewerkers van uitbestedingspartijen in het kader van wet- en regelgeving en maatschappelijke en door de instelling opgestelde normen. Periodiek voert SPCN een SIRA (systematische integriteitsrisico analyse) uit. Alle sub-risico's van het integriteitsrisico vallen binnen de risicobereidheid van SPCN.

Frauderisico

Onderdeel van het Integriteitsrisico is het frauderisico, het risico dat iemand zich onrechtmatig bevoorreed ten laste van het pensioenfonds, een derde of derden door misbruik van vertrouwen. Er is sprake van intern en extern frauderisico. De mogelijkheden tot fraude (bijvoorbeeld op processen) worden gemitigeerd onder andere door vastgelegde processen, externe adviseurs (zoals sleutelfunctiehouders) en controles op beïnvloedbare aspecten (zoals grondslagen, jaarrekening, etc.) door accountant en waarmede actuaris.

Juridisch risico

Het juridisch risico is het risico samenhangend met (veranderingen in en naleving van) wet- en regelgeving, het mogelijk bedreigd worden van haar rechtspositie, met inbegrip van de mogelijkheid dat contractuele bepalingen niet afdwingbaar of niet correct gedocumenteerd zijn. Mede door de vele wijzigingen in wet- en regelgeving is dit een risico dat nadrukkelijk door het bestuur gemonitord wordt.

IT-risico

Het IT-risico is het risico dat bedrijfsprocessen en informatievoorziening onvoldoende integer, niet continu of onvoldoende beveiligd zijn. Omdat veel processen uitbesteed zijn, bevindt het IT-risico zich ook in grote mate bij de uitbestedingspartners.

Voor pensioenfonds wordt de beheersing van het IT-risico steeds belangrijker voor een integere en beheerste bedrijfsvoering. IT en informatiebeveiliging zien toe op de beheersing van het IT-risico van het pensioenfonds zelf, maar ook op de beheersing van het IT-risico bij uitbesteding. Het IT-beleid van SPCN is vastgesteld conform de laatste ontwikkelingen op IT-gebied en het beleid houdt rekening met het toenemende IT-risico. Het IT-beleid moet in samenhang worden gezien met het risicomanagementbeleid en het uitbestedingsbeleid van SPCN.

In 2023 heeft SPCN inspanningen verricht om het IT-beleid van het fonds verder te complementeren. In het IT-beleid wordt End User Computing (EUC), de beheersing van het gebruik van tools die de bewerking van gegevens mogelijk maakt, als separaat thema onderkend. In 2023 heeft SPCN een EUC-beleid opgesteld voor de beheersing van deze risico's.

SPCN wil gebruikers van IT-hardware en software waarmee (gevoelige) data van SPCN worden verwerkt doorlopend bewust houden van de plicht die zij hebben om verantwoord om te gaan met data. Voor deze gebruikers heeft SPCN een set van regels opgesteld waaraan zij zich dienen te conformeren door middel van een IT-gedragscode. Het beheer van de IT-gedragscode is belegd bij het (externe) bestuursbureau en de naleving wordt gemonitord door de functionaris gegevensbescherming. De IT-gedragscode is in juni 2023 in werking getreden.

Om de continuïteit van IT-processen te borgen heeft SPCN in 2023 aanvullend procedures vastgelegd in het Business Continuity Plan (BCP). Met het BCP geeft het bestuur inzicht in het gevoerde beleid en de wijze van beheersing van noodsituaties (zoals uitval van kritieke ICT diensten) waarbij (mogelijk) medewerkers en betrokkenen in gevaar zijn en/of de bedrijfsvoering stagneert. Bij de selectie van uitbestedingspartijen wordt mede getoetst of de partij beschikt over een actueel BCP.

Gezien de snelle ontwikkelingen op IT-gebied volgt het bestuur deze ontwikkelingen nauwkeurig en indien nodig wordt het IT-beleid aangescherpt.

Actuariële paragraaf 2023

Actuariële veronderstellingen

In 2022 (conform beleid eenmaal in de vier jaar) heeft expliciet een algehele evaluatie van de actuariële grondslagen en de hoogte van de kostenvoorziening plaatsgevonden.

De grondslagen die zijn geëvalueerd zijn:

- overlevingstafels
- correctiefactoren
- opslag ten behoeve van de kostenvoorziening
- partnerfrequentie
- leeftijdsverschil tussen mannen en vrouwen
- opslag voor wezenpensioen en eindleeftijd
- methodiek waardering partnerpensioen 1991-groep
- verhouding man-vrouw in de flexfactoren

Voor de waardering van de Technische Voorzieningen wordt per 31 december 2023 uitgegaan van de volgende veronderstellingen:

Overlevingstafels:	De Prognosetafel AG2022, met startjaar 2024.
Correctiefactoren:	Conform de best practices die gepubliceerd zijn door DNB. Er wordt gerekend met leeftijds- en geslachtsafhankelijke correctiefactoren.
Intrest:	Rentetermijnstructuur zoals gepubliceerd door DNB, rekening houdende met de verwachte uitkeringen op basis van de opgebouwde pensioenaanspraken en ingegane rechten.
Kostenvoorziening:	Ter dekking van excassokosten van ingegane pensioenen is in de TV een opslag van 4,0% opgenomen.
Partnerfrequentie:	Voor alle (gewezen) deelnemers met uitzondering van (gewezen) deelnemers waarvan de pensioenuitkering is ingegaan, wordt voor de berekening van de voorziening voor het partnerpensioen uitgegaan van de CBS 2022 partnerfrequenties (niet-alleenstaande-huishoudens in % van totaal aantal mannen respectievelijk vrouwen). Voor al het uitruilbare partnerpensioen en het niet-uitruilbare partnerpensioen van de 1991 groep wordt op de pensioendatum uitgegaan van een partnerfrequentie van 100%.

Voor het niet-uitruilbare partnerpensioen van de niet-1991 groep wordt op de pensioendatum uitgegaan van een partnerfrequentie van 78% voor mannen en 71% voor vrouwen.

Voor pensioengerechtigden met een ouderdompensioen wordt alleen een voorziening voor partnerpensioen berekend, indien en zolang zij gehuwd zijn of een partner hebben (bepaalde partner systeem).

Voorts wordt verondersteld dat de partner van een mannelijke (gewezen) deelnemer of gepensioneerde een vrouw is en dat de partner van een vrouwelijke (gewezen) deelnemer of gepensioneerde een man is.

Leeftijdsverschil: Er wordt met een vast leeftijdsverschil gerekend, waarbij wordt verondersteld dat de hoofdverzekerde man vier jaar ouder is dan de vrouw en de hoofdverzekerde vrouw drie jaar jonger dan de man. Dit geldt alleen bij partnerfrequenties.

Wezenpensioen: Voor latent wezenpensioen wordt een voorziening getroffen ter grootte van 2% van het latent partnerpensioen van deelnemers en gewezen deelnemers. Bij een ingegaan wezenpensioen wordt voor wezen jonger dan 18 jaar aangenomen dat het wezenpensioen voortduurt tot de 18-jarige leeftijd; voor wezen van 18 jaar of ouder wordt aangenomen dat het wezenpensioen voortduurt tot de 23-jarige leeftijd.

Toeslagen: Er wordt geen rekening gehouden met (toekomstige) toeslagen.

Actuariële analyse resultaat 2023

bedragen x € 1.000	2023	2022	2021	2020	2019
Premieresultaat					
Premiebijdrage*	2.502	1.453	2.001	3.642	2.103
Pensioenopbouw	-357	-330	-381	-343	-290
Onttrekking TV voor uitvoeringskosten	149	116	106	97	96
Uitvoeringskosten	-896	-991	-829	-886	-985
Toeslagverlening gefinancierd door werkgever	-1.173	-170	-723	-2.119	-762
Subtotaal	225	78	174	391	162
Interest resultaat					
Beleggingsresultaat	11.589	-38.692	1.259	20.727	17.545
Toevoeging benodigde intrest	-2.950	583	676	383	242
Toeslagverlening uit middelen fonds	-	-	-	-	-
Wijziging Rentetermijnstructuur (RTS)	-3.426	34.134	8.364	-14.796	-15.900
Subtotaal	5.213	-3.975	10.299	6.314	1.887
Overig resultaat					
Wijziging actuariële veronderstellingen	-	-990	-	3.249	22
Wijziging overige technische grondslagen	-	-1.269	-	-	-488
Resultaat waardeoverdrachten	-	-	-	-	-
Resultaat toeslagverlening	-4.376	-5.712	-	-	-528
Resultaat sterfte	-208	-618	1.134	-459	-347
Overig	-194	-97	-15	51	-46
Subtotaal	-4.778	-8.686	1.119	2.841	-1.387
Totaal Resultaat	660	-12.583	11.592	9.546	662

Splitsing Technische Voorzieningen naar deelnemers uit 1991 groep en niet-1991 groep

Splitsing TV (bedragen x € 1.000)	2023	2022	2021	2020	2019
1991 groep	28.495	25.945	32.606	35.638	34.198
Niet-1991 groep	68.072	61.995	84.317	93.511	83.813
Totaal	96.567	87.941	116.923	129.149	118.011

Vermelding conform artikel 130a Pensioenwet

Details kostendekkende premie (bedragen x € 1.000)	2023	2022	2021	2020	2019
Aangroei verplichtingen	314	291	294	289	236
Back Service	22	10	65	33	30
Risico premies	21	29	22	21	24
Toeslagen (financiering werkgever)	1.173	170	723	2.119	762
Solvabiliteit	225	78	174	391	162
Uitvoeringskosten	747	875	723	789	889
Kostendekkende premie	2.502	1.453	2.001	3.642	2.103
Feitelijke premie	2.502	1.453	2.001	3.642	2.103

Het premiebeleid is erop gericht om de kostendekkende premie te ontvangen, rekening houdend met de (aanvullende) voorwaardelijk toeslagverlening. De berekeningswijze is vastgelegd in de Abtn van SPCN en betreft de feitelijke kostendekkende premie die als volgt kan worden samengevat:

Jaarlijks stelt het bestuur op basis van een gespecificeerd advies van de actuaris de kostendekkende premie vast voor het komende kalenderjaar. Bij die vaststelling wordt rekening gehouden met de wettelijke bepalingen die gelden voor de kostendekkende premie. Naast de actuariel benodigde premie en de opslag voor de vereiste dekkingsgraad bestaat de premie ook uit de volledige uitvoeringskosten die niet gedekt worden door de kostenvrijval over de pensioenuitkeringen.

Gedurende 2023 is bij de werkgever voor de premievrije rechten van alle actieve, gewezen en pensioengerechtigde deelnemers een koopsom gevraagd ter financiering van de aanvullende toeslagverlening per 1 april 2023. Deze koopsom is in 2023 ontvangen.

De kostendekkende premie wordt maandelijks geïnd. De werkgever is gerechtigd om een deel van de premie in rekening te brengen bij de werknemers. De feitelijke premie 2023 ad € 2.501.951 is vastgesteld op basis van de financieringsafspraken tussen SPCN en de werkgever.

Oordeel waarmerkend actuaris

De waarmerkend actuaris heeft de opdracht om vast te stellen dat het pensioenfonds voldoet aan de vereisten vanuit artikel 126 tot en met 140 PW. De belangrijkste bevindingen die door de waarmerkend actuaris zijn gerapporteerd zijn:

- De vermogenspositie van SPCN is voldoende, omdat de beleidsdekkingsgraad van SPCN op de balansdatum hoger is dan de dekkingsgraad bij het vereist eigen vermogen.
- In de actuariële verklaring wordt vermeld dat het pensioenfonds voldoet aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet.

Ontwikkelingen na balansdatum

Financiële positie

Gedurende 2024 is de rente gestegen. Dit heeft ertoe geleid dat de Technische voorziening is gedaald. Daarnaast is de Technische voorziening gestegen door de per 1 april 2024 toegekende toeslagverlening en gedaald door de gedane uitkeringen. In totaal is sprake van een daling van de Technische voorziening. Dit heeft een positief effect op de dekkingsgraad.

Het vermogen heeft gedurende 2024 een klein positief rendement laten zien, maar door de gedane uitkeringen is het vermogen iets gedaald met een klein negatief effect op de dekkingsgraad.

Al deze effecten tezamen hebben geleid tot een toename van de actuele dekkingsgraad.

Per 31 mei 2024 was de actuele dekkingsgraad 125,6%.

De beleidsdekkingsgraad daalde tot een niveau van 122,9%.

Gesloten fonds

Eind 2023 is de pensioenopbouw van de laatste actieve deelnemers in het pensioenfonds beëindigd. Dit betekent dat binnen SPCN per 1 januari 2024 geen actieve of premievrije opbouw meer plaats vindt. Daarmee is het pensioenfonds nu (volledig) gesloten.

Het feit dat SPCN een gesloten pensioenfonds is geworden, heeft invloed op beleid(stukken) en communicatie-uitingen van het pensioenfonds. Begin 2024 is gestart met het aanpassen van alle betreffende (beleids)documentatie en communicatie binnen het pensioenfonds, waar het gesloten zijn van het pensioenfonds dit vereist. Gedurende 2024 wordt dit voortgezet, zodat eind 2024 alle (beleids)documentatie en communicatie up-to-date is.

Toeslagbesluit 2024

Het bestuur heeft in 2024 een toeslagenbesluit genomen. Voor alle deelnemers wordt vanuit de fondsmiddelen op basis van de wettelijke regels inzake toekomstbestendig indexeren voor 54% van de maatstaf (ontwikkeling van CPI van december 2022 – december 2023) aan toeslag verleend (0,65%). De werkgever is akkoord gegaan met de financiering van de aanvullende toeslagen en heeft de nota voor de aanvullende toeslagen betaald. Hierdoor ontvangen de deelnemers van de 1991-groep een aanvullende toeslag op 1 april 2024 van 0,56%, waardoor hun toeslag gelijk is aan 100% van de CPI-ontwikkeling van 1,21%. De deelnemers van de niet-1991-groep ontvangen geen aanvullende toeslag, waardoor hun toeslagverlening uitkomt op 54% van de CPI-ontwikkeling, zijnde 0,65%.

Benoeming nieuwe uitvoerend bestuurder actuariel

De uitvoerend bestuurder actuariel, mevrouw L.L. Gastelaars, heeft per 31 december 2023 haar positie bij SPCN neergelegd. In 2023 is SPCN daarom een werving- en selectieprocedure gestart om een geschikte kandidaat te vinden voor de rol van uitvoerend bestuurder actuariel. Uit de wervingsprocedure is de heer C.D. Snoeks als geschikte kandidaat naar voren gekomen. De niet-uitvoerend bestuurders hebben de heer C.D. Snoeks vervolgens, na het horen van de uitvoerend bestuurder beleggingen, in februari 2024 benoemd als uitvoerend bestuurder actuariel, onder voorbehoud van een verklaring van geen bezwaar van DNB.

Op 22 maart 2024 heeft DNB formeel aangegeven geen bezwaar te hebben tegen de benoeming van de heer C.D. Snoeks als uitvoerend bestuurder actuariael bij SPCN.

Benoeming VO lid namens de pensioengerechtigden

Op 30 juni 2024 loopt de zittingstermijn van de heer J. Bredewold, VO-lid namens de pensioengerechtigden af. Dit betreft de laatste statutair mogelijke zittingstermijn van de heer J. Bredewold. Begin 2024 heeft SPCN daarom verkiezingen georganiseerd. Vanaf 23 februari 2024 tot 1 april 2024 konden de pensioengerechtigden en de (gewezen) deelnemers zich kandidaat stellen als lid van het VO namens de pensioengerechtigden.

SPCN heeft één kandidaatstelling ontvangen. De verkiezingscommissie heeft deze kandidaat geschikt bevonden en voorgedragen aan de uitvoerend bestuurders, In de bestuursvergadering van 17 juni 2024 is de kandidaat vervolgens, na goedkeuring van de niet-uitvoerend bestuurders, door de uitvoerend bestuurders benoemd als VO-lid namens de pensioengerechtigden per 1 juli 2024.

Verlenging overeenkomst Sleutelfunctiehouder Interne Audit

Op 31 maart 2024 liep de overeenkomst met de Sleutelfunctiehouder Interne Audit, mevrouw Marieke van Maarseveen, af. Na een evaluatie van de uitvoerend bestuurders en een gesprek met mevrouw Van Maarseveen hebben beide partijen aangegeven met elkaar door te willen gaan en is de overeenkomst verlengd tot en met 31 maart 2028.

Herontwerp beleggingsbeleid

Eind 2023 heeft het bestuur van SPCN besloten tot een herontwerp van het beleggingsbeleid. Begin 2024 is SPCN gestart met een procedure voor de selectie van een partij die het pensioenfonds zal ondersteunen bij het uitvoeren van dit traject. Het uitgangspunt is dat het vermogensbeheertraject binnen de door het bestuur vastgestelde kaders en tegen acceptabele kosten wordt uitgevoerd. Daarbij acht het bestuur het van waarde dat het traject wordt uitgevoerd conform de richtlijnen van DNB. Uit een selectie van drie kandidaten heeft het bestuur begin 2024 een partij gekozen die deze opdracht gaat uitvoeren.

Onderdeel van het traject wordt het uitvoeren van een gapanalyse (richtlijn DNB) waarin SPCN de huidige beleggingsportefeuille moet weergeven en moet duiden hoe de portefeuille ingericht zou moeten worden. Verwacht wordt dat dit met name betrekking zal hebben op de wijziging van de investment beliefs waarbij het grootste deel in de Environmental, Social en Governance (ESG) component zit. In 2024 wordt het traject tot herontwerp verder opgepakt.

Ondertekening Bestuursverslag 2023

Amsterdam, 19 juni 2024

Het bestuur,

J. van de Ree

C.D. Snoeks

H.G.I.M. Peters

D.H. Vos

E.J. Deetman

B.A. Heenk

3. VERSLAG VERANTWOORDINGSORGAAN

Conform zijn in de Pensioenwet, art. 115a, vastgelegde taken brengt het Verantwoordingsorgaan (VO) van Stichting Pensioenfonds Citigroup Nederland (SPCN) verslag uit over het boekjaar 2023.

Activiteiten in 2023

Het VO heeft twee keer vergaderd, beide keren in aanwezigheid van de voorzitter van het bestuur en een uitvoerend bestuurder. In de vergadering van 30 mei 2023 hebben het bestuur en de auditcommissie verantwoording afgelegd over het gevoerde beleid en het uitgevoerde toezicht daarop in het voorafgaande boekjaar 2022.

Het VO heeft tweemaal een bestuursvergadering bijgewoond en woonde op uitnodiging een deel van de bestuursdag bij.

Het VO heeft in 2023 adviesaanvragen behandeld en daarover positief geadviseerd met betrekking tot:

- het Reglement Verantwoordingsorgaan
- het Communicatiebeleid
- de Klachtenregeling (twee afzonderlijke adviesaanvragen).

Oordeelsvorming

Informatie voor zijn oordeelsvorming heeft het VO verkregen in de bijeenkomsten met het bestuur en die met de bestuursvoorzitter en ontleend aan alle beschikbare documenten. Voorts werd kennisgenomen van het jaarverslag 2023 met daarbij het verslag van het intern toezicht in de vergadering van het VO op 21 mei 2024, waarin onder meer aandacht wordt besteed aan de uitvoeringskosten op zich en op de hoogte ervan in relatie tot het pensioenfondsvermogen. Verder is het VO door het bestuur geïnformeerd over de meningsvorming binnen het bestuur en de gesprekken daarover met de werkgever ten aanzien van de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel.

Uitvoeringskosten

Vanaf boekjaar 2023 heeft het VO, op grond van de Pensioenwet, artikel 115a lid 2, de bevoegdheid om een oordeel te geven over de gemaakte uitvoeringskosten evenals de beleidskeuzes hierin.

Het VO constateert dat de uitvoeringskosten in 2023 lager waren dan in 2022. Dit is mede te danken aan de kosten voor advisering in 2022 in het kader van het uitgevoerde risicopreferentieonderzoek, grondslagenonderzoek en onderzoek naar de toekomst van het pensioenfonds. Desalniettemin zijn de uitvoeringskosten hoog ten opzichte van andere pensioenfonds.

Vanzelfsprekend zijn de uitvoeringskosten voor een klein pensioenfonds relatief hoog, maar naar het oordeel van het VO verantwoord, gelet op de kwaliteit van alle processen en de aandacht van het bestuur voor een voortdurend veranderende omgeving en de toenemende risico's die daaruit voortvloeien (cybercrime). Met het huidige kostenniveau voldoet het pensioenfonds aan alle (wettelijke) verplichtingen die aan pensioenfonds worden gesteld.

De werkgever betaalt de uitvoeringskosten. Het VO waardeert het dat desondanks het bestuur kritisch blijft op het kostenniveau zodat de uitvoeringskosten in een gezonde verhouding blijven tot de ambitie van het pensioenfonds.

Oordeel

Sinds invoering op 6 mei 2018 blijft de bestuursvorm 'Omgekeerd gemengd bestuursmodel' een gezonde en bruikbare basis voor een beleidsvorming en -voering van hoge kwaliteit en het uitvoeren van alle daaruit voortkomende taken en werkzaamheden. Ook de besluitvoorbereidende en uitvoerende taak van de Uitvoerend Bestuurders lijkt in goede balans met de taak van besluiten en toezicht houden, belegd bij de Niet-Uitvoerend Bestuurders.

Het VO ondervindt geen enkele terughoudendheid in het delen van alle beschikbare informatie, die basis is voor het handelen van het bestuur. Dit optimaliseert de kwaliteit van oordeelsvorming en het advies vanuit het VO, waarvoor het VO zeer erkentelijk is.

Het VO deelt de mening van bestuur en werkgever, dat, zeker bij een gesloten fonds als SPCN, de impact van een transitie naar het nieuwe pensioenstelsel zeer goed moet worden onderzocht en overwogen. Ook gezien de kosten die mogelijk met een transitie zijn gemoeid.

Zelfevaluatie

Eind 2023 bestond het VO uit de volgende leden:

Namens werkgever	Michiel Reijnoudt, voorzitter
Namens deelnemers en gewezen deelnemers	Henk van Gorkum, lid
Namens gepensioneerden	Jan Bredewold, secretaris

Henk van Gorkum is in 2023 herbenoemd als VO-lid namens de (gewezen) deelnemers. Zijn nieuwe termijn ving aan op 1 juli 2023.

Gedurende het verslagjaar zijn vaardigheden en kennis geactualiseerd door kennisname van de publicaties van de Pensioenfederatie, het bijwonen van seminars en de vergaderingen met het bestuur, waarbij ook externe partijen aanwezig zijn. Het VO is van mening dat in de huidige samenstelling ruim voldoende expertise per deelgebied bestaat bij een of meer leden om de rol van het VO naar behoren te kunnen vervullen.

Op 30 juni verlaat de heer Bredewold het VO, hij is statutair niet herkiesbaar. Het bestuur heeft tezamen met het VO het proces om de vrijgevallen vacature in te vullen gestart, zodat per 1 juli 2024 in de opvolging van de heer Bredewold is voorzien.

Schiphol, 19 juni 2024

Namens het VO,

Jan Bredewold, secretaris

Reactie van het bestuur op het verslag Verantwoordingsorgaan

Het bestuur bedankt de leden van het verantwoordingsorgaan (VO) voor hun inzet, toewijding en de prettige samenwerking in het afgelopen jaar.

Het afgelopen jaar sprak het bestuur periodiek met het VO over de ontwikkeling van de financiële positie van SPCN. Ook heeft het bestuur het VO regelmatig bijgepraat over de ontwikkelingen met betrekking tot de toekomst van het pensioenfonds en de gesprekken die het bestuur daarover met de werkgever heeft gevoerd. Daarnaast heeft het bestuur met het VO stappen gezet ter verdere verbetering van de data- en informatiebeveiliging met betrekking tot het pensioenfonds en de bewustwording daaromtrent. Het bestuur ervaart het contact met het VO als positief. Het bestuur en het VO weten elkaar goed te vinden en indien nodig kan er snel worden geschakeld. Ook het contact bij adviesaanvragen verloopt soepel en voortvarend. Het bestuur heeft er vertrouwen in dat deze goede en effectieve samenwerking ook in de toekomst op dezelfde wijze wordt voortgezet. Bij de verschillende contactmomenten tussen het bestuur en het VO heeft ook het VO zijn waardering voor de samenwerking met het bestuur uitgesproken. Er is sprake van wederzijds vertrouwen en de informatievoorziening vanuit het bestuur naar het VO is passend en volledig.

Het bestuur stelt het positieve oordeel van het VO en de argumentatie daarbij zeer op prijs. Het bestuur kijkt uit naar de voortzetting van de goede samenwerking met het VO. Daarbij wil het bestuur van de gelegenheid gebruikmaken om het nieuwe lid van het VO, de heer Peter Jan Kroon, van harte welkom te heten.

De heer Kroon zal het vertrekkende lid van het VO, de heer Jan Bredewold, gaan vervangen. Dit vertrek wordt ingegeven door het verstrijken van de toegestane termijnen van de heer Bredewold. Het bestuur is de heer Bredewold veel dank verschuldigd voor de positieve bijdrage en tomeloze inzet in al die jaren in zijn rol als lid van het VO.

4. VERSLAG INTERN TOEZICHT

Het omgekeerd gemengd model heeft voor ons pensioenfonds van het begin af aan uitstekend en in volle harmonie van alle betrokkenen gefunctioneerd. Dat heeft het ook in 2023 weer gedaan. Toch mogen we de ogen niet sluiten voor de kwetsbaarheid van het zijn van een klein fonds. Het aantal actieven is sinds eind 2023 nihil. Daarmee zal het niet eenvoudiger worden alle posten die bemand moeten worden ook daadwerkelijk te bemannen. Een goede bezetting is echter wel essentieel voor de organisatie van het fonds.

De samenwerking tussen het uitvoerend bestuur, de voorzitter, de sleutelfunctiehouders, en de niet uitvoerend bestuurders is prettig, professioneel en klaar voor de toekomst. Ook mag hier de positieve bijdrage van het bureau dat de bestuursondersteuning op zich neemt niet onvermeld blijven. Er is een nieuwe uitvoerend bestuurder aangetreden in het begin van 2024 en inmiddels functioneert het voltallig bestuur weer als een geoliede machine.

De communicatie tussen alle betrokkenen is respectvol, open, transparant en verloopt uitstekend.

Het afgelopen jaar heeft het intern toezicht zich, net als in andere jaren, gericht op:

- De opvolging van de bevindingen en aanbevelingen uit afgelopen jaren.
- De gedefinieerde aandachtsgebieden voor intern toezicht.
- Het beoordelen van de organisatie van het pensioenfonds ten aanzien van de Code Pensioenfonds van de Pensioenfederatie.
- De normen voor intern toezicht zoals opgesteld door de Vereniging van intern toezichthouders in de pensioensector.

Het intern toezicht concludeert dat de organisatie van Stichting Pensioenfonds Citigroup in 2023 uitstekend heeft gefunctioneerd. Alle geledingen binnen de organisatie functioneren goed en professioneel. Evenwichtige belangenbehartiging wordt in alle geledingen en in alle acties nagestreefd. De interne risicobeheersing is uitstekend op orde. De Code Pensioenfonds wordt bij alle activiteiten en besluiten als leidraad gebruikt. Voor komend jaar zal de robuustheid en bemensing van het fonds nadrukkelijk de aandacht krijgen, zowel van het bestuur als van het intern toezicht.

Het komende jaar zal het intern toezicht naast de reguliere aandachtsgebieden, zich specifiek richten op cybersecurity, wat een belangrijk onderwerp in de markt is.

Wij bedanken het Uitvoerend Bestuur, de Bestuursondersteuner, de sleutelfunctiehouders en alle andere betrokkenen voor al het goede werk en de uitstekende samenwerking van het afgelopen jaar.

Reactie van het bestuur op het verslag van intern toezicht

Het bestuur bedankt het intern toezicht en de auditcommissie voor de inspanningen en voor het werk dat het intern toezicht het afgelopen jaar heeft verricht. Het bestuur is verheugd over het feit dat het intern toezicht het functioneren van het bestuur en de organisatie in het geheel, de wijze waarop de belangen van alle geledingen worden behartigd, de interne risicobeheersing en het beleid van het bestuur en de uitvoering daarvan als uitstekend heeft beoordeeld. Het bestuur wil het intern toezicht daarnaast bedanken voor de inspanningen en het bijstaan van het bestuur bij de verdere beheersing van de informatiebeveiliging. Het bestuur is zeer positief over de dynamiek tussen de uitvoerend bestuurders en niet-uitvoerend bestuurder enerzijds, en het intern toezicht anderzijds. De taakverdeling tussen het bestuur en het intern toezicht is helder en er is sprake van een gedegen overleg- en rapportagestructuur. Het bestuur hecht hier grote waarde aan, mede met het oog op de mogelijke ontwikkelingen en uitdagingen voor het pensioenfonds, onder andere op het gebied van governance, in de toekomst.

Het bestuur neemt de door het intern toezicht genoemde aandachtspunten voor komend boekjaar mee in de werkzaamheden in 2024 en koppelt hierover op gepaste wijze terug aan het intern toezicht.

5. JAARREKENING 2023

Balans

Staat van baten en lasten

Kasstroomoverzicht

Algemene toelichting

Grondslagen voor waardering van activa en passiva

Grondslagen voor bepaling resultaat

Toelichting balans

Risicobeheer en derivaten

Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Toelichting staat van baten en lasten

Balans

(na bestemming van het saldo van baten en lasten)		31-12-2023	31-12-2022
<i>(bedragen in duizenden €)</i>			
ACTIVA			
Beleggingen			
Aandelen	(1)	34.060	33.973
Vastrentende waarden	(2)	82.859	73.558
Vorderingen	(3)	<u>353</u>	<u>402</u>
		117.272	107.933
Herverzekerde pensioenverplichtingen	(4)	-	3
Vorderingen en overlopende activa	(5)	-	-
Overige activa	(6)	313	214
		<u>117.585</u>	<u>108.150</u>
PASSIVA			
Algemene reserve	(7)	20.510	19.850
Technische voorzieningen	(8)		
Voorziening pensioenverplichtingen		96.567	87.938
Herverzekerde VPV		<u>-</u>	<u>3</u>
		96.567	87.941
Kortlopende schulden	(9)		
Pensioenpremie		102	77
Overige schulden		<u>406</u>	<u>282</u>
		508	359
		<u>117.585</u>	<u>108.150</u>
PENSIOENVERMOGEN		31-12-2023	31-12-2022
Balanstotaal		117.585	108.150
Kortlopende schulden		<u>-508</u>	<u>-359</u>
Pensioenvermogen		<u>117.077</u>	<u>107.791</u>
Nominale dekkingsgraad (in %)		121,2%	122,6%

Staat van baten en lasten over het boekjaar

(bedragen in duizenden €)		2023	2022
Baten			
Beleggingsopbrengsten voor risico pensioenfonds	(10)	11.589	-38.692
Premiebijdragen van werkgevers en werknemers	(11)	2.502	1.453
		<u>14.091</u>	<u>-37.239</u>
Lasten			
Pensioenuitkeringen	(12)	3.750	3.308
Pensioenuitvoerings- en administratiekosten	(13)	896	991
Mutatie voorziening pensioenverplichtingen:			
• Pensioenopbouw		357	330
• Indexering en overige toeslagen		5.549	5.882
• Rentetoevoeging		2.950	-583
• Onttrekking voor uitkeringen		-3.711	-3.319
• Wijziging door overdracht van rechten		-	-
• Wijziging marktrente		3.426	-34.134
• Wijziging actuariële uitgangspunten		-	2.259
• Overige mutaties		58	592
		<u>8.629</u>	<u>-28.973</u>
Herverzekeringen	(14)	11	19
Saldo overdracht van rechten	(15)	-	-
Overige lasten	(16)	145	-
		<u>13.431</u>	<u>-24.655</u>
Saldo van baten en lasten		<u>660</u>	<u>-12.583</u>
Resultaatbestemming			
Ten gunste van de algemene reserves		660	-
Ten laste van de algemene reserves		-	-12.583
		<u>660</u>	<u>-12.583</u>

Kasstroomoverzicht

(bedragen in duizenden €)

	2023	2022
	EUR	EUR
Kasstroom uit pensioenactiviteiten		
Ontvangen premies (inclusief toeslagverlening)	2.527	1.302
Betaalde pensioenuitkeringen	-3.748	-3.290
Ontvangen uitkeringen van herverzekeraars	10	10
Betaalde premies herverzekering	-21	-29
Saldo in- uitgaande waardeoverdrachten	0	-15
Betaalde pensioenuitvoeringskosten	-919	-957
Totaal kasstroom uit pensioenactiviteiten	-2.151	-2.979
	-----	-----
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten		
Verkopen en aflossingen van beleggingen	10.358	33.894
Ontvangen directe beleggingsopbrengsten	272	-10.905
Aankopen en verstrekkingen van beleggingen	-8.403	-19.992
Betaalde kosten van vermogensbeheer	17	26
Totaal kasstroom uit beleggingsactiviteiten	2.244	3.023
	-----	-----
Mutatie geldmiddelen	93	44
Stand liquide middelen per 1 januari	222	178
Stand liquide middelen per 31 december	315	222
	-----	-----
Specificatie liquide middelen		
Rekening courant ABN AMRO bank	313	214
Rekening courant Citibank (mandaat AIM)	2	8
Totaal liquide middelen	315	222
	-----	-----

Algemene toelichting

1.1 Inleiding

De Stichting Pensioenfonds Citigroup Nederland (SPCN) is op 1 juni 1966 opgericht en statutair gevestigd in Amsterdam. De stichting is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 41200895. SPCN heeft als doel het verlenen of doen verlenen van pensioen en/of andere uitkeringen aan werknemers of gewezen werknemers van de aangesloten ondernemingen, hun nagelaten betrekkingen en belanghebbenden volgens bij een of meer pensioenreglementen vast te stellen regels.

1.2 Algemeen

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen zoals deze zijn opgenomen in Titel 9, Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek en met in achtneming van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving. De jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

Alle bedragen zijn vermeld in duizenden euro's, tenzij anders is vermeld. De euro is de functionele valuta.

De jaarrekening is opgesteld na bestemming van het saldo van baten en lasten.

Het bestuur heeft op 19 juni 2024 de jaarrekening vastgesteld.

Grondslagen voor waardering van activa en passiva

2.1 Opname van een actief of een verplichting

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen het pensioenfonds toebehoren en de waarde van deze voordelen betrouwbaar kunnen worden vastgesteld.

Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

2.2 Saldering van een actief en een verplichting

Een financieel actief en een financiële verplichting worden gesaldeerd als nettobedrag in de balans opgenomen indien sprake is van een wettelijke of contractuele bevoegdheid om het actief en de verplichting gesaldeerd en gelijktijdig af te wikkelen en bovendien de intentie bestaat om de posten op deze wijze af te wikkelen. De met de gesaldeerd opgenomen financiële activa en financiële verplichtingen samenhangende rentebaten en rentelasten worden eveneens gesaldeerd opgenomen.

2.3 Schattingen en veronderstellingen

De opstelling van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW vereist dat het bestuur zich oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien, en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

Schattingen en veronderstellingen worden gebruikt bij het vaststellen van de waardering van de beleggingen en de voorziening pensioenverplichting van het pensioenfonds.

2.4 Schattingswijzigingen

In 2023 hebben zich geen schattingswijzigingen voorgedaan.

2.5 Verwerking van waardeveranderingen van beleggingen

Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen. Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief valutakoersverschillen, worden als beleggingsopbrengsten in de staat van baten en lasten opgenomen.

2.6 Vreemde valuta

Activa en verplichtingen in vreemde valuta worden omgerekend naar euro's tegen de koers per balansdatum. Deze waardering is onderdeel van de waardering tegen reële waarde. Baten en lasten voortvloeiende uit transacties in vreemde valuta's worden omgerekend tegen de koers per transactiedatum. Alle valutakoersverschillen zijn verwerkt in de staat van baten en lasten.

2.7 Beleggingen voor risico pensioenfonds

Algemeen

De aankoopkosten van beleggingen worden verwerkt als onderdeel van de verkrijgingsprijs en worden als gevolg van de waardering op actuele waarde verwerkt. De verkoopkosten van de beleggingen worden in mindering gebracht op de verkoopopbrengst als onderdeel van de gerealiseerde waardeverandering.

Classificatie beleggingsfondsen:

De beleggingsfondsen worden onder de beleggingen geassocieerd onder de rubriek waarin beoogd wordt te beleggen.

Bepaling marktwaarde beleggingsfondsen

De beleggingen in participaties van beleggingsfondsen worden gewaardeerd tegen marktwaarde, zijnde de intrinsieke waarde van de participatie. Deze waarde wordt elke dag dat de Nederlandse beurs open is vastgesteld. De beleggingsfondsen beleggen in aandelen, obligaties, derivaten, futures, vastgoed, grondstoffen en alternatieven, zoals hedge funds en private equity. De marktwaarde van deze onderliggende beleggingen vindt plaats tegen beurskoers of, bij gebrek daaraan, tegen taxatiewaarde aan de hand van het meest actuele jaarbericht of andere recente informatie.

Voor de onderliggende beleggingen die niet-beursgenoteerd zijn, wordt de waardering vastgesteld op basis van opgaven van een onafhankelijke derde of, indien niet voorhanden, op basis van interne modellen welke jaarlijks door de externe accountant van de beleggingsfondsen worden getoetst.

Aandelen

Beursgenoteerde aandelen en participaties in beursgenoteerde beleggingsinstellingen zijn gewaardeerd tegen de per balansdatum geldende beurskoers. De marktwaarde van niet-beursgenoteerde aandelen en participaties in beleggingsfondsen worden gewaardeerd op basis van opgaven van een onafhankelijke derde of, indien niet voorhanden, op basis van interne modellen. Indien geen betrouwbare schatting van de marktwaarde van de aandelen is te maken, worden aandelen gewaardeerd op kostprijs.

Vastrentende waarden

Beursgenoteerde vastrentende waarden en participaties in beursgenoteerde beleggingsinstellingen zijn gewaardeerd tegen de per balansdatum geldende beurskoers. Indien vastrentende waarden of participaties in beleggingsinstellingen niet-beursgenoteerd zijn, vindt waardebeoordeling plaats op basis van de geschatte toekomstige netto kasstromen (rente en aflossingen) die uit de beleggingen zullen voortvloeien, contant gemaakt tegen de geldende markttrente en rekening houdend met het risicoprofiel (kredietrisico, oninbaarheid) en de looptijd.

Indien geen betrouwbare schatting van de marktwaarde van de vastrentende waarden is te maken, worden vastrentende waarden gewaardeerd op kostprijs.

Overige beleggingen

De overige beleggingen betreffen participaties in beleggingsinstellingen die niet in een beleggingscategorie zijn in te delen. Deze beleggingen zijn gewaardeerd tegen marktwaarde, zijnde de per balansdatum geldende beurskoers. De marktwaarde van niet-beursgenoteerde overige beleggingen wordt bepaald op basis van opgaven van een onafhankelijke derde of, indien niet voorhanden, op basis van interne modellen. Indien geen betrouwbare schatting van de marktwaarde van deze beleggingen is te maken, worden deze gewaardeerd op kostprijs.

Financiële instrumenten

De reële waarde van een financieel instrument is het bedrag waarvoor een actief kan worden verhandeld of een passief kan worden afgewikkeld tussen ter zake goed geïnformeerde partijen, die tot een transactie bereid en van elkaar onafhankelijk zijn.

2.8 Herverzekeringsdeel technische voorziening

De voorziening pensioenverplichtingen eigen rekening is het saldo van de voorziening pensioenverplichtingen minus het deel dat door de herverzekeraar wordt gedragen.

Het aandeel van de herverzekeraar bestaat uit het herverzekerde ingegane WAO/WIA Excedent Pensioen.

2.9 Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen en overlopende activa worden bij eerste verwerking gewaardeerd op reële waarde. Na eerste verwerking worden vorderingen gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde indien geen sprake is van transactiekosten) onder aftrek van eventuele bijzondere waardeverminderingen, indien sprake is van oninbaarheid.

2.10 Liquide middelen

De liquide middelen worden opgenomen tegen de nominale waarde. Onder de liquide middelen zijn opgenomen de banktegoeden. Liquide middelen uit hoofde van beleggingstransacties worden gepresenteerd onder de beleggingen.

2.11 Algemene reserve

De algemene reserve wordt bepaald door het bedrag dat resteert nadat alle actiefposten en posten van het vreemd vermogen, inclusief de voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds, volgens de van toepassing zijnde waarderingsgrondslagen in de balans zijn opgenomen.

2.12 Voorziening pensioenverplichtingen

De voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds (VPV) wordt gewaardeerd op actuele waarde (marktwaarde). De actuele waarde wordt bepaald op basis van de contante waarde van de beste inschatting van toekomstige kasstromen die samenhangen met de op balansdatum voorwaardelijke pensioenverplichtingen. Voorwaardelijke pensioenverplichtingen zijn de opgebouwde nominale aanspraken. De contante waarde wordt bepaald met gebruikmaking van de marktrente, waarvoor de actuele rentetermijnstructuur zoals gepubliceerd door DNB wordt gebruikt.

Bij de berekening van de VPV is uitgegaan van het op de balansdatum geldende pensioenreglement en van de over de verstreken deelnemersjaren verworven aanspraken, waarbij de stand van de salarissen per 1 januari 2023 als basis dient.

Jaarlijks wordt door het bestuur besloten of over de opgebouwde pensioenaanspraken toeslagen kunnen worden gegeven. Alle per balansdatum bestaande toeslagbesluiten zijn in de berekening begrepen.

Bij de berekening van de voorziening wordt rekening gehouden met premievrije pensioenopbouw in verband met invaliditeit op basis van de contante waarde van de bereikbare aanspraken waarvoor vrijstelling is verleend wegens arbeidsongeschiktheid.

Herverzekeringsdeel technische voorziening

Uitgaande herverzekeringspremies worden verantwoord in de periode waarop de herverzekering betrekking heeft.

Vorderingen uit herverzekeringscontracten op risicobasis worden verantwoord op het moment dat de verzekerde gebeurtenis zich voordoet. Bij de waardering worden de herverzekerde uitkeringen contant gemaakt tegen de rentetermijnstructuur, onder toepassing van de actuariële grondslagen van het pensioenfonds. Vorderingen uit herverzekeringscontracten die classificeren als garantiecontracten worden gelijkgesteld aan de hiertegenover staande voorziening voor pensioenverplichtingen.

Vorderingen uit herverzekeringscontracten die classificeren als kapitaalcontracten worden gewaardeerd voor de waarde van het verzekerde risico op basis van de grondslagen van het contract (Indien sprake is van een separaat depot is deze waarde de 'restwaarde'). Bij de waardering van de vorderingen wordt rekening gehouden met de kredietwaardigheid van de herverzekeraar.

2.13 Actuariële grondslagen en veronderstellingen

Voor de waardering van de technische voorzieningen (TV) wordt uitgegaan van de volgende veronderstellingen:

Overlevingstafels:	Prognosetafel AG2022, startjaar 2024
Leeftijdsverschil:	Er wordt met een vast leeftijdsverschil gerekend, waarbij wordt verondersteld dat een mannelijke verzekerde vier jaar ouder is dan een vrouwelijke partner. Een vrouwelijke verzekerde heeft altijd een drie jaar oudere mannelijke partner.
Leeftijdsvaststelling	De leeftijd per de berekeningsdatum wordt vastgesteld op basis van de werkelijke leeftijd.
Correctiefactoren:	Er worden leeftijd- en geslachtsafhankelijke tabellen toegepast.
Intrest:	Rentetermijnstructuur zoals gepubliceerd door DNB, rekening houdende met de verwachte uitkeringen op basis van de opgebouwde pensioenaanspraken en ingegane rechten.
Kostenvoorziening:	Ter dekking van excassokosten van ingegane pensioenen is in de VPV een opslag van 4,0% opgenomen (2022: 4,0%).
Partnerfrequentie:	<p>Voor alle (gewezen) deelnemers, met uitzondering van de (gewezen) deelnemers waarvan de pensioenuitkering is ingegaan, wordt voor de berekening van de voorziening voor het partnerpensioen uitgegaan van de partnerfrequenties conform de tabel CBS 2002 partnerfrequenties (niet-alleenstaande-huishoudens in % van totaal aantal mannen respectievelijk vrouwen).</p> <p>Voor al het uitruilbare partnerpensioen en het niet-uitruilbare partnerpensioen van de 1991 groep wordt op de pensioendatum uitgegaan van een partnerfrequentie van 100%.</p> <p>Voor het niet-uitruilbare partnerpensioen van de niet-1991 groep wordt op de pensioendatum uitgegaan van een partnerfrequentie van 78% voor mannen en 71% voor vrouwen.</p> <p>Voor pensioengerechtigden met een ouderdompensioen wordt alleen een voorziening voor partnerpensioen berekend, indien en zolang zij gehuwd zijn of een partner hebben (bepaalde partner systeem).</p> <p>Voorts wordt verondersteld dat de partner van een mannelijke (gewezen) deelnemer of gepensioneerde een vrouw is en dat de partner van een vrouwelijke (gewezen) deelnemer of gepensioneerde een man is.</p>
Arbeidsongeschiktheid:	Voor arbeidsongeschikte deelnemers voor wie de pensioenopbouw zonder verdere betaling van bijdragen door de werkgever aan het pensioenfonds wordt voortgezet, wordt de VPV gelijkgesteld aan de contante waarde van de in totaal te bereiken aanspraken.

Wezenpensioen: Voor latent wezenpensioen wordt een voorziening getroffen ter grootte van 2% van het latent partnerpensioen van deelnemers en gewezen deelnemers. Bij een ingegaan wezenpensioen wordt voor wezen jonger dan 18 jaar aangenomen dat het wezenpensioen voortduurt tot de 18-jarige leeftijd; voor wezen van 18 jaar of ouder wordt aangenomen dat het wezenpensioen voortduurt tot de 23-jarige leeftijd.

Uitbetalingswijze: Alle pensioenen worden continu betaalbaar verondersteld.

Voor de overige gebezigde methoden en overige verzekeringstechnische grondslagen ter vaststelling van de TV wordt verwezen naar de Abtn van het pensioenfonds, welke op de website van het pensioenfonds te vinden is.

2.14 Overige schulden en overlopende passiva

Overige schulden en overlopende passiva worden bij eerste verwerking gewaardeerd op reële waarde. Na eerste verwerking worden schulden gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde indien geen sprake is van transactiekosten).

2.15 Dekkingsgraden

De (nominale) dekkingsgraad van het pensioenfonds wordt berekend door op balansdatum het balanstotaal minus de kortlopende schulden te delen op de technische voorzieningen zoals opgenomen in de balans.

Bij het berekenen van de reële dekkingsgraad van het pensioenfonds wordt ten behoeve van deze berekening de voorziening pensioenverplichtingen herrekend, rekening houdend met de verwachte stijging van de prijzen.

De beleidsdekkingsgraad van een pensioenfonds is de gemiddelde dekkingsgraad van de 12 maanden voorafgaand aan het moment van vaststelling.

Grondslagen voor bepaling resultaat

3.1 Verantwoording van baten en lasten

Baten worden in de staat van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Indien een transactie ertoe leidt dat nagenoeg alle of alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of een verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen.

Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde.

Dit betekent dat transacties worden verwerkt op handelsdatum en niet op afwikkelingsdatum. Als gevolg hiervan kan sprake zijn van een post 'nog af te wikkelen transacties'. Deze post kan zowel een actief als een passief zijn.

3.2 Beleggingsresultaten risico pensioenfonds

Indirecte beleggingsopbrengsten

Onder de indirecte beleggingsopbrengsten worden verstaan de gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen en valutaresultaten. Indirecte beleggingsresultaten zijn toegerekend in de periode waarop ze betrekking hebben.

Directe beleggingsopbrengsten

Onder de directe beleggingsopbrengsten wordt in dit verband verstaan rentebaten en -lasten, dividenden en soortgelijke opbrengsten. Dividend wordt op het moment van betaalbaarstelling verantwoord.

Kosten toegerekend aan beleggingen

De kosten toegerekend aan beleggingen betreffen zowel expliciete kosten die de vermogensbeheerder berekend over het gemiddeld belegd vermogen als kosten die binnen de beleggingsfondsen in rekening worden gebracht. De laatste categorie is verwerkt in het rendement en wordt niet apart vermeld in het jaarverslag. Dit boekjaar zijn diverse rebates ontvangen, welke ondergebracht zijn binnen de kosten vermogensbeheer.

3.3 Premiebijdragen

Onder premiebijdragen van werkgevers en werknemers wordt verstaan de aan derden in rekening gebrachte c.q. te brengen bedragen voor de in het verslagjaar verzekerde pensioenen onder aftrek van eventuele kortingen.

3.4 Saldo overdrachten van rechten

De post saldo overdracht van rechten bevat het saldo van bedragen uit hoofde van overgenomen dan wel overgedragen pensioenverplichtingen.

3.5 Pensioenuitkeringen

De pensioenuitkeringen betreffen de aan deelnemers uitgekeerde bedragen inclusief afkopen. De pensioenuitkeringen zijn toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben.

3.6 Herverzekeringen

Het uit de pensioenverplichtingen voortvloeiende risico van overlijden c.q. invaliditeit met betrekking tot actieve deelnemers in het pensioenfonds is herverzekerd in de vorm van risicokapitaal c.q. rente.

Herverzekeringspremies worden verantwoord in de periode waarop de herverzekering betrekking heeft.

3.7 Pensioenuitvoerings- en administratiekosten

De pensioenuitvoeringskosten zijn toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben.

3.8 Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds

Pensioenopbouw

Onder pensioenopbouw is opgenomen de actuariële berekende waarde van de diensttijdopbouw. Dit is het effect op de voorziening pensioenverplichtingen van de in het verslagjaar opgebouwde nominale rechten ouderdomspensioen en nabestaandenpensioen. Verder is hierin begrepen het effect van de individuele salarisontwikkeling.

Indexering en overige toeslagen

Op grond van RJ 610.251 en 610.252 dienen bij de berekening van de pensioenverplichtingen aanspraken en rechten te worden gewaardeerd naar het niveau dat zij op balansdatum hebben. Dit houdt in:

1. dat uit een besluit tot toeslag genomen na de balansdatum op balansdatum geen verplichting voortvloeit;
2. dat financiële verplichtingen voortvloeiende uit besluiten die voor balansdatum zijn genomen worden verantwoord (ook al wordt de toezegging pas in het volgend boekjaar verwerkt); en
3. dat per balansdatum onvoorwaardelijke verplichtingen voortvloeiend uit het voldoen aan ex ante-conditions, die niet aan een bestuursbesluit onderhevig zijn, worden opgenomen.

Voor alle premievrije aanspraken en rechten van de actieve, gewezen en pensioengerechtigde deelnemers geldt een extra toezegging van de werkgever (vastgelegd in de uitvoeringsovereenkomst). Die toezegging komt erop neer dat, indien het pensioenfonds niet in staat is om de volledige CPI-toeslag uit eigen middelen toe te kennen, de werkgever mogelijk een aanvullende koopsom beschikbaar zal stellen om een aanvullende toeslag in te kopen.

Het bestuur heeft begin 2023 besloten om uit de financiële middelen van het pensioenfonds een toeslag (conform de bepalingen van toekomst bestendig indexeren) toe te kennen van 5,08%. Conform de afspraken tussen het pensioenfonds en de werkgever heeft het pensioenfonds ook een aanvullende toeslag op de premievrije pensioenen toegekend. Voor de 1991 groep betrof de aanvullende toeslag 4,51%. Tezamen met de toeslag op basis van toekomstbestendig indexeren komt dit overeen met een totale toeslag gelijk aan 100% van de stijging van de CPI (9,59%).

Voor de niet-1991 groep is geen aanvullende toeslag toegekend omdat meer dan 50% van de stijging van de CPI (9,59%) is toegekend uit de fondsmiddelen.

De totale koopsom voor de aanvullende toeslagen (€ 1.344.000) is door de werkgever voldaan.

Teneinde te voldoen aan de eisen met betrekking tot pensioenopbouw boven de € 100.000,- (grens 2015) zijn de opgebouwde aanspraken tot deze grens uitgerekend als een surplus van opgebouwde rechten met het karakter van een uitgestelde pensioenaanspraak (die ingaat op de pensioendatum). Deze pensioenaanspraak wordt hetzelfde behandeld zoals de aanspraken voor gewezen deelnemers die niet deelnemen aan pensioenreglement 1991.

Het toeslagbeleid is voorwaardelijk en gebaseerd op voldoende solvabiliteit (dekkingsgraad). Bij onvoldoende solvabele dekking van de pensioenverplichtingen is er geen of geen volledig recht op toeslag.

Rentetoevoeging

De pensioenverplichtingen zijn opgerent met 3,264% (2022: -/0,486%), op basis van de éénjaarsrente op de interbancaire swapmarkt aan het begin van het verslagjaar.

Onttrekking voor uitkeringen en kosten

Verwachte toekomstige pensioenuitkeringen worden vooraf actuarieel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de verwachte pensioenuitkeringen in de verslagperiode.

Toekomstige pensioenuitvoeringskosten (in het bijzonder excassokosten) worden vooraf actuarieel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de verwachte uitvoeringskosten in de verslagperiode.

Wijziging marktrente

De pensioenverplichtingen worden contant gemaakt tegen de nominale marktrente op basis van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur. De interesttoevoeging wordt tegen de rekenrente primo berekend over de beginstand en de mutaties gedurende het jaar.

4.1 Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is volgens de directe methode opgesteld. Alle ontvangsten en uitgaven worden hierbij als zodanig gepresenteerd. Onderscheid wordt gemaakt tussen kasstromen uit pensioenactiviteiten en beleggingsactiviteiten.

Toelichting op de balans

(bedragen in duizenden €)

Beleggingen

	Aandelen	Vastrentende waarden	Overige vorderingen	Totaal
Stand per 1 januari 2022	52.506	96.961	215	149.682
Aankopen	0	19.992	0	19.992
Verkopen/aflossingen	-9.732	-24.389	0	-34.121
Waardemutaties	-8.801	-19.006	187	-27.620
Stand per 31 december 2022	33.973	73.558	402	107.933
Aankopen	0	8.403	0	8.403
Verkopen/aflossingen	-6.410	-3.904	0	-10.314
Waardemutaties	6.497	4.802	-49	11.250
Stand per 31 december 2023	34.060	82.859	353	117.272

1. Aandelen

	31-12-2023	31-12-2022
Aandelenbeleggingsfondsen	34.060	33.973
	34.060	33.973

2. Vastrentende waarden

	31-12-2023	31-12-2022
Obligatiefondsen	54.187	47.445
Credit funds	28.672	26.113
	82.859	73.558

De post vastrentende waarden betreft voornamelijk de belegging in het AEAM Core Eurozone Government Bond Index Fund groot 36,1 miljoen (2022: 30,7 miljoen) en het MM Credit Index Fund, groot 28,7 miljoen (2022: 26,1 miljoen). De belegging in aandelen betreft de belegging in het AEAM World Equity Index Fund, groot 34,1 miljoen (2022: 34,0 miljoen). Een verdere onderverdeling m.b.t. de kredietwaardigheid van de vastrentende waarden is opgenomen in de hiernavolgende risicoparagraaf onder het onderdeel kredietrisico.

3. Overige vorderingen

	31-12-2023	31-12-2022
Af te wikkelen beleggingstransactie	350	394
Te vorderen rebate fee Aegon	0	0
Liquide middelen	3	8
	353	402

De onder de beleggingen voor risico fonds opgenomen liquide middelen betreft het rekening courant saldo op de beleggingsrekening van het pensioenfonds bij Citibank. Deze liquide middelen staan ter beschikking aan het pensioenfonds voor de afwikkeling van beleggingstransacties binnen het mandaat van Aegon.

Securities lending

Er vindt securities lending plaats binnen de beleggingsfondsen. Het bestuur acht het risico hiervan acceptabel en de van AIM ontvangen informatie met betrekking tot de tegenpartijrisico's geeft geen verdere aanleiding tot maatregelen. Per kwartaal ontvangt het bestuur een verslag van AIM over de waardeontwikkeling van de beleggingen. Ultimo boekjaar 2023 is het bedrag aan uitstaande securities lending

4,5 miljoen (2022: 9,1 miljoen). Als onderpand is een bedrag van 4,7 miljoen (2022: 9,4 miljoen) ontvangen. Als onderpand wordt cash en OECD (Organisation for Economic Co-operation and Development) staatsobligaties met een minimale AA rating en Japanse staatsobligaties geaccepteerd. Incidenteel worden ook obligaties die zijn uitgegeven door instanties met een expliciete staatsgarantie geaccepteerd.

Methodiek bepaling marktwaarde

Schattingen van de actuele waarde zijn een momentopname, gebaseerd op marktomstandigheden en de beschikbare informatie over het financiële instrument. Deze schattingen zijn van nature subjectief en bevatten onzekerheden en een significante oordeelsvorming (bijvoorbeeld rentestand, volatiliteit, schatting van kasstromen, etc.) en kunnen daarom niet met precisie worden vastgesteld.

Op basis van deze verscheidenheid en gradaties in waarderingsmethoden dienen de beleggingen te worden ingedeeld naar drie verschillende waarderingsniveaus:

- Niveau 1: De waarde van de belegging is gebaseerd op direct waarneembare marktnoteringen van identieke beleggingen in een actieve markt.
- Niveau 2: Actuele waarde wordt vastgesteld aan de hand van waarderingsmodellen waarin gebruik is gemaakt van waarneembare marktdata.
- Niveau 3: De waarde wordt vastgesteld met waarderingsmodellen waarin geen gebruik is gemaakt van waarneembare marktdata.

Op basis van deze indeling kan de beleggingsportefeuille (excl. liquide middelen) als volgt worden samengevat:

Per 31 december 2023	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3	Totaal
	EUR	EUR	EUR	EUR
Aandelen	-	34.060	-	34.060
Vastrentende waarden	-	82.859	-	82.859
	-	116.919	-	116.919

Per 31 december 2022	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3	Totaal
	EUR	EUR	EUR	EUR
Aandelen	-	33.973	-	33.973
Vastrentende waarden	-	73.558	-	73.558
	-	107.531	-	107.531

4. Herverzekerde pensioenverplichtingen**31-12-2023****31-12-2022**

Ingegane herverzekerde uitkeringen

03**5. Overige activa**

Liquide middelen

313214

Onder de liquide middelen worden opgenomen die kasmiddelen en tegoeden op bankrekeningen die onmiddellijk dan wel op korte termijn opeisbaar zijn.

(bedragen in duizenden €)

Passiva**6. Algemene reserve**

Stand per 1 januari 2022	32.433
Bestemming saldo van baten en lasten 2022	-12.583
Stand per 1 januari 2023	19.850
Bestemming saldo van baten en lasten 2023	660
Stand per 31 december 2023	20.510

	31-12-2023	31-12-2023	31-12-2022	31-12-2022
	EUR	% van TV	EUR	% van TV
Aanwezig eigen vermogen	20.510	21,2%	19.850	22,6%
Minimaal vereist eigen vermogen	3.868	4,0%	3.525	4,0%
Vereist eigen vermogen	13.881	14,4%	12.846	14,6%

Dekkings- en reservepositie ultimo	2023	2022
Beleidsdekkingsgraad	122,2%	124,0%
Af: Minimaal vereist vermogen	104,0%	104,0%
Dekkingspositie	18,2%	20,0%
Af: Vereist eigen vermogen (exclusief minimaal vereist eigen vermogen)	10,4%	10,6%
Reservepositie	7,8 %	9,4%
Vereist eigen vermogen in evenwichtssituatie ¹	13.881	12.846

¹ Zie voor een verdere specificatie van dit bedrag in de eerstvolgende tabel

Het vereist eigen vermogen wordt vastgesteld op basis van een in het FTK gestelde standaardformule en de benodigde buffers per risicotype conform de onderstaande tabel.

Op basis van wet- en regelgeving dient het pensioenfonds ultimo 2023 een beleidsdekkingsgraad te hebben van minimaal 114,4%. Ultimo 2023 werd een beleidsdekkingsgraad op basis van deze principes gerealiseerd van 122,2% en is er sprake van een reserveoverschot.

(bedragen in duizenden €)

Vereist eigen vermogen		
Per risico benodigde buffer		
Risico	31-12-2023	31-12-2022
Renterisico	2.138	2.228
Risico zakelijke waarden	9.460	8.638
Valutarisico	932	1.008
Commodities risico (grondstoffenrisico)	-	-
Kredietrisico	4.488	3.969
Verzekeringstechnische risico's	3.361	3.453
Liquiditeitsrisico	-	-
Concentratierisico	-	-
Operationeel risico	-	-
Actief beheer risico	-	-
Totaal	20.379	19.296
Af: Diversificatie-effect	-6.498	-6.450
Totaal vereiste solvabiliteitsbuffer	13.881	12.846

Risico's zijn berekend op basis van de strategische beleggingsmix ultimo van het jaar en op basis van een evenwichtssituatie. Een onderverdeling van de strategische beleggingen per beleggingscategorie staat opgenomen op pagina 33.

8. Voorziening Pensioenverplichtingen

Het mutatieoverzicht voor de voorziening pensioenverplichtingen is als volgt:

(bedragen in duizenden €)

	2023	2022
VPV eigen rekening primo boekjaar	87.938	116.911
Pensioenopbouw	357	330
Indexering en overige toeslagen	5.549	5.882
Rentetoevoeging	2.950	-583
Onttrekking voor uitkeringen	-3.711	-3.319
Wijziging door overdracht van rechten	0	0
Wijziging marktrente	3.426	-34.134
Wijziging actuariële uitgangspunten	-	2.259
Overige mutaties	58	592
VPV eigen rekening ultimo boekjaar	96.567	87.938
Aandeel herverzekeraar in technische voorziening	0	3
Voorziening pensioenverplichtingen per 31 december	96.567	87.941

Wijziging door overdracht van rechten

Er is in 2023 geen waardeoverdracht betaald noch ontvangen (2022: 0).

Wijziging marktrente

Jaarlijks wordt per 31 december de marktwaarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur. Het effect van de verandering van de rentetermijnstructuur wordt verantwoord onder het hoofd wijziging marktrente. Ultimo 2023 kwam de rentetermijnstructuur ongeveer overeen met een gemiddelde rekenrente van 2,37% (2022: 0,49%).

Wijziging actuariële uitgangspunten

In 2023 hebben er zich geen wijzigingen voorgedaan.

Overige mutaties

De post overige mutaties van 58 bestaat voornamelijk uit het resultaat uit kanssystemen van 192. Het restant van -134 betreft vrijval voor kosten, overige mutaties en correcties.

Technische voorzieningen voor risico fonds

(bedragen in duizenden €)

	Per 31-12-2023		Per 31-12-2022	
	Aantal verzekerden	Bedrag voorziening	Aantal verzekerden	Bedrag voorziening
Actieven	0	0	4	4.744
Gewezen deelnemers	165	43.129	164	29.845
Pensioengerechtigden	165	49.723	165	49.967
Voorziening (ingegaan) arbeidsongeschikten		-		3
Kostenvoorziening		3.715		3.382
Totale voorziening	330	96.567	333	87.941
Aandeel herverzekeraar in voorziening		0		-3
Totale voorziening voor risico pensioenfonds		96.567		87.938

9. Kortlopende schulden

	31-12-2023	31-12-2022
Pensioenpremie		
Afrekening pensioenpremie werkgever	102	77
Overige schulden		
Saldo niet opgeëiste pensioenen	170	25
Vooruitontvangen uitkering herverzekering	10	10
Pensioenuitvoerings- en administratiekosten	226	247
	406	282

De looptijd van de schulden, met uitzondering van de niet opgeëiste pensioenen, is korter dan 1 jaar.

Risicobeheer en derivaten

Algemeen

Het pensioenfonds wordt bij het beheer van de pensioenverplichtingen en de financiering daarvan geconfronteerd met risico's. De belangrijkste doelstelling van het pensioenfonds is het nakomen van de pensioentoezeggingen. Voor het realiseren van deze doelstelling wordt gestreefd naar een toereikende solvabiliteit (het beschikken over voldoende vermogen ter dekking van de pensioenverplichtingen) op basis van een marktwaarde van de reële pensioenverplichtingen. Het bestuur ontvangt jaarlijks een risicorapportage waarin de risico's worden gerapporteerd, die als gering en door de beheersmaatregelen als beperkt risico zijn vastgesteld. Bij de benadering van deze risico's is uitgegaan van het FIRM-model zoals dit door DNB wordt gepubliceerd bij de uitvoering van hun toezichtstaken.

Er zijn geen alternatieve beleggingen, zodat daarvoor ook geen risico bestaat. Er wordt door het pensioenfonds niet direct belegd in derivaten. Binnen de beleggingsfondsen waarin het pensioenfonds belegt, wordt er in beperkte mate gebruik gemaakt van derivaten, dit met uitzondering van het SLM-fonds.

Renterisico

Definitie matching-/renterisico

Het risico als gevolg van het niet gematcht zijn van activa en passiva (inclusief off-balance posten) dan wel inkomsten en uitgaven in termen van rentevoet, rentetypische looptijden, basisvaluta, liquiditeit typische looptijden en gevoeligheid voor ontwikkeling in prijspeil.

Beheersing:

Het bestuur heeft zich als doel gesteld om het renterisico strategisch voor 75% af te dekken.

De beoogde renteafdekking bedraagt 75%, gebaseerd op de rentegevoeligheid van de pensioenaanspraken ten opzichte van de marktrente

De feitelijke renteafdekking ultimo 2023 bedraagt 74% (2022: 76%).

De rentestand is nog altijd laag ondanks inflatoire overheidsbestedingen. De keerzijde van een te grote renteafdekking van het renterisico is echter een beperkte mogelijkheid om overrendement te genereren om inflatie te kunnen compenseren. De maatstaf voor het meten van rentegevoeligheid is de modified duration.

	31-12-2023	31-12-2022
Modified duration van de vastrentende waarden (excl. derivaten)	6,4	6,2
Modified duration van de vastrentende waarden (incl. derivaten)	14,2	14,6
Modified duration van de (nominale) pensioenverplichtingen	15,4	16,4

Valutarisico

Definitie valutarisico:

Het risico als gevolg van het fluctueren van Euro ten opzichte van andere valuta. Vooral het risico van appreciatie van de Euro, die de waarde van beleggingen in andere valuta in waarde doet verminderen.

Beheersing:

Valuta (x € 1.000)	2023	% Totaal	2022	% Totaal
Euro	102.735	92,8%	93.234	91,7%
Canadese dollar	880	0,8%	914	0,9%
Zwitserse frank	931	0,8%	948	0,9%
Hong Kong dollar	873	0,8%	1.219	1,2%
Amerikaanse dollar	2.009	1,8%	1.692	1,7%
Australische dollar	583	0,5%	664	0,6%
Overige valuta	2.713	2,5%	3.036	3,0%
Totaal Vermogen	110.724	100,0%	101.707	100,0%

Bron: Aegon RJ610 jaarrapportage

Voor derivaten zoals commodity swaps/futures en de total return swap wordt rekening gehouden met de exposure waarde in plaats van marktwaarde.

Beleggingsrisico

Het voornaamste risico waarmee het pensioenfonds wordt geconfronteerd ligt in het beleggingsbeleid.

De laatste ALM-studie is in januari 2022 afgerond. In de vergadering van februari 2022 heeft het bestuur besloten om het risico in de strategische beleggingsportefeuille terug te brengen. Dit heeft geresulteerd in 2022 in het aanpassen van de portefeuille door de allocatie naar de returnportefeuille te verlagen van 45% naar 35%. De allocatie naar de matchingportefeuille is verhoogd van 55% naar 65%.

Het beheer is uitbesteed aan AIM, waarbij het bestuur het kader heeft aangegeven waarbinnen de beheerder zijn opdracht tot vermogensbeheer uitvoert. Van AIM is een verklaring ISAE 3402 type II ontvangen. Deze is door het bestuur beoordeeld. Er waren geen bevindingen die nadere aandacht vereisen.

Het bestuur heeft een gedetailleerde beoordeling door AIM van de risico's ontvangen met een kredietwaardigheidsbeoordeling per beleggingsobject. Er zijn bij de beoordeling geen risico's vastgesteld, die aanleiding gaven om het beleggingsbeleid aan te passen.

Inflatierisico

Het pensioenfonds realiseert zich dat het inflatierisico een belangrijk risico is voor het pensioenfonds. De huidige beleggingsproducten kunnen het Nederlandse inflatierisico niet voldoende matchen. Door spreiding in de beleggingsportefeuille aan te brengen, probeert het bestuur dit risico zo goed mogelijk te mitigeren. Een langdurig hoge inflatie heeft nadrukkelijk onderdeel uitgemaakt van de scenario's die zijn doorgerekend in de ALM studie.

Het bestuur heeft een beoordeling van de risico's vastgelegd. Uit de beoordeling zijn geen zaken naar voren gekomen die aanleiding geven om het beleid aan te passen.

Marktrisico

Alle beleggingen zijn onderhevig aan marktrisico's.

Er vindt maandelijks een automatische rebalancing plaats indien de rente-afdekking buiten de afgesproken bandbreedtes komt. Verder vindt rebalancing plaats wanneer actuele waarden van de beleggingen buiten de afgesproken bandbreedtes komen.

De geografische onderverdeling van de portefeuille kan als volgt worden weergegeven:

Geografische verdeling (x € 1.000)	2023	%	2022	%
Nederland	6.821	5,8%	6.808	6,3%
Duitsland	21.460	18,3%	22.505	20,9%
Frankrijk	18.867	16,1%	14.723	13,6%
Verenigd Koninkrijk	3.571	3,0%	3.119	2,9%
Verenigde Staten	28.116	24,0%	25.091	23,2%
Overige landen	38.437	32,8%	35.687	33,1%
Totaal	117.272	100,0%	107.933	100,0%

Bron: Aegon RJ610 rapportage: De tien belangrijkste posities (en alle posities >2% van het balanstotaal) bedragen 79,3% van de totale portefeuille en hierdoor is de portefeuille blootgesteld aan een aanzienlijk concentratierisico.

De onderverdeling van de portefeuille per sector kan als volgt worden weergegeven:

Sector verdeling (x € 1.000)	2023	%	2022	%
Financiële Instellingen	19.086	16,3%	15.815	14,7%
Overheid	48.808	41,6%	49.209	45,6%
Overige sectoren	49.378	42,1%	42.909	39,7%
Totaal	117.272	100,0%	107.933	100,0%

Bron: Aegon RJ610 rapportage: De sectoren met een percentage groter dan 10% zijn in bovenstaand overzicht separaat weergegeven.

Kredietrisico

Ten aanzien van de kredietwaardigheid van de debiteuren van de portefeuille kan het volgende overzicht worden gegeven:

(x € 1.000)	2023	2022
AAA	23.055	22.723
AA	23.039	20.446
A	13.256	7.893
BBB	15.768	15.223
Lager dan BBB	3.699	3.396
Geen ratings vastrentende waarden	38.455	38.252
Totaal	117.272	107.933

Bron: Aegon RJ610 jaarrapportage.

Toelichting in Aegon RJ610 jaarrapportage: Het totale kredietrisico wijkt af van de marktwaarde van de portefeuille als gevolg van het gebruik van kredietderivaten (Credit Default Swaps). Met kredietderivaten wordt het kredietrisico op een tegenpartij afgedekt.

Of er kan juist extra kredietrisico op een tegenpartij worden genomen. Voor de berekening van het totale kredietrisico in bovenstaand overzicht is rekening gehouden met de onderliggende waarde (exposure waarde) van de kredietderivaten in plaats van de marktwaarde van deze derivaten. Hiermee wordt een beter inzicht gegeven in het totale kredietrisico van de portefeuille.

Concentratierisico

Per 31 december 2023 heeft het pensioenfonds een aantal emittenten in de portefeuille, die meer dan 2% bedragen van het balanstotaal. De onderverdeling van de emittenten die meer dan 2% van het balanstotaal bedragen, kunnen als volgt worden weergegeven:

(x € 1.000)	2023	% ¹	2022	% ¹
Federal Republic of Germany	17.928	15,3%	18.193	16,9%
French Republic	13.242	11,3%	12.720	11,8%
Staat der Nederlanden	4.860	4,1%	4.574	4,2%
Kingdom of Belgium	3.695	3,2%	2.660	2,5%
Overige emittenten ²	77.547	66,1%	69.786	64,6%
Totaal	117.272	100,0%	107.933	100,0%

Bron: Aegon RJ610 jaarrapportage

¹ De weergegeven percentages betreffen het aandeel van de betreffende emittent in de beleggingsportefeuille en betreft niet het percentage ten opzichte van het balanstotaal. Alleen de belangen van groter dan 2% zijn gepresenteerd.

² Het relatief hoge percentage bij 'Overige emittenten' wordt veroorzaakt door een brede diversificatie in beleggingen in diverse landen in samenhang met verschillende emittenten.

Binnen de beleggingsfondsen zelf wordt er dusdanig gespreid belegd dat hier geen sprake is van een concentratierisico.

Liquiditeitsrisico

Liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet tijdig en/of niet tegen een aanvaardbare prijs kunnen worden omgezet in liquide middelen, waardoor het pensioenfonds op korte termijn niet aan zijn verplichtingen kan voldoen. Door de belegging in courante beleggingsfondsen is dit risico nagenoeg afwezig.

Verzekeringstechnische risico's (actuariële risico's)

Het belangrijkste actuariële risico is het langlevensrisico (het risico dat deelnemers langer blijven leven dan gemiddeld verondersteld wordt bij de bepaling van de voorziening pensioenverplichtingen). De meest recente (2022) aanpassing van de overlevingstafels is in de verplichtingen verwerkt. Ultimo 2023 hanteert het pensioenfonds de Prognosetafel AG2022. Daarnaast heeft het pensioenfonds de leeftijds- en geslachtsafhankelijke correctiefactoren geactualiseerd. Zie voor nadere toelichting de actuariële paragraaf.

Het pensioenfonds heeft het partner- en wezenpensioen op risicobasis herverzekerd bij een externe, onder toezicht van DNB staande verzekeringsmaatschappij. Bij deze verzekeringsmaatschappij is ook het arbeidsongeschiktheid- en overlijdensrisico herverzekerd.

Niet-financiële risico's

Ultimo 2023 zijn het omgevingsrisico, operationeel risico, het IT (cyber) risico en het juridisch risico de meest in het oog springende risico's. Maar ook deze risico's vallen binnen de risicobereidheid van het pensioenfonds, waardoor er geen aanvullende beheersmaatregelen benodigd zijn. Wel zal het pensioenfonds deze risico's goed monitoren om ervoor te zorgen dat vergroting van het risico tijdig signaleerd wordt.

Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Langlopende contractuele verplichtingen

Het pensioenfonds heeft een uitbestedingsovereenkomst afgesloten met Dion Pensioen Services B.V. voor een periode van 5 jaar. De periode loopt van 1 januari 2019 tot en met 31 december 2023. Het fonds is in overleg met Dion over de verlenging van de overeenkomst voor een periode van 5 jaar. De hierin overeengekomen jaarvergoeding is nog niet bekend.

Bijstortingsverplichting Strategic Liability Matching Fund

Om het renterisico te mitigeren, belegt het pensioenfonds bij AIM onder andere in het AeAM Strategic Liability Matching Fund. Het fonds bestaat uit renteswaps die door verandering van de marktrente tot forse koersbewegingen van het fonds kunnen leiden. Het fonds kent ondergrenzen om te zorgen dat er voldoende onderpand beschikbaar is voor de renteswaps. Daarnaast geldt een bovengrens zodat het fonds niet een te groot deel gaat uitmaken van de beleggingsportefeuille. Bij het overschrijden van deze onder- of bovengrenzen, wordt er bijgestort respectievelijk afgeroomd. Bijstorting en afroming worden afgewikkeld tegen beleggingen in staatsobligaties. Indien de koers van het Strategic Liability Matching Fund zich tussen de eindemaand ondergrens en de eindemaand bovengrens bevindt, vinden er geen afromingen en / of bijstortingen plaats.

Gedurende 2023 hebben er 2 bijstortingen en 1 afroming plaatsgevonden (in 2022: 5 bijstortingen, 1 afroming). Per 31 december 2023 bedraagt de koers 17.955 euro.

Verbonden partijen

Identiteit van verbonden partijen

De aangesloten werkgever, de leden van het verantwoordingsorgaan, het extern lid van de auditcommissie, bestuurders van de aangesloten werkgever, de bestuurders van het pensioenfonds en hun partners en kinderen zijn te kwalificeren als verbonden partijen.

Transacties met de werkgever

Inzake de uitvoeringsovereenkomst tussen het pensioenfonds en de aangesloten werkgever met betrekking tot de financiering van de aanspraken en de uitvoering van de pensioenregeling geldt dat de aangesloten werkgever zich jegens het pensioenfonds bij overeenkomst (de zogenaamde uitvoeringsovereenkomst) heeft verbonden tot het betalen van de verschuldigde pensioenpremie.

Transacties met (voormalige) bestuurders

De niet-uitvoerende bestuurders namens de geledingen ontvangen een onkostenvergoeding in de vorm van een vacatievergoeding voor hun werkzaamheden. Deze drie bestuurders nemen deel aan de pensioenregeling van het pensioenfonds op basis van voorwaarden in het pensioenreglement.

Er zijn drie externe bestuursleden aanwezig, deze ontvangen een vergoeding voor hun werkzaamheden. De vergoeding die de externe bestuursleden ontvangen en de vergoeding die de overige bestuursleden ontvangen zijn een marktconforme vergoeding voor hun werkzaamheden.

Transacties met (voormalige) leden van het verantwoordingsorgaan

De leden van het verantwoordingsorgaan ontvangen een onkostenvergoeding in de vorm van een vacatievergoeding voor hun werkzaamheden. De drie leden van het verantwoordingsorgaan nemen deel aan de pensioenregeling van het pensioenfonds op basis van voorwaarden in het pensioenreglement.

Transacties met lid van de auditcommissie en compliance officer

Het lid van de auditcommissie en de compliance officer ontvangen een marktconforme vaste vergoeding.

Transacties met sleutelfunctiehouder interne audit en functionaris gegevensbescherming

De sleutelfunctiehouder interne audit en functionaris gegevensbescherming ontvangen een marktconforme vergoeding op basis van bestede uren.

Transacties met sleutelfunctiehouder risicobeheer en sleutelfunctiehouder actuariel

De sleutelfunctiehouders risicobeheer en actuariel ontvangen een marktconforme vaste vergoeding. Wanneer sprake is van aanvullende werkzaamheden ten opzichte van de vooraf afgesproken werkzaamheden ontvangen zij een marktconforme vergoeding op basis van bestede uren.

Er zijn geen leningen verstrekt aan, noch is er sprake van vorderingen op de hiervoor genoemde verbonden personen.

Verbonden partijen worden geïdentificeerd. Naast transacties met bovengenoemde partijen zijn er geen transacties geweest met verbonden partijen.

Toelichting staat van baten en lasten

(bedragen in duizenden €)

10. Beleggingsopbrengsten voor risico pensioenfonds

	Directe beleggings- opbrengsten	Indirecte beleggings- opbrengsten	Kosten vermogens- beheer*	Totaal
2023				
Type belegging:				
Aandelen	-	6.498	-	6.498
Vastrentende waarden	272	4.802	-	5.074
Intrest liquide middelen	-	-	-	0
Overige kosten	-	-	-	-
Restitutie kosten vermogensbeheer	-	-	17	17
Totaal	272	11.300	17	11.589
2022				
Type belegging:				
Aandelen	-	-8.802	-	-8.802
Vastrentende waarden	-10.903	-19.006	-	-29.909
Intrest liquide middelen	-1	-	-	-1
Overige kosten	-	-	-	-
Restitutie kosten vermogensbeheer	-	-	20	20
Totaal	-10.904	-27.808	20	-38.692

* De positieve post uit de vermogensbeheerkosten betreft een korting voor de kosten die door de vermogensbeheerder direct ten laste van de beleggingsfondsen is gebracht.

De transactiekosten zijn onderdeel van de aan- en verkoopkosten van beleggingen. Deze zijn onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten. Het totaal aan transactiekosten bedraagt 63 (2022: 33).

De performance gerelateerde kosten welke direct ten laste van de indirecte beleggingsopbrengsten zijn gebracht, bedraagt 0 (2022: 0).

Het aandeel van het pensioenfonds in de beheerkosten die door de vermogensbeheerder direct ten laste van het resultaat zijn gebracht, bedraagt 191 (2022: 199).

De indirecte beleggingsopbrengsten vastrentende waarden zijn inclusief 272 onttrekkingen/stortingen uit hoofde van Overlay-fondsen (2022: -10.903).

11. Premiebijdragen van werkgevers en werknemers

	2023	2022
Basispremie	1.156	1.256
Additionele premie werkgever *	1.346	197
Werknemersgedeelte	-	-
	2.502	1.453

* De additionele premie van de werkgever bestaat in 2023 volledig uit een door de werkgever betaalde koopsom voor een aanvullende toeslag van 4,51% per 1 april 2023 voor de 1991 groep. In 2022 bestond deze uit een door de werkgever betaalde koopsom voor een verhoging van 0,57% per 1 april 2022 van de 1991 groep.

Het bestuur doet de toetsing of de feitelijke premie voldoende is aan de hand van de kostendeekkende premie van het boekjaar. In 2024 wordt met de werkgever afgerekend op basis van de kostendeekkende premie over boekjaar 2023.

De feitelijke premie over het boekjaar is als volgt samengesteld:

	2023	2022
Aangroei verplichtingen	314	291
Backservice	22	10
Risicopremies	21	29
Toeslagen	1.173	170
Solvabiliteit	225	78
Opslag voor uitvoeringskosten	747	875
	2.502	1.453

De feitelijke premie dient in beginsel tenminste gelijk te zijn aan de in de Pensioenwet gedefinieerde kostendeekkende premie. Dit is in het onderhavige boekjaar het geval geweest.

De kostendeekkende premie over het boekjaar is als volgt samengesteld:

	2023	2022
Aangroei verplichtingen	314	291
Backservice	22	10
Risicopremies	21	29
Toeslagen	1.173	170
Solvabiliteit	225	78
Opslag voor uitvoeringskosten	747	875
	2.502	1.453

12. Pensioenuitkeringen

	2023	2022
Ouderdomspensioen	2.595	2.267
Tijdelijke ouderdomspensioen	110	76
Nabestaandenpensioen	996	917
Tijdelijk nabestaandenpensioen	3	5
Wezenpensioen	36	34
Arbeidsongeschiktheidspensioen	10	9
	3.750	3.308

13. Pensioen en uitvoeringskosten

	2023	2022
Bestuurskosten	277	264
Vergoedingen bestuursleden en leden VO	175	173
Studiekosten	0	0
Administratiekosten berekend door derden	185	209
Accountantskosten	50	37
Certificerende actuaris	21	17
Adviserende actuaris	73	203
Vergoeding sleutelfunctiehouders	41	33
Overige advisering	52	39
Contributies en bijdragen	21	16
	895	991

Aan het pensioenfonds zijn in het afgelopen jaar geen dwangsommen en of boetes opgelegd.

Honoraria accountant	2023	2022
Controle van de jaarrekening	50	37
Overige controle opdrachten	-	-
Belastingadvies	-	-
Andere niet controle diensten	-	-
Totaal	50	37

De in de tabel vermelde honoraria voor de controle van de jaarrekening incl. verslagstaten van 50 (2022: 37) heeft betrekking op de totale honoraria van BDO Audit & Assurance B.V. voor de controle van de jaarrekening ongeacht of de werkzaamheden al gedurende het boekjaar zijn verricht. Onder de kosten van controle van de jaarrekening in 2023 zit een bedrag van 5 in verband met de te laag opgenomen schuld accountantskosten per eind 2022.

Beloning en vergoedingen bestuurders

Op basis van RJ 271.605 dienen ook vergoedingen te worden verantwoord onder bezoldigingen. In 2023 hebben leden van het bestuur en leden van het verantwoordingsorgaan een onkostenvergoeding gekregen conform het besluit Vergoedingen SER-leden 2014. Er zijn ultimo 2023 een drietal externe bestuursleden aanwezig. De vergoeding die deze externe bestuursleden ontvangen voor hun werkzaamheden is een marktconforme vergoeding.

Vergoedingen	2023	2022
Bestuursleden	171	167
Verantwoordingsorgaan	4	6

14. Saldo herverzekering

	2023	2022
Premies herverzekering	21	29
Uitkering herverzekering	-10	-10
	11	19

15. Saldo overdracht van rechten

	2023	2022
Overgenomen pensioenverplichtingen	-	-
Overgedragen pensioenverplichtingen	-	-
	-	-

16. Overige lasten

	2023	2022
Mutatie niet opgeëiste pensioenen	145	-
	145	-

17. Bestemming van saldo van baten en lasten

Het saldo van baten en lasten is geheel ten gunste van de reserve gebracht.

18. Aantal personeelsleden

Bij het fonds zijn evenals vorig jaar geen werknemers in dienst.

Gebeurtenissen na balansdatum

Toeslagbesluit 2024

Het bestuur heeft in 2024 een toeslagbesluit genomen. Voor alle deelnemers wordt vanuit de fondsmiddelen op basis van de wettelijke regels inzake toekomstbestendig indexeren voor 54% van de maatstaf ad. 1,21% (CPI december 2022 – december 2023) aan toeslag verleend ofwel 0,65%.

Daarnaast heeft de werkgever een nota voor een aanvullende toeslag betaald. Hierdoor ontvangen de deelnemers van de 1991 groep op 1 april 2024 een aanvullende toeslag van 0,56%, waardoor hun toeslagverlening gelijk is aan 100% van de CPI-ontwikkeling van 1,21%. De deelnemers van de niet-1991 groep ontvangen geen aanvullende toeslag, waardoor hun toeslagverlening uitkomt op 54% van de CPI-ontwikkeling, zijnde 0,65%.

Ondertekening jaarrekening 2023

Amsterdam, 19 juni 2024

Het bestuur,

J. van de Ree

C.D. Snoeks

H.G.I.M. Peters

D.H. Vos

E.J. Deetman

B.A. Heenk

6. OVERIGE GEGEVENS

Vaststelling

Het bestuur van Stichting Pensioenfonds Citigroup Nederland heeft de jaarrekening 2023 vastgesteld op 19 juni 2024.

Statutaire regeling omtrent de bestemming van saldo van baten en lasten

Ten aanzien van de bestemming van het saldo van baten en lasten is geen bepaling opgenomen in de statuten van het pensioenfonds. In de uitvoeringsovereenkomst meet de werkgever zijn afspraken gemaakt voor een additionele financiële bijdrage van de werkgever als de dekkingsgraad beneden het minimumvereiste niveau (ultimo 2023:104,0%) raakt. Voor de specifieke groep gewezen deelnemers en pensioengerechtigden van pensioenreglement 1991 is overeengekomen dat de werkgever bijstort tot het minimaal vereiste niveau. Voor de overige (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden heeft de werkgever een stellig voornemen om bij te storten tot het minimaal vereiste niveau. De hoogte van de bijstorting is gelijk aan het bedrag wat nodig is om de nominale dekkingsgraad weer op het niveau van 104,0% te brengen. De bestemming van het saldo van baten en lasten over 2023 is opgenomen onder noot 17 van de toelichting op de jaarrekening.

Actuariële verklaring

Opdracht

Door Stichting Pensioenfonds Citigroup Nederland te Amsterdam is aan Triple A – Risk Finance Certification B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2023.

Onafhankelijkheid

Als waarmerkend actuaaris ben ik onafhankelijk van Stichting Pensioenfonds Citigroup Nederland, zoals vereist conform artikel 148 van de Pensioenwet.

Ik verricht geen andere werkzaamheden voor het pensioenfonds, anders dan de werkzaamheden uit hoofde van de actuariële functie.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

Afstemming accountant

Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en de verwachtingen bij de controle van het boekjaar. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie als geheel heb ik de materialiteit bepaald op € 585.000. Met de accountant ben ik overeengekomen om geconstateerde afwijkingen boven € 29.250 te rapporteren. Deze afspraken zijn vastgelegd en de uitkomsten van mijn bevindingen zijn met de accountant besproken..

Ik heb voorts gebruik gemaakt van de door de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn oordeel van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 147 van de Pensioenwet, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. Op grond van overgangsrecht gelden genoemde artikelen, zoals deze tot de inwerkingtreding van de Wet toekomst pensioenen luiden. De door het pensioenfonds verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik onder meer onderzocht of:

- toereikende technische voorzieningen zijn vastgesteld met betrekking tot het geheel van pensioenverplichtingen;
- het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen conform de wettelijke bepalingen zijn vastgesteld;
- de kostendekkende premie voldoet aan de gestelde wettelijke vereisten;
- het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudent-person regel.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van het pensioenfonds. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen en is mede het financieel beleid van het pensioenfonds in aanmerking genomen.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

Overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten zijn toereikende technische voorzieningen vastgesteld met betrekking tot het geheel van pensioenverplichtingen. Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum hoger dan het wettelijk vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. Hierbij merk ik op dat op grond van overgangsrecht de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet gelden, zoals deze tot de inwerkingtreding van de Wet toekomst pensioenen luiden.

De beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds op balansdatum is hoger dan de dekkingsgraad bij het vereist eigen vermogen.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Stichting Pensioenfonds Citigroup Nederland is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening voldoende.

Amsterdam, 19 juni 2024

drs. J.J.M. Tol AAG RBA
verbonden aan Triple A – Risk Finance Certification B.V

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het bestuur van Stichting Pensioenfonds Citigroup Nederland

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2023

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2023 van Stichting Pensioenfonds Citigroup Nederland te Amsterdam gecontroleerd.

WIJ CONTROLEERDEN	ONS OORDEEL
De jaarrekening bestaande uit: <ol style="list-style-type: none"> 1. de balans per 31 december 2023; 2. de staat van baten en lasten over 2023; en 3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen. 	Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Pensioenfonds Citigroup Nederland op 31 december 2023 en van het saldo van baten en lasten over 2023 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW).

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie ‘Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening’.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Pensioenfonds Citigroup Nederland zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

B. Informatie ter onderbouwing van ons oordeel

Wij hebben onze controlewerkzaamheden bepaald in het kader van de jaarrekeningcontrole als geheel en bij het vormen van ons oordeel hierover. Onderstaande informatie ter ondersteuning van ons oordeel moet in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen of conclusies.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 585.000. De materialiteit is gebaseerd op 0,5% van het pensioenvermogen, zijnde het totaal van de technische voorzieningen en reserves. Het pensioenvermogen en de dekkingsgraad van het pensioenfonds en de mogelijkheid om aan de verplichtingen naar haar deelnemers te voldoen, zijn belangrijke indicatoren voor de gebruiker van de jaarrekening. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn.

Wij zijn met het bestuur overeengekomen dat wij aan het bestuur tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 29.250 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

Controleaanpak continuïteit

Pensioenfondsden zijn op grond van de wetgeving gehouden om een adequate vermogens-dekking (het vereist eigen vermogen) aan te houden. Het vereist eigen vermogen wordt op basis van het financieel toetsingskader bepaald. Als de beleidsdekkingsgraad van een pensioenfonds lager is dan het vereist eigen vermogen, moet een herstelplan worden opgesteld waaruit blijkt hoe het fonds het eigen vermogen op het vereiste niveau brengt. Als het fonds niet kan voldoen aan het herstel zullen aanvullende maatregelen moeten worden getroffen. Daar waar nodig zullen de rechten van de (gewezen) deelnemers moeten worden aangepast zodat weer aan het vereist eigen vermogen wordt voldaan.

Zoals opgenomen op pagina 73 in de jaarrekening is het aanwezig eigen vermogen hoger dan het vereist eigen vermogen. De beleidsdekkingsgraad bedraagt ultimo 2023 122,2%.

Op pagina's 14 en 15 van het jaarverslag besteedt het bestuur aandacht aan de toekomst van het pensioenfonds. Het bestuur heeft op pagina 18 van het bestuursverslag en op pagina 60 van de jaarrekening toegelicht, dat de jaarrekening is opgemaakt uitgaande van de continuïteit van het geheel van de activiteiten van het pensioenfonds.

Onze werkzaamheden om de continuïteitsbeoordeling van het bestuur te evalueren omvatten onder andere:

- ▶ Het verkrijgen van controle-informatie over het continuïteitsrisico en de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling bij de vaststelling van bedragen en in de financiële overzichten opgenomen toelichtingen.
- ▶ Overwegen of de continuïteitsrisicoanalyse door het bestuur alle relevante elementen bevat en consistent is met onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole. Wij hebben hierbij onder andere aandacht besteed aan de bepaling van het vereist eigen vermogen en de dekkingsgraden.
- ▶ Het nagaan of het bestuur gebeurtenissen of omstandigheden heeft geïdentificeerd die gereede twijfel kunnen doen ontstaan over de mogelijkheid van het pensioenfonds om haar continuïteit te handhaven (hierna: continuïteitsrisico's).
- ▶ Overwegen of actuariële ontwikkelingen (inclusief de voorzienbare trend in overlevingskansen) en de ontwikkelingen op financiële markten (inclusief ontwikkeling in de rentetermijnstructuur) aanleiding geven tot een continuïteitsrisico.
- ▶ Het inwinnen van inlichtingen bij het bestuur over haar kennis van continuïteitsrisico's na de periode van de door het bestuur verrichte continuïteitsbeoordeling.
- ▶ Het inspecteren van correspondentie met relevante toezichthoudende instanties.
- ▶ Bespreken met het bestuur wat de impact is van de Wet Toekomst Pensioenen op het pensioenfonds.

De financiële positie van het pensioenfonds en de wettelijke mogelijkheid om onder bepaalde omstandigheden de pensioenverplichtingen te kunnen aanpassen zijn een belangrijk onderdeel van bovenstaande evaluatie.

Onze controlewerkzaamheden hebben geen indicaties opgeleverd dat de continuïteitsveronderstelling van het bestuur niet passend is en hebben niet geleid tot identificatie van continuïteitsrisico's.

Controleaanpak frauderisico's

Wij hebben risico's geïdentificeerd en ingeschat op een afwijking van materieel belang op de jaarrekening die het gevolg is van fraude en het niet-naleven van wet- en regelgeving. Wij hebben tijdens onze controle inzicht verkregen in het pensioenfonds en haar omgeving, de componenten van het interne beheersingssysteem, waaronder het risico-inschattingsproces en de wijze waarop het bestuur inspeelt op frauderisico's en het interne beheersingssysteem monitort en de wijze waarop het verantwoordingsorgaan toezicht uitoefent, alsmede de uitkomsten daarvan. Wij verwijzen naar pagina's 42 en 43 van het jaarverslag, waarin het bestuur zijn frauderisicoanalyse heeft opgenomen.

Wij hebben de opzet en de relevante aspecten van het interne beheersingssysteem en in het bijzonder de frauderisicoanalyse geëvalueerd alsook bijvoorbeeld de gedragscode, klokkenluidersregeling en de incidentenregistratie. Wij hebben de opzet en het bestaan geëvalueerd, en voor zover wij noodzakelijk achten, de werking getoetst van interne beheersmaatregelen gericht op het mitigeren van frauderisico's.

Als onderdeel van ons proces voor het identificeren van risico's op een afwijking van materieel belang in de jaarrekening die het gevolg is van fraude, hebben wij frauderisicofactoren overwogen met betrekking tot frauduleuze financiële verslaggeving, oneigenlijke toe-eigening van activa en omkoping en corruptie. Wij hebben geëvalueerd of deze factoren een indicatie vormden voor de aanwezigheid van het risico op afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude.

De door ons geïdentificeerde frauderisico's en uitgevoerde specifieke werkzaamheden zijn als volgt:

Waardering van de technische voorzieningen	CONTROLEWERKZAAMHEDEN EN WAARNEMINGEN
Vanwege het schattingselement in het bepalen van de grondslagen voor de berekening van de technische voorzieningen, de omvang van de technische voorzieningen en de impact van de technische voorzieningen op de beleidsdekkingsgraad en daarmee op de besluitvorming onderkennen wij een frauderisico ten aanzien van de waardering van de technische voorzieningen.	Dit is een onderdeel van de kernpunten, hiervoor verwijzen wij naar het kernpunt 'Schattingen in de waardering van de technische voorzieningen'.
Premiebijdragen en beleggingsresultaten	CONTROLEWERKZAAMHEDEN EN WAARNEMINGEN
Op grond van onze beroepsregels gaan wij uit van een verondersteld frauderisico ten aanzien van de opbrengstverantwoording. Op basis van onze risicoanalyse onderkennen wij het veronderstelde frauderisico ten aanzien van de	Wij hebben de niet-routinematige / handmatige journaalboekingen in de opbrengstverantwoording geanalyseerd. Hierbij hebben wij vastgesteld of de journaalboeking aansluit bij de ontvangen premie-inkomsten of de door de

opbrengstverantwoording in de niet-routinematige / handmatige boekingen in de opbrengstverantwoording.	vermogensbeheerder verantwoorde beleggingsopbrengsten.
Doorbreken van interne beheersing door het bestuur	CONTROLEWERKZAAMHEDEN EN WAARNEMINGEN
Bij onze controlewerkzaamheden hebben we aandacht besteed aan het risico dat het bestuur de interne beheersingsmaatregelen doorbreekt, inclusief een evaluatie van aanwijzingen van mogelijke oneigenlijke beïnvloeding door het bestuur, hetgeen een risico op een afwijking van materieel belang in de jaarrekening als gevolg van fraude kan betekenen. Door een gedegen risicoanalyse hebben wij vastgesteld op welke manieren het bestuur de aanwezige interne beheersing kan doorbreken.	Met specifieke werkzaamheden, zijnde data-analyses op de grootboekmutaties, inclusief de memoriaalboekingen en de werkzaamheden zoals in de kernpunten beschreven hebben wij geen indicaties op het doorbreken van de interne beheersing en hieruit volgende materiële fraude geconstateerd. Aanvullend hebben wij de rapportages van de sleutelfunctionarissen doorgenomen. Hierin zijn geen indicaties voor materiële fraude en non-compliance opgenomen.

In onze controle bouwen wij een element in van onvoorspelbaarheid. Ook hebben wij de uitkomst van andere controlewerkzaamheden beoordeeld en overwogen of er bevindingen zijn die aanwijzing geven voor fraude of het niet-naleven van wet- en regelgeving.

Wij hebben kennis genomen van de beschikbare informatie en om inlichtingen gevraagd bij leden van het bestuur.

Uit onze werkzaamheden volgden geen signalen of vermoedens van fraude die kunnen leiden tot een afwijking van materieel belang.

Controleaanpak niet-naleven van wet- en regelgeving

Wij hebben de omstandigheden ingeschat met betrekking tot het risico van niet-naleven van wet- en regelgeving waarvan redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze van materiële invloed kunnen zijn op de jaarrekening. In lijn met NBA-handreiking 1144 “Specifieke verplichtingen vanuit de toezichtwet- en regelgeving voor de interne auditor en de externe accountant bij pensioenfondsen”, is onze inschatting gebaseerd op onze ervaring in de sector, afstemming met het bestuur, het lezen van notulen en het kennisnemen van rapporten van de compliance afdeling en het uitvoeren van gegevensgerichte werkzaamheden gericht op transactiestromen, jaarrekeningposten en toelichtingen. Wij hebben verder kennis genomen van correspondentie met toezichthouders en zijn alert geweest op indicaties voor een (mogelijke) niet-naleving gedurende de controle. Ten slotte hebben wij schriftelijk de bevestiging ontvangen dat alle bekende gebeurtenissen van niet-naleving van wet- en regelgeving met ons zijn gedeeld.

Onze controlewerkzaamheden leidden niet tot aanwijzingen en/of andere redelijke vermoedens van niet-nakomen van wet- en regelgeving die van materieel belang zijn voor onze controle.

Reikwijdte

Uitbesteding van processen aan dienstverleners

Het pensioenfonds heeft het beheer van beleggingen uitbesteed aan Aegon Investment Management B.V. (hierna: ‘vermogensbeheerder’). De pensioenadministratie is uitbesteed aan Dion Pensioen Services B.V. (hierna ‘pensioenuitvoeringsorganisatie’). De jaarrekening wordt opgesteld op basis van informatie over de beleggingen en beleggingsopbrengsten die is verstrekt door de

vermogensbeheerder en informatie over de technische voorzieningen, premiebijdragen en pensioenuitkeringen en overige financiële posten die is verstrekt door de pensioenuitvoeringsorganisatie.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor het verwerven van inzicht in de aard en de significantie van de door de dienstverleners verleende diensten en in het effect ervan op de voor de controle relevante interne beheersing van het pensioenfonds. Op basis hiervan identificeren wij de risico's op een afwijking van materieel belang en zetten wij controlewerkzaamheden op en voeren wij deze uit om op deze risico's in te spelen.

Bij de uitvoering van onze controle maken wij gebruik van de werkzaamheden en bevindingen van andere onafhankelijke accountants inzake de voor het pensioenfonds relevante interne beheersingsmaatregelen van de dienstverleners in de specifiek daarvoor opgestelde (ISAE-3402 Type II)-rapportages.

Onze controlewerkzaamheden bestaan uit het bepalen van de minimaal verwachte interne beheersingsmaatregelen, beoordelen van de verrichte werkzaamheden ter toetsing van de effectieve werking gedurende 2023 en het beoordelen van de uitkomsten daarvan. Ook beoordelen wij de evaluatie door het bestuur van de kwaliteit van de uitbesteding aan de dienstverleners.

Wij hebben gegevensgerichte werkzaamheden verricht op onder andere de beleggingsopbrengsten, premiebijdragen en uitkeringen. Wij hebben door middel van deelwaarnemingen de beleggingen, beleggingsstromen, mutaties in de pensioenadministratie, premiebijdragen en uitkeringen gecontroleerd aan de hand van brondocumentatie bij het pensioenfonds.

Door bovengenoemde werkzaamheden op de uitbestede processen en de aanvullende eigen werkzaamheden hebben wij voldoende en geschikte controle-informatie met betrekking tot de beleggingen, beleggingsstromen en -opbrengsten, (mutaties in) deelnemersgegevens en aanspraken die resulteren in (wijzigingen in) de technische voorzieningen, premiebijdragen en uitkeringen verkregen.

De kernpunten van onze controle

In de kernpunten van onze controle beschrijven wij zaken die naar ons professionele oordeel het meest belangrijk waren tijdens onze controle van de jaarrekening. De kernpunten van onze controle hebben wij met het bestuur gecommuniceerd, maar vormen geen volledige weergave van alles wat is besproken.

Wij hebben onze controlewerkzaamheden met betrekking tot deze kernpunten bepaald in het kader van de jaarrekeningcontrole als geheel. Onze bevindingen ten aanzien van de individuele kernpunten moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen over deze kernpunten.

SCHATTINGEN IN DE WAARDERING VAN DE TECHNISCHE VOORZIENINGEN	ONZE CONTROLEAANPAK
De technische voorzieningen zijn een significante post op de balans van het pensioenfonds. De waardering van de technische voorziening komt tot stand op basis van een berekening van aanspraakgegevens van deelnemers en belangrijke schattingen.	Wij hebben de aan de voorziening ten grondslag liggende basisgegevens gecontroleerd, rekening houdend met NBA-handreiking 1120: <i>'Gebruikmaken van de werkzaamheden van de certificerend actuaris bij de controle van de jaarrekening en staten van pensioenfonds'</i> . Bij deze basisgegevens hebben wij een goedkeurende controleverklaring verstrekt.
De technische voorzieningen worden gewaardeerd op marktwaarde. De waardering is	

gevoelig voor de gehanteerde (actuariële) veronderstellingen en schattingselementen, zoals de door De Nederlandsche Bank ('DNB') gepubliceerde rentetermijnstructuur en de door het Actuarieel Genootschap (AG) gepubliceerde levensverwachtingen (tafels). Deze tafels worden gecorrigeerd voor de ingeschatte ervaringssterfte bij het pensioenfonds.

De waarderingsgrondslagen voor de technische voorzieningen zijn beschreven in het hoofdstuk "Grondslagen voor waardering van activa en passiva" op pagina 60 tot en met pagina 68 van de jaarrekening.

In verband met de complexe berekening en de significante schattingselementen is deze post een kernpunt voor onze controle.

Verder hebben wij de toereikendheid van de technische voorzieningen beoordeeld door het toetsen van de door het bestuur gehanteerde uitgangspunten. Dit hebben wij onder andere gedaan door het beoordelen van de gehanteerde rekenrente, overlevingstafel, ervaringssterfte en kostenopslagen. Als onderdeel van onze werkzaamheden hebben wij eveneens de competentie, capaciteiten en objectiviteit van de door het bestuur ingeschakelde certificerend actuaris beoordeeld.

Wij hebben bij de controle van de juistheid en toereikendheid van de technische voorzieningen gebruik gemaakt van de werkzaamheden van de certificerend actuaris van het pensioenfonds. De certificerend actuaris onderzoekt onder meer de toereikendheid van de technische voorzieningen en de naleving van een aantal specifieke wettelijke bepalingen. De certificerend actuaris heeft daarbij gebruik gemaakt van de door ons in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens, waaronder de pensioenaanspraken van deelnemers. Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel over de jaarrekening als geheel hebben wij met de certificerend actuaris onze planning, werkzaamheden, verwachtingen en uitkomsten afgestemd voor de controle van boekjaar 2023. Hierbij hebben wij de redelijkheid van de aannames van het bestuur met betrekking tot de actuariële grondslagen beoordeeld en besproken met de certificerend actuaris.

De gehanteerde grondslagen en veronderstellingen, zoals vermeld op pagina 60 tot en met pagina 68 van de jaarrekening en de hierbij behorende toelichtingen op pagina 73 en 74 hebben wij getoetst aan de hand van de vereisten van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving.

WAARDERING EN TOELICHTING VAN NIET-(BEURS) GENOTEERDE BELEGGINGEN

De beleggingen zijn een significante post op de balans van het pensioenfonds en worden gewaardeerd op marktwaarde. Door het pensioenfonds wordt voornamelijk belegd via Aegon Investment Management B.V.

ONZE CONTROLEAANPAK

Wij hebben de gehanteerde waarderingsgrondslagen getoetst en controlewerkzaamheden uitgevoerd op de waardering van de beleggingen per 31 december 2023.

<p>Voor een groot gedeelte van de beleggingen wordt de actuele waarde bepaald op basis van de intrinsieke waarde per participatie voor de posities in fondsen. De waarderingsonzekerheid neemt toe bij de posities in niet-(beurs)genoteerde beleggingsfondsen doordat de waarde wordt ontleend aan de opgaven van fondsmanagers. Gezien de omvang van de post hebben wij dit als kernpunt geïdentificeerd in onze controle. Het pensioenfonds heeft de waarderingsgrondslagen beschreven in het hoofdstuk “Grondslagen voor waardering van activa en passiva” op pagina 60 tot en met pagina 68 van de jaarrekening.</p>	<p>Tevens hebben wij de juiste werking van de interne beheersmaatregelen bij de vermogensbeheerder beoordeeld op basis van de ontvangen ISAE-3402 Type II-rapportages.</p> <p>De posities in niet-(beurs)genoteerde beleggingen hebben wij getoetst aan de hand van recente, door een andere onafhankelijke accountant, gecontroleerde jaarrekeningen. Wij hebben hierbij onder meer aandacht besteed aan consistentie met de waarderingsgrondslagen van het pensioenfonds ten opzichte van die van de fondsen waarin wordt belegd alsmede de strekking van de verklaring van de andere onafhankelijke accountant.</p> <p>Het evalueren van de waarderingsgrondslagen en vaststellen van de juistheid en toereikendheid van de toelichtingen vormden onderdeel van onze werkzaamheden.</p>
---	--

C. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- ▶ de kerncijfers;
- ▶ het bestuursverslag;
- ▶ het verslag van het verantwoordingsorgaan;
- ▶ het verslag van het intern toezicht;
- ▶ de overige gegevens;

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- ▶ met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- ▶ alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

D. Verklaring betreffende overige door wet- of regelgeving gestelde vereisten

Benoeming

Wij zijn door het bestuur benoemd als accountant van Stichting Pensioenfonds Citigroup Nederland vanaf de controle van het boekjaar 2020 en zijn sinds dat boekjaar tot nu toe de externe accountant.

E. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of het pensioenfonds in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om het pensioenfonds te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of het pensioenfonds haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- ▶ het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;

- ▶ het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van het pensioenfonds;
- ▶ het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- ▶ het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of het pensioenfonds haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat het pensioenfonds haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- ▶ het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- ▶ het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bevestigen aan het bestuur dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd. Wij communiceren ook met het bestuur over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Wij bepalen de kernpunten van onze controle van de jaarrekening op basis van alle zaken die wij met het bestuur hebben besproken. Wij beschrijven deze kernpunten in onze controleverklaring, tenzij dit is verboden door wet- of regelgeving of in buitengewoon zeldzame omstandigheden wanneer het niet vermelden in het belang van het maatschappelijk verkeer is.

Amstelveen, 19 juni 2024

BDO Audit & Assurance B.V.
namens deze,

W.J.P. Hoeve RA
